

Arkeologinen inventointi Nuuksion kansallispuistossa ja lähialueilla (Espoo & Vihti) 3.–7.5.2010

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen inventointi-
kurssi

Mikael A. Manninen & Esa Hertell (toim.)

Tiivistelmä

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine toteutti 3.-7.5.2010 opetusinventoinnin Nuuksion Natura-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä Espoon ja Vihdin kuntien alueella. Inventointi toteutettiin yhteistyössä Metsähallituksen kanssa. Inventointiin osallistui neljä opettajaa (FT Petri Halinen, FM Esa Hertell, FM Mikael A. Manninen sekä FM Oula Seitsonen) ja kaksitoista inventointikurssin opiskelijaa (Viivi Honkanen, Annamari Hänninen, Varpu Kakkinen, Mikko Kannari, Tanja Laine, Sanna Lillman, Sarita Louzolo, Marko Marila, Outi Putkonen, Heidi Vuorenmaa, Anna Ylitalo ja Riikka Äijäläinen). Lisäksi kentällä oli mukana kahden päivän ajan Metsähallituksen ja Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen kutsumana ruotsalaisarkeologi Roger Wikell sekä puolen päivän ajan FM Ulrika Rosendahl Espoon kaupunginmuseosta. Inventoinnin valmistelun ja jälkityöt suorittivat pääasiassa inventointikurssin opiskelijat FL Paula Koukin ja FM Mikael A. Mannisen ohjauksessa. Inventoinnissa pyrittiin selvittämään muinaisjäännöskantaa Nuuksion kansallispuistossa, josta ennen inventointia oli rekisterissä vain yksi muinaisjäännöskohde. Inventoinnissa huomiota kiinnitettiin asutus- ja elinkeinohistoriallisiin jäännöksiin niiden iästä riippumatta. Inventoinnissa kansallispuistosta ja sen lähialueilta löydettiin 21 entuudestaan tuntematonta kiinteää muinaisjäännöstä/kulttuurihistoriallista jäännöstä sekä kerättiin lisätietoa 2 aiemmin tunnetusta kohteesta. Lisäksi suoritettiin pintapöimintää viidellä historiallisen ajan aineistoa sisältävällä pellolla. Suurin osa löydettyistä kohteista on historialliselle ajalle ajoittuvia tai ajoitukseltaan epämääräisiä. Löydetyt ja tarkastetut kivikautiset asuin/löytöpaikat (3 kpl) sijoittuvat kaikki kansallispuiston ulkopuolelle.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	2
Johdanto	4
Tutkimusalueen luonne	7
Tutkimushistoria	8
Inventoinnin tulokset	9
Kohteiden jakautuminen temaattisesti	11
Lähteet ja aluetta käsittelevää kirjallisuutta	12
Kohdeluettelo	13
Espoo Brobacka	14
Espoo Hakjärvimossen.....	19
Espoo Hauklampi.....	24
Espoo Heikkilän pellot.....	29
Espoo Isosuo	33
Espoo Kuusela 2	40
Espoo Kuusela 2	45
Espoo Maulan pellot	46
Espoo Meerlampi	49
Espoo Nahkiaispolku	53
Espoo Purola	56
Espoo Rajaportinmäki.....	61
Espoo Sahaoja	64
Vihti Helfwetin Kattila	70
Vihti Huhdanmäen pellot	73
Vihti Kaitlampi	76
Vihti Kalattomanlampi.....	80
Vihti Kolmikulmalampi	83
Vihti Korpinkallio 1	89
Vihti Korpinkallio 2.....	94
Vihti Korpinkallio 3.....	97
Vihti Korpinkallio 4.....	99
Vihti Korpinkallio 5.....	102
Vihti Korpinkallio 6.....	104
Vihti Korpinkallio 7.....	109
Vihti Nuuksion Myllypuro 1.....	117
Vihti Nuuksion Myllypuro 2.....	119
Vihti Nuottalahti	122
Vihti Riitakaskensuo	126
Vihti Takala 1	132

Johdanto

Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine toteutti opetusinventoinnin Nuuksion Natura-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä Espoon ja Vihdin kuntien alueella 3.–7.5.2010. Inventointi toteutettiin yhteistyössä Metsähallituksen kanssa. Maastotyöt liittyivät syventäviin maisteriopintoihin kuuluvaan inventointikurssiin, jonka vetämisestä vastasivat FL Paula Kouki (20.1.–3.3.2010) sekä FM Mikael A. Manninen (4.3.–21.5.2010).

Nuuksion Natura-alue (FI0100040) ja erityisesti sen alueella sijaitseva Nuuksion kansallispuisto valittiin inventointialueeksi yhteistyössä Metsähallituksen Etelä-Suomen luontopalveluiden kanssa (Yleiskartta 1). Yhteyshenkilöinä Metsähallituksessa toimivat erikoissuunnittelijat (kulttuuriperintö) Minttu Perttula ja Henrik Jansson.

Inventoinnin pääasiallisena tavoitteena oli inventointiopetuksen ohella lisätä tietoa Nuuksion Natura-alueelta ja etenkin Nuuksion kansallispuistosta löytyvistä muinaisjäännöksistä ja kulttuuriperintökohteista. Ennen inventointia Museoviraston ylläpitämässä muinaisjäännösrekisterissä oli vain yksi kohde kansallispuiston alueelta (Espoo Kuusela). Opetuksen tarpeita ajatellen inventointi päätettiin paikoin ulottaa myös kansallispuiston ja Natura-alueen ulkopuolelle pysyttäytyen kuitenkin Nuuksion järviylängön alueella.

Inventoinnin esivalmistelusta vastasivat pääasiassa opiskelijat FL Paula Koukin, FM Mikael A. Mannisen ja FM Wesa Perttolan johdolla. Kartta-aineiston analyysin, arkistotietojen, kirjallisuuden ja ympäristörekonstruoinnin pohjalta päädyttiin lähtöoletukseen, jonka mukaan kansallispuiston alueelta olisi todennäköisimmin odotettavissa ajallisesti Itämeren Ancyclusjärvi-vaiheeseen ajoittuvia mesoliittisia kohteita sekä 1700–1900-lukujen asutukseen ja toimintaan liittyviä kiinteitä muinaisjäännöksiä ja kulttuuriperintökohteita. Mesoliittisten kohteiden paikantamista silmälläpitäen kutsuttiin inventointiin mukaan Metsähallituksen ja inventointikurssin yhteistyönä ruotsalaisarkeologit Mattias Pettersson ja Roger Wikell. Pettersson ja Wikell ovat etsineet ja löytäneet useiden vuosien ajan mesoliittisia kohteita ympäristöltään Nuuksiota vastaavassa Tyrestan kansallispuistossa Tukholman lähellä. Mesoliittisten kohteiden etsintä päätettiin keskittää kansallispuiston alueella sijaitsevan entisen merenlahden eli nykyisen Myllypurolaakson alueelle sekä kansallispuiston ulkopuolella Nuuksion Pitkäjärven itä- ja kaakkoispuolella sijaitsevien muinaisten Ancyclusjärven lahtien ja saarten alueelle. Kaksikosta ainoastaan Wikell pääsi lopulta osallistumaan inventointiin.

Lisäksi inventointikurssia avusti Ulrika Rosendahl: jakamalla tietoa Espoon alueen arkeologiasta ja osallistumalla kenttätöihin, Jouko Ahtola: tarjoamalla inventointiryhmällä miellyttävän saunaillan mökillään sekä käytännön järjestelyissä alueella puistomestari Teemu Laine. Kurssilaisille ja kurssin vetäjille tarjoutui myös mahdollisuus osallistua perjantaina Metsähallituksen minikurssiin, jossa Roger Wikell esitteli Ruotsista saatuja inventointituloksia.

Pääosan ajasta inventointialueella liikuttiin neljässä nelihenkisessä ryhmässä. Ryhmään 1 kuuluivat FM Esa Hertell sekä opiskelijat Varpu Kaakinen, Tanja Laine ja Sarita Louzolo, ryhmään 2 FM Oula Seitsonen sekä opiskelijat Viivi Honkanen, Mikko Kannari ja Outi Putkonen, ryhmään 3 FM Mikael A. Manninen sekä opiskelijat Annamari Hänninen, Sanna Lillman ja Heidi Vuorenmaa ja ryhmään 4 FT Petri Halinen sekä opiskelijat Marko Marila, Anna Ylitalo ja Riikka Äijäläinen. Lisäksi inventointiin osallistuivat ruotsalaisarkeologi Roger Wikell 2 päivän ajan ja arkeologi Ulrika Rosendahl Espoon kaupunginmuseosta ½ päivän ajan.

Inventoinnin tarkoituksena oli etsiä ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä, sekä tarkastaa jo tunnetut alueella ja sen välittömässä läheisyydessä olevat kohteet. Esivalmisteluissa ja kenttätutkimusten aikana pyrittiin ottamaan huomioon kaikki mahdolliset esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäännöstyypit. Esitöitä varten alueen asutus- ja tutkimushistoriaa selvitettiin paikallishistorioiden, historiallisen karttamateriaalin, paikannimistön ja Museoviraston arkeologisten inventointi- ja tutkimuskertomusten avulla. Kurssin opiskelijat suorittavat esivalmistelut ja jälkityöt ohjaajien valvovien silmien alla. Mikael A. Manninen muokkasi ja yhtenäisti raporttia opiskelijoiden tuottaman materiaalin pohjalta. Mannisen työsuhteen päätyttyä vuonna 2010 vetovastuu raportista siirtyi arkeologian oppiaineen henkilökunnalle ja hautautui muiden työtehtävien alle. Metsähallituksen toiveista johtuen raportti päätettiin tehdä loppuun muutaman vuoden tauon jälkeen ja raportin viimeistely annettiin allekirjoittaneen tehtäväksi 29.10.2012.

Esa Hertell

Helsingissä 1.11.2012

Inventoidut alueet 2010

Kartta 1. Inventoidut alueet vuonna 2010. Rasteroidut alueet= tarkemmin tutkitut alueet ja viivat =ryhmien jalan kulkemat reitit. Mittakaava 1: 70 000 (Pohjakartta: peruskartta 1: 20 000).

Tutkimusalueen luonne

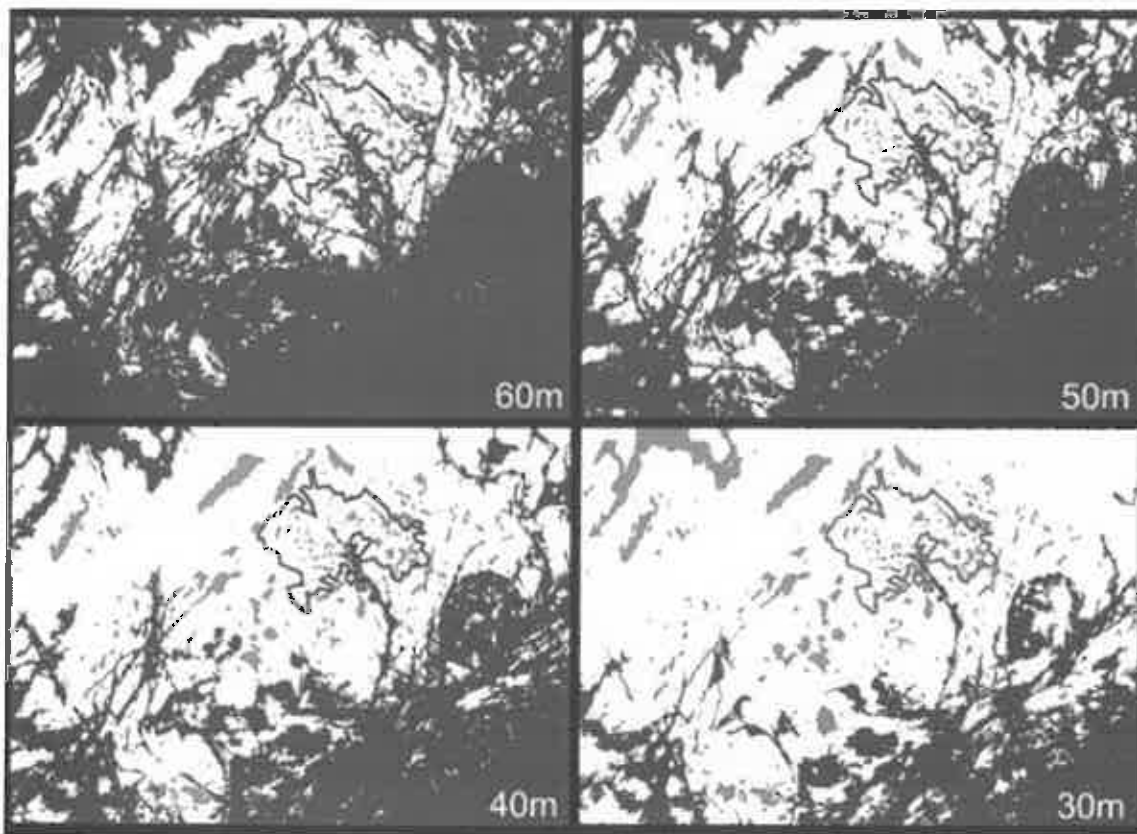
Nuuksion Natura-alue ja siihen sisältyvä Nuuksion kansallispuisto sijaitsevat Nuuksion järviylängöllä Espoon, Kirkkonummen ja Vihdin kuntien alueella. Nuuksion kansallispuisto perustettiin vuonna 1994. Lähes kaikki puiston alueella sijaitsevat metsäalueet ovat olleet tätä ennen metsätalouskäytössä. Nykyisin Nuuksion Natura-alueella ei ole pysyvää asutusta. Alueella ja alueen sisällä sijaitsee kuitenkin autioituneita pientiloja sekä joitakin kesähuviloita ja kämppejä.

Alueen luontoa leimaavat pienet lammet, järvet ja suoalueet. Kansallispuiston alue on pääosin kallioista ja vähäravinteista ja kasvillisuudeltaan karua. Alueen kallioperä on rikkonaista ja muodostaa pohjan Nuuksion alueen tyypilliselle kumpuilevalle ja voimakkaasti vaihtelevalle topografialle. Korkeuserot ovat Etelä-Suomen mittakaavassa huomattavia ja vaihtelevat noin 27 metristä 114 metriin merenpinnan yläpuolella. Alueen huiput ovat mineraaliaineksesta paljaaksi huuhtoutuneita avokallioita. Maaperä on pääosin hiekkamoreenia tai jääkauden jälkeisten vesistövaiheiden lajittelemaa hienompaa mineraaliainesta. Savikoita, joiden vanhimmat kerrokset ovat Baltian jääjärven ja Yoldiameren alkuvaiheen aikana makeaan tai vähäsuolaiseen veteen kerrostuneita humusköyhiä lustosavia (Kielosto et al. 2002), esiintyy pääasiassa alueen kallioperän painaumissa. Alueen tyypillisintä kasvillisuutta ovat kuusimetsiköt ja kalliomänniköt, lehtomaista kasvillisuutta on löydettävissä murroslaaksojen pohjilta. Lisäksi Nuuksiossa elää suuri joukko Suomessa uhanalaisia eläin- kasvi- ja sienilajeja, tunnetuimpana liito-orava.

Nuuksion yläkööalueen korkeimmat huiput alkoivat muodostaa luotoja ja pieniä kallioisia saaria Itämeren Yoldia-vaiheessa. Tämän vaiheen rantakorkeudet sijaitsevat Nuuksion alueella noin 65–114 metriä nykyistä merenpintaa korkeammalla. Itämeren korkeimmat rannankorkeudet, joilta kannattaa etsiä merkkejä jääkauden jälkeisestä vanhimmasta ihmisasutuksesta, ajoittuvat Suomessa tämän vaiheen loppupuolelle. Näin varhaisia merkkejä asutuksesta ei kuitenkaan tunneta Nuuksiossa. Alueen nuorempaa rannansiirtymistä on kuvattu kartassa 2.

Nuuksion alueeseen kuuluu nykyisin yli 140 eri korkeuksilla sijaitsevaa järveä. Inventointialueen järviin ja vesialueisiin kuuluvat muun muassa Nuuksion Pitkäjärvi, Orajärvi, Kattilajärvi, Siikajärvi, Ruuhijärvi, Iso Majaslampi ja Urja. Alueen rikkonaisen topografian vuoksi järvet ja lammet ovat useimmiten pieniä. Litorinamerestä kuroutunut ja kaakko-luoteissuuntaiseen kallioperän murroslaaksoon muodostunut vuonomainen Pitkäjärvi kuuluu alueen suurimpiin järviin. Ennen nykyaikaisen tieverkon rakentamista Pitkäjärvi on muodostanut potentiaalisen kulkureitin Nuuksion

erämaassa. Etelään johtavien järviketjun kautta Pitkäjärvi on yhdistänyt alueen merelle asti. (Leivo 2003; Paikkala 1992; Tikkanen & Oksanen 2002.)

Kartta 2. Rannansiirtyminen Nuuksion järviylängön alueella. Nuuksion Natura-alueen (FI0100040) pääosa rajattu punaisella viivalla.

Inventoinnin kohteena oleva Nuuksion kansallispuisto ja sen lähialueet jakaantuvat Espoon, Kirkkonummen ja Vihdin kuntien alueelle. Kyseisillä alueilla on tehty inventointeja 1960-luvulta alkaen. Nuuksion kansallispuiston alueella inventointia on suoritettu vähemmän.

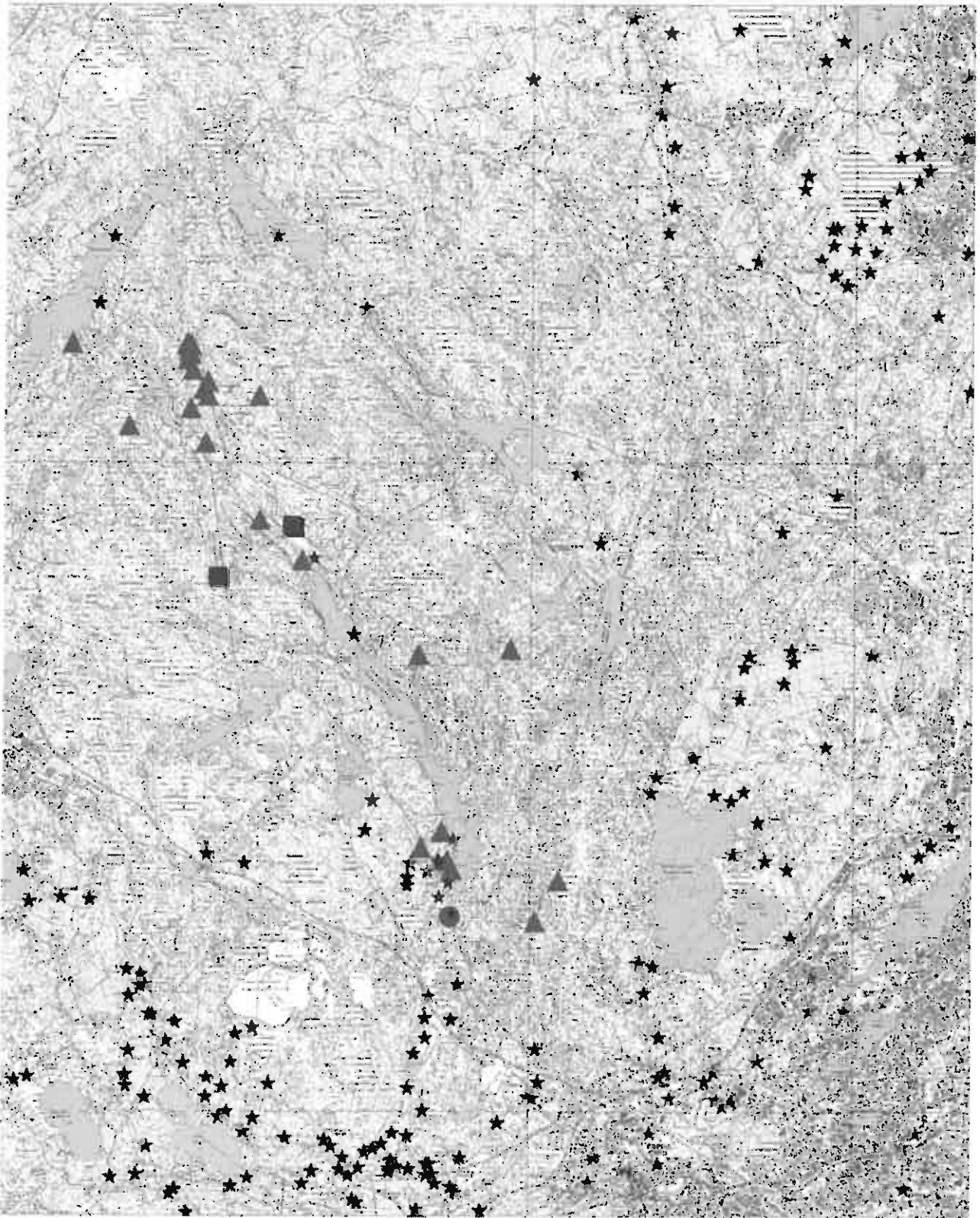
Matti Huurre inventoi vuonna 1962 Espoon eri vesistöalueita. Näihin kuuluivat Nupurinjärven ja inventointialueen kannalta merkittävä Nuuksion pitkäjärven alue. Ainoa tunnettu kiinteä muinaisjäänös Nuuksion kansallispuiston alueella on Huurteen inventoinnissa raportoima Kuuselan kivikautinen asuinpaikka (Huurre 1962, kohde 49010053). Kuuselan talo sijaitsee Nuuksion Pitkäjärven luoteispäässä ja sen ympäristöstä on löytynyt irtolöytönä kiviesineitä. Näitä ovat nelisivuinen oikokirves (12552:1-3), pohjalaisen kirveen katkelma, hioin, nelisivuisen oikokirveen katkelma (14817:1-3), pohjalaisen kirveen katkelma, hioin, hioin (15563:1-3), pyssypii sekä kivilaji-

iskos. (Huurre 1962.) Timo Jussila inventoi Nuuksion kansallispuiston aluetta vuosina 1989–90 ja tarkasti tuolloin myös Kuuselan asuinpaikan. Alue oli silloin niittynä (Jussila 1989, 1990).

Inventoinnin tulokset

Ennen inventointia tutkitulta alueelta (kansallispuisto ja sen ympäristö) tunnettiin kaksi kivikautista asuinpaikkaa, yksi pronssikautinen röykkiö, kaksi keskiaikaista kylätonttia sekä joitakin kivikautisia irtolöytöjä. Lisäksi alueella on historiallisten karttojen perusteella ollut muutakin ihmistoimintaa, ainakin vesisahoja sekä tiestöä. Kenttätutkimuksissa Natura-alueelta ja sen läheisyydestä tarkastettiin, löydettiin, tutkittiin ja/tai dokumentoitiin yhteensä 31 kohdetta/löytöpaikkaa (ks. kartta 3 ja Kohteiden jakautuminen temaattisesti). Luku sisältää sekä Museoviraston rekistereissä muinaisjäännöksiksi luokiteltavia kohteita että Metsähallituksen kulttuuriperintökohteita. Entuudestaan tuntemattomia kohteita havaittiin 21. Kahdesta aiemmin tunnetusta kohteesta kerättiin lisätietoa. Pintapöimintää harjoiteltiin viidellä historiallisen ajan aineistoa sisältävällä pellolla. Suurin osa löydetyistä kohteista ajoittuu historialliseen aikaan.

Kartta 3. Kaikki löydetyt ja tarkastetut kohteet sekä tunnetut kiinteät muinaisjäännökset. Uudet kohteet merkitty punaisella kolmiolla, tarkastetut kohteet punaisella ympyrällä, irtolöydöt sinisellä neliöllä sekä tunnetut kiinteät muinaisjäännökset mustalla tähdellä. Mittakaava 1: 100 000 (Pohjakartta: peruskartta 1:20 000).

Kohteiden jakautuminen temaattisesti

Esihistorialliset muinaisjäännökset

Espoo Brobacka (kivikautinen asuinpaikka)
Espoo Sahaoja (kivikautinen asuinpaikka)
Vihti Nuottalahti (kivikautinen löytöpaikka)

Ajaltaan epämääräiset muinaisjäännökset

Espoo Hauklampi (silmäkivellinen kivikehä)
Espoo Rajaportinmäki (röykkiö)
Vihti Korpinkallio 2 (3 röykkiötä ja tienpohja(?))
Vihti Korpinkallio 3 (2 kuopannetta)
Vihti Korpinkallio 4 (3 röykkiötä)
Vihti Nuuksion Myllypuro 1 (kivirakenteita)
Vihti Nuuksion Myllypuro 2 (röykkiö)

Historiallisen ajan muinaisjäännökset

Espoo Hakjärvimossen (talonpaikka)
Espoo Isosuo (2 hiilimiilua ja 2 kuoppaa)
Espoo Kuusela 2 (kulkureitti)
Espoo Meerlampi (hiilimiilu/tervahauta)
Vihti Helfwetin Kattila (rajamerkki)
Vihti Kaitlampi (talonpaikka)
Vihti Kalattomanlampi (hiilimiilu/tervahauta + kuoppa)
Vihti Korpinkallio 1 (tervahauta)
Vihti Korpinkallio 5 (kulkureitti)
Vihti Korpinkallio 6 (rakennuksen pohja, saha(?))
Vihti Korpinkallio 7 (rakennuksen pohja, röykkiöitä, ym.)
Vihti Riitakaskensuo (tervahauta)

Muut kulttuuriympäristökohteet

Espoo Purola (talonpaikka)
Vihti Takala 1 (talonpaikka)

Muut inventoidut kohteet (historiallinen aika)

(Espoo Sahaoja) (peltopoiminta hist)
(Espoo Brobacka) (peltopoiminta hist)
Espoo Maulan pellot (peltopoiminta hist)
Espoo Heikkilän pellot (peltopoiminta hist)
Vihti Huhdanmäen pellot (peltopoiminta hist)

Löytöpaikat

Espoo Nahkiaispolku (rautakiila)
Vihti Kolmikulmalampi (ruuhi)

Lähteet ja aluetta käsittelevää kirjallisuutta

- Alopaeus, Harry *et al.* 1999. Välähdyksiä keskiajasta: Espoo keskiajalla ja uuden ajan taitteessa – Glimtar ur medeltiden: Esbo under medeltiden och i början av Vasatiden. Toim.
- Leino, A., Ropponen, L., Lindholm, D. & Perkkio, M. (toim.) 1999: *Välähdyksiä keskiajasta – Espoo keskiajalla ja uuden ajan taitteessa (Glimtar ur medeltiden – Esbo under medeltiden och i början av Vasatiden)*. Espoon kaupunginmuseon tutkimuksia / Esbo stadsmuseum forskningsserie 6.
- Huurre, M. 1962: Espoon inventointi, Raportti Museoviraston arkistossa.
- Jussila, T. 1989: Espoon muinaisjäännösten osainventointi, Raportti Museoviraston arkistossa.
- Jussila, T. 1990: Espoo, Muinaisjäänteiden inventointi, Raportti Museoviraston arkistossa.
- Kielosto, Sakari; Stén, Carl-Göran; Juntunen, Risto 2002. Nuuksion kartta-alueen maaperä. Geologian tutkimuskeskus. Espoo.
- Kepsu, Saulo. 2008. Espoon vanha asutusnimistö. *Kylä-Espoo*. Toim. Mallat, K, Koistinen, U, Luoto, R, Suviranta, S. Espoon kaupunkisuunnittelukeskus.
- Leivo, M. 2003: *Nuukio, Miljoonan ihmisen erämaa*, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä
- Paikkala, S. 1992, *Järvi-Espoo: Vesistönimet, luontoa, historiaa ja tulevaisuutta*, IS-paino, Iisalmi
- Tikkanen, M. & Oksanen, J. 2002: Late Weichselian and Holocene shore displacement history of the Baltic Sea in Finland. *Fennia* 180:1-2.

Kohdeluettelo

Espoo Brobacka

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat
Ajoitus: Kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2 (ehdotus)
Lukumäärä: 2

SIJAINTI

Topografinen kartta: 2041 10 Nuuksio / TM35-lehtijako L4132C
Koordinaatit: *KKJ: p=6684486; i=3366675, z=30-35 m mpy*
Koordinaattiselite: Aluekoordinaatit, alue 1
Koordinaatit: *KKJ: p =6681736; i= 366561; z= 30-35 m mpy*
Koordinaattiselite: Aluekoordinaatit, alue 2
Koordinaatit: *KKJ: p=6681558; i=366443; z=40 m mpy*

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:
Tutkimukset: Manninen, Ahtola & Valtonen, tarkastus 1997
Löydöt: kvartsiesineitä, -iskoksia ja palanut luu (KM 29955)

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä: 3.5.2010
Inventoijat: P. Halinen, E. Hertell, M.A. Manninen, O. Seitsonen, V. Honkanen, A. Hänninen, V. Kaakinen, M. Kannari T. Laine, S. Lillman, S. Louzolo, M. Marila, O. Putkonen H. Vuorenmaa, A. Ylitalo, R. Äijäläinen
Havaintomahdollisuudet: Hyvät. Kynnetty pelto.
Koko (noin):
Lähilöydöt: Hasselbacka (kivikautinen löytöpaikka)
Heikkilä 2 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka)
Maula (ajoittamaton röykkiö)
Myrskymäki (kivikautinen löytöpaikka)
Nuuksio Sahaajan Länsipuoli (historiallinen asuinpaikka)

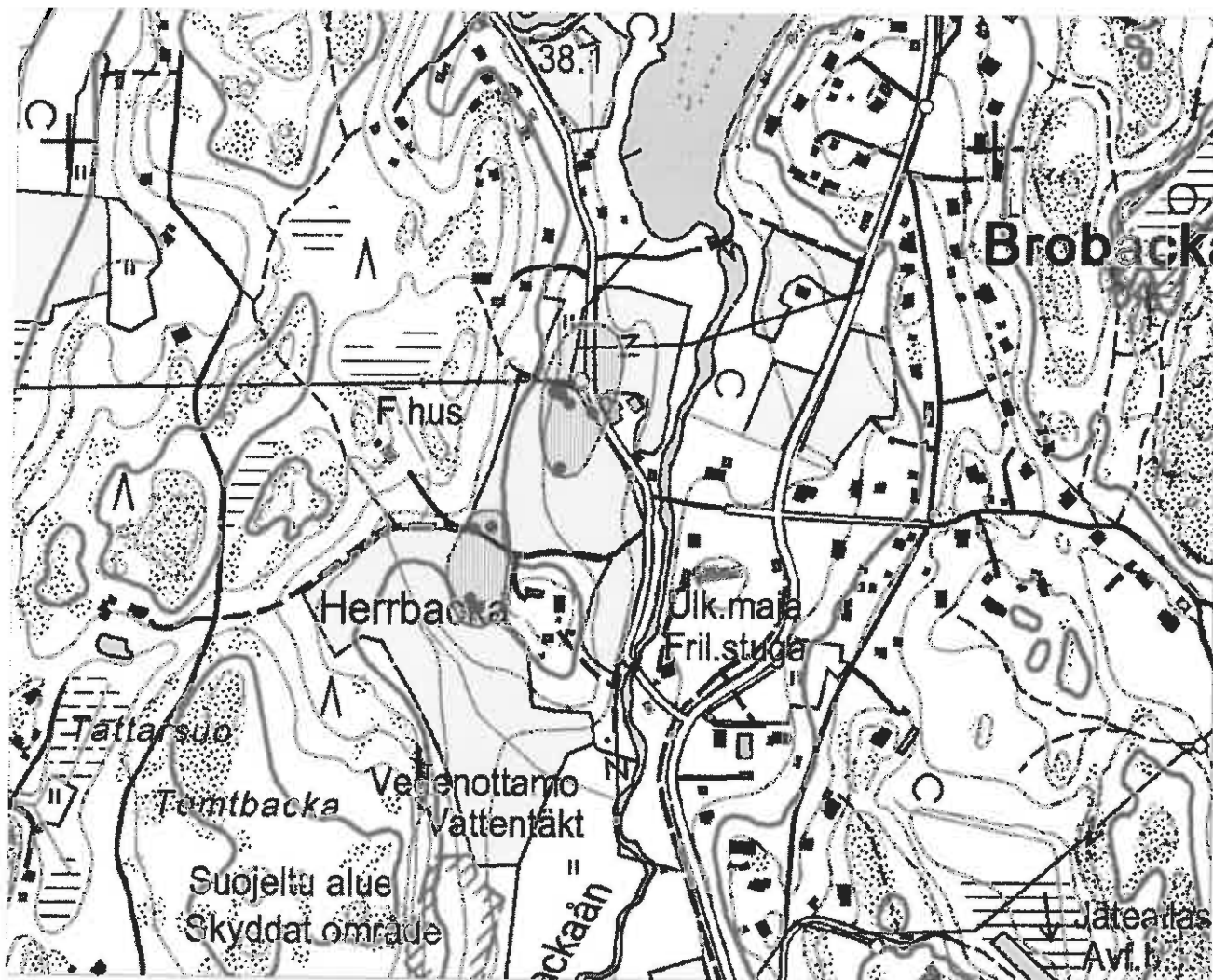
Kartat: Kvartsilöydöille otetut GPS-lukemat (Kartta 4)
Peruskarttaote (Kartta 5)

Valokuvat: Kuvat 1-4

Kohdekuvaus:

Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Nuuksion pitkäjärven eteläpäässä Brobackaan-nimisen ojan länsipuolella olevalla pellolla. Paikalla on kaksi löytöaluetta. Löytöalue A sijaitsee ojan viertä pohjoiseen johtavan tien länsipuolella pellon pohjoispäässä noin 33-35 m mpy korkeudessa. Muinajäännösrekisterin mukaan löytöjä on kerätty aiemmin myös tien itäpuolelta. Rinne avautuu

paikalta itäkoilliseen. Löytöalue B (Herrbacka) sijaitsee löytöalue A:sta parisataa metriä etelälounaaseen kaakkoon työntyvän muinaisniemen satulassa noin 40 m mpy korkeudessa. Pintapoiminnassa pellolla havaittiin kvartseja. Pellolla harjoiteltiin pintapoimintaa, ja alueelta löytyi myös historiallisen ajan keramiikan paloja.

Kartta 4. Espoo Brobacka. Kvartsilöydöille otetut GPS-lukemat on merkitty kartalle punaisilla pisteillä. Punaiset alueet kuvaavat löytölevinnän perusteella hahmoteltuja asuinpaikka-alueita n. 30–35 metrissä mpy sekä molemmin puolin muinaista niemeä 40 metriä mpy (Pohja: peruskartta 1: 20 000, 2041 10 NUUKSIO).

Kuva 1. Espoo Brobacka, löytöalue A taustalla. Etelästä pohjoiseen. Taustalla Nuuksion Pitkäjärvi. (Kuva: M. A. Manninen).

Kuva 2. Espoo Brobacka. Idästä länteen. (Kuva: M. A. Manninen).

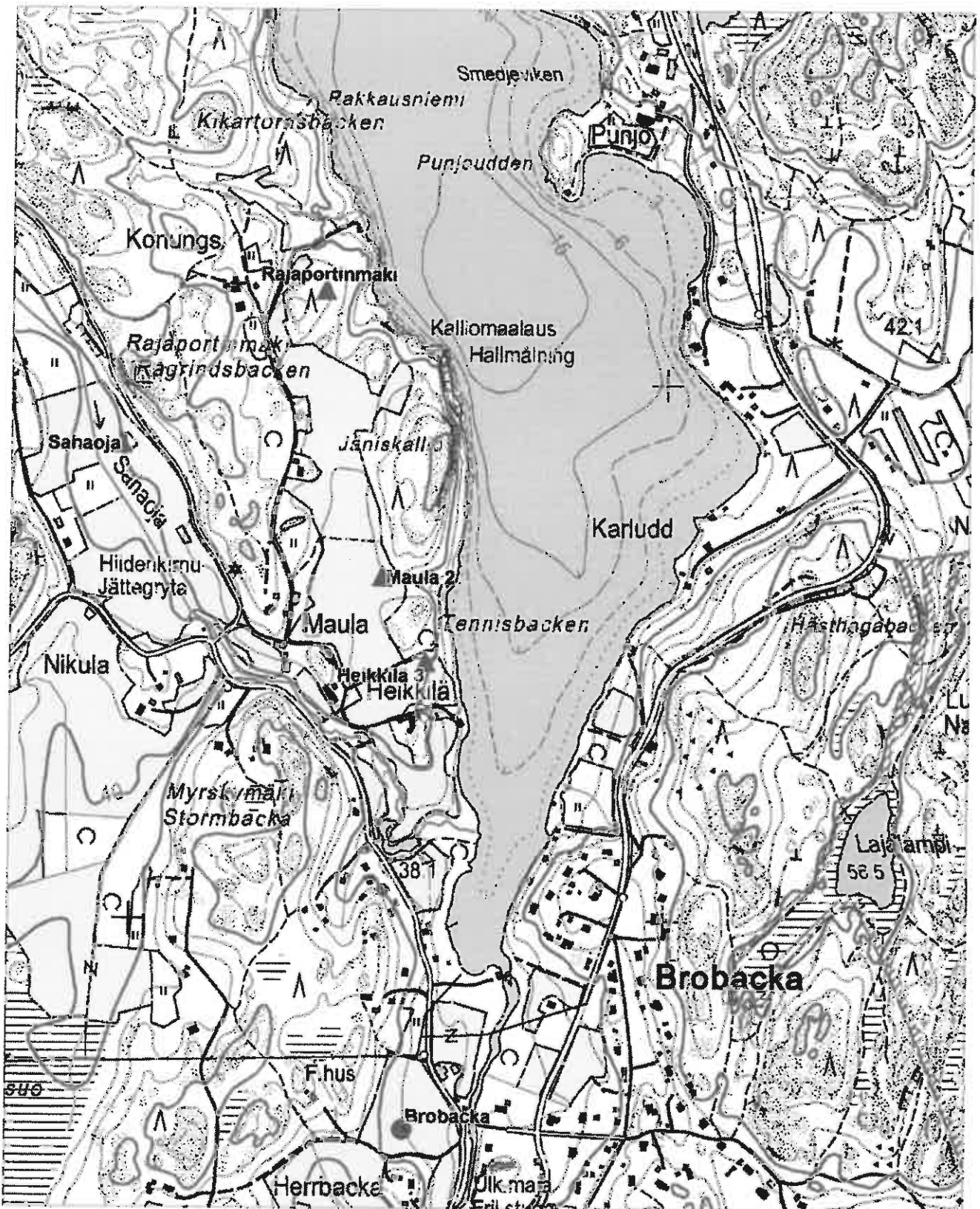

Kuva 3. Espoo Brobacka. Lounaasta koilliseen. (Kuva: M. A. Manninen).

Kuva 4. Espoo Brobacka. Löytöalue B. Luoteesta kaakkoon kohti Herrbackan taloa. (Kuva: M. A. Manninen).

Espoo Brobacka

Kartta 5. Espoo Brobacka, Rajaportinmäki, Sahaaja, Maulan pellot (kartalla Maula 2) sekä Heikkilän pellot (kartalla Heikkilä 3). Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 10 NUUKSIO).

Espoo Hakjärvimossen

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat
Tyypin tarkenne: Talonpohja
Ajoitus: Historiallinen
Rauhoitusluokka: 2 (ehdotus)
Lukumäärä: 1

MJtunnus: -
Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet
Tyypin tarkenne: Röykkiö
Ajoitus: Historiallinen
Rauhoitusluokka: 2 (ehdotus)
Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 2041 10 NUUKSIO / TM35-lehti L4132E
Koordinaatit: KKK: $p=6684330$; $i=3368214$; $z=45-50$ m mpy
ETRS-TM35FIN: $p = 6681524.186$; $i = 368098.106$
Koordinaattiselite: Keskikoordinaatit
Etäisyystieto: Espoon kirkosta 4,83 km

ARKISTOTIEDOT

Lähteet: -
Tutkimukset: -
Löydöt: -

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä: 5.-6.5.2010
Inventoijat: P. Halinen, M. Marila, A. Ylitalo, R. Äijäläinen
Havaintomahdollisuudet: Kohtalaiset. Talonpohja erottui ympäristöstä hyvin, mutta tarkkaa muotoa oli hankala hahmottaa aluskasvillisuuden vuoksi. Röykkiö oli erotettavissa maastosta selkeästi.
Koko: Talon pohja 8 x 7 m
Röykkiö 3 x 4 m
Lähilöydöt: -
Kartat: Yleiskarttaluonnos (Kartta 6)
Peruskarttaote (Kartta 7)
Valokuvat: Kuvat 5-6
Kohdekuvaus:

Kohde sijaitsee Hakjärven koillispuolella, n. 500m päässä järvestä ja Hakjärventiestä. Muinaisjännökset sijaitsevat n. 30 metrin päässä Hakjärvimossen suonreunasta. Suo sijoittuu Hakjärven ja kohteen väliin. Kohteen eteläpuolella virtaa puro lounaasta koilliseen. Alueen puusto on lähinnä sekametsää: koivua, kuusta ja rinteen yläpuolella kasvaa mäntyä. Puusto on monin paikoin taimikkoista. Maasto on kallioista, mutta maan peittämää. Kahden korkeamman alueen rajaa halkoo kuru, jossa puro virtaa. Aluskasvillisuus lähinnä heinää, sammalta, puolukkaa ja mustikanvarpuja. Maaperä hiekkaista. Talonpohjan vierestä kulkee Hakjärventietä jatkava metsäpolku. Polku nousee rinnettä ylös ja kääntyy oikealle. Polkua ylös kiivetessä kohde jää vasemmalle puolelle.

Muinaisjännös käsittää röykkiön sekä talonpohjan. Talonpohja näyttää maahan kaivetulta ja muistuttaa muodoltaan suorakaidetta. Röykkiön voisi kuvitella muodostavan lähes neliön muotoisen alueen. Röykkiön etäisyys talonpohjasta n. 5,3m länteen.

Paikalle ei ole merkitty asutusta Espoon pitäjänkartassa 1740, Espoon Pappilan Metsäkartassa 1780, Kuninkaan kartastossa 1776–1805, Espoon pitäjänkartassa 1840 eikä vuoden 1936 topografisessa kartassa.

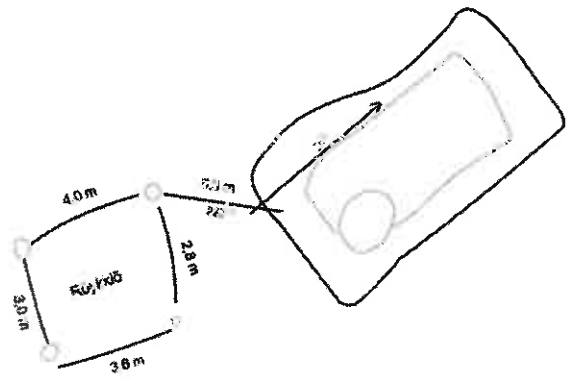
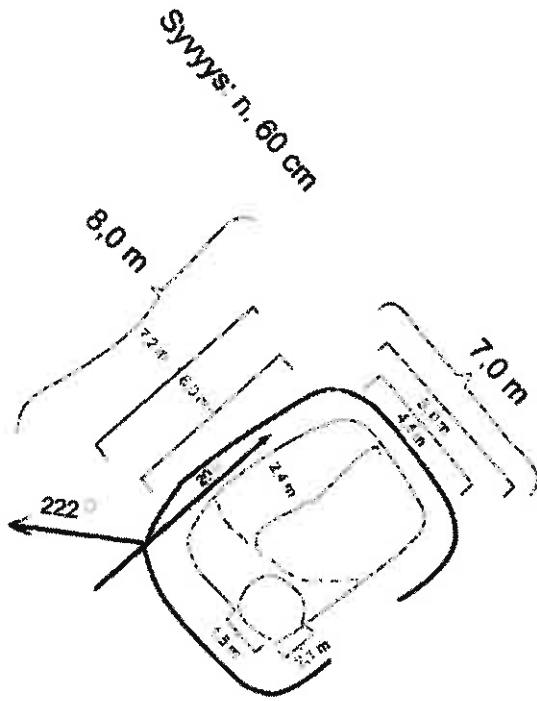

Kuva 5. Espoo Hakjärvimossen. Röykkiö. Kuvattu idästä länteen 6.5.2010. (Kuva: A. Ylitalo)

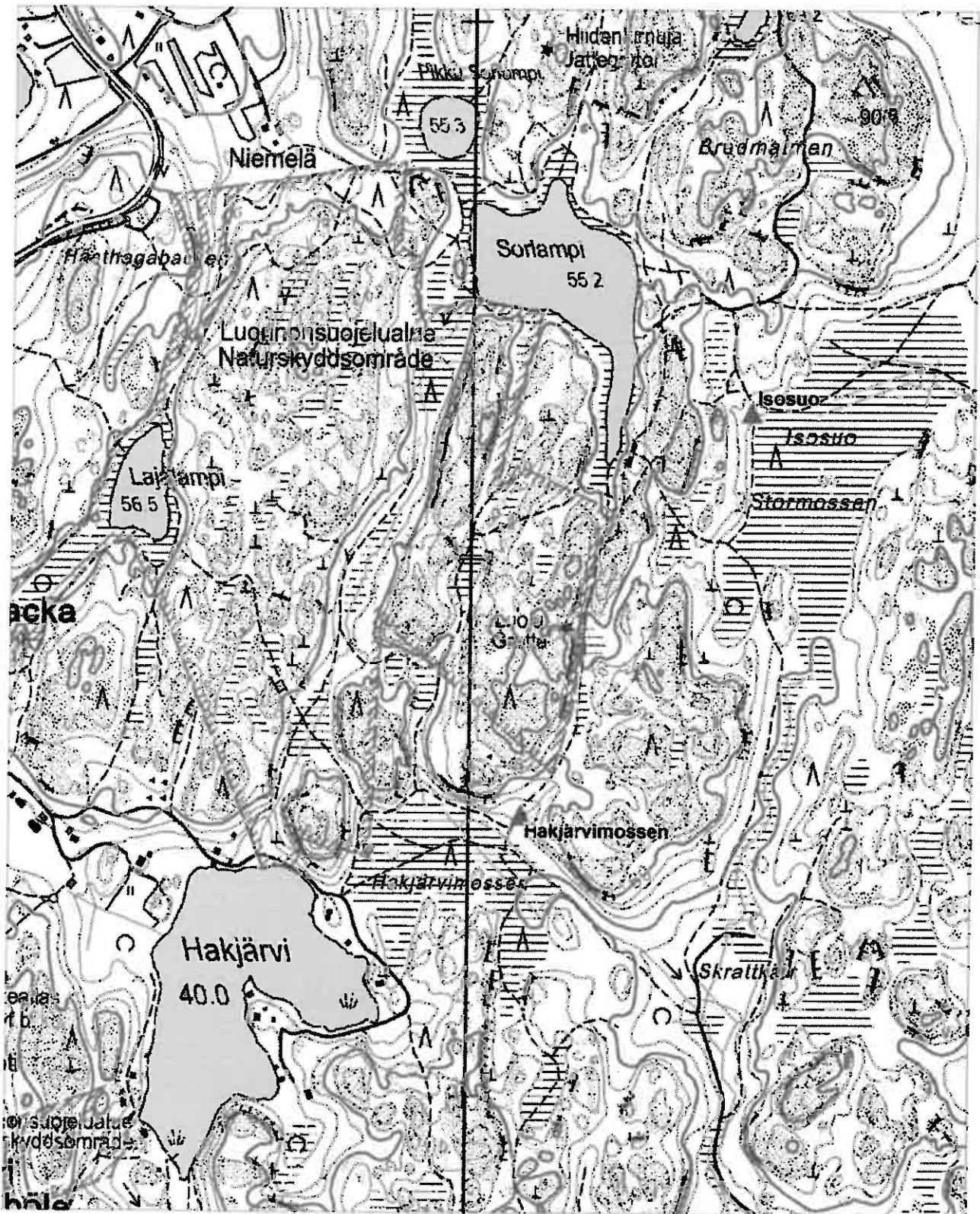
Kuva 6. Espoo Hakjärvimossen. Rakennuksen pohja. Kuvattu koillisesta lounaaseen 6.5.2010. (Kuva: A. Ylitalo)

Espoo Hakjärvimossen
6.5.2010
Luonnos rakennuksen pohjasta
Luonnos röykkiön sijainnista
Piirt. Anna Ylitalo
Digit Riikka Aijääinen

Kartta 6. Espoo Hakjärvimossen. Vasemmalla luonnos rakennuksen pohjasta, jonka nurkassa tulisijan jäänteet. Oikealla karttaluonnos röykkiön asemasta rakennuksen pohjaan nähden.

Espoo Hakjärvimossen

Kartta 7. Espoo Isosuo ja Hakjärvimossen.

Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 10 NUUKSIO).

Espoo Hauklampi

PERUSTIEDOT

Nimi:	Hauklampi
Muinaisjäännöstyyppi:	Kivikehä
Tyyppin tarkenne:	Kivistä tehty ovaalinmuotoinen kehä, jossa silmäkivi
Ajoitus:	Historiallinen (?)
Rauhoitusluokka:	2 (ehdotus)
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 10 NUUKSIO / TM35-lehti L4132D
Koordinaatit:	KKJ: p=6689364–6689368; i=3367730–3367734; z=127 m mpy ETRS-TM35FIN: p=6686556.152–6686560.150; i=367614.274– 367618.272
Koordinaattiselite:	Äärikoordinaatit
Etäisyystieto:	Espoon vanhasta kirkosta 9,8 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	-
Tutkimukset:	-
Löydöt:	-

VUODEN 2010 INVENTOINTI

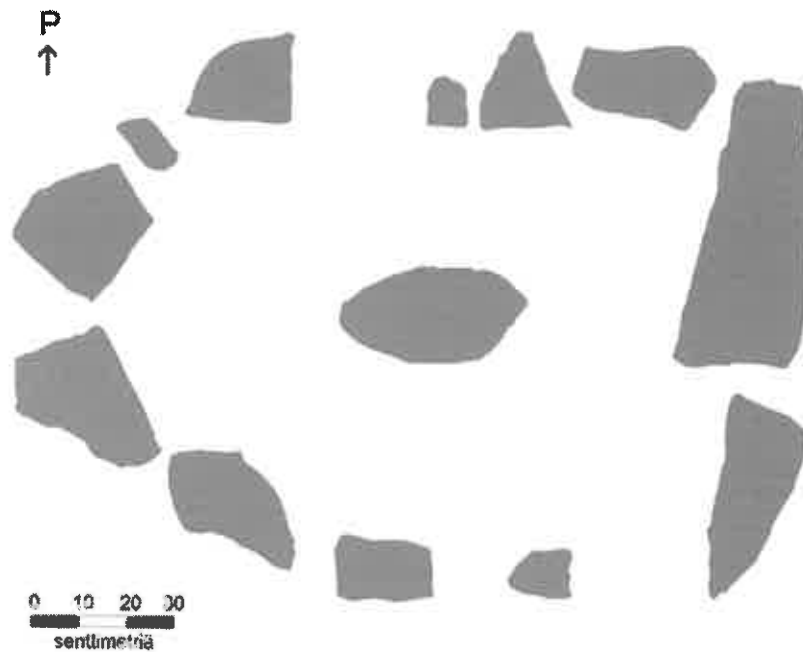
Päivämäärä:	6.5.2010
Inventoijat:	Mikael A. Manninen, Sanna Lillman, Annamari Hänninen, Heidi Vuorenmaa
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät, kohde vain vähän sammaloitunut ja erottuu selkeästi kalliolla, joskaan ei näy kovin kauas topografian vaihtelevuuden takia
Koko:	1,2 x 1,7 x 0,2 m
Lähilöydöt:	-
Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 9) Karttaluonnos kohteen rakenteesta (Kartta 8)
Valokuvat:	Kuvat 7-9

Kohdekuvaus:

Kivikehä sijaitsee korkealla kallion päällä Hauklammen länsipuolella, lähellä Kattilajärven ulkoilun alueen ja Nuuksion kansallispuiston rajaa. Kohteen funktio ja ikä ovat epäselviä. Kehän kivet ovat kuitenkin jäkäläpeitteisiä, minkä perusteella voi arvioida, ettei kehä ole aivan hiljattain tehty. Ovaalinmuotoisen kivikehän keskellä on silmäkivi. Kooltaan kehä on n. 1,2 x 1,7 metriä. Kiviä kehässä on 10 (silmäkiven kanssa yhteensä 11 kiveä). Kivien koko kehällä vaihtelee leveydeltään 15–50 cm:n välillä. Kivet ovat teräväreunaisia lohkareita, eivät pyöristyneitä. Tutkimukset kohteella käsittivät vain dokumentoinnin.

Kohde sijaitsee suoraan kallioperän päällä, ei kuitenkaan kallion korkeimmalla kohdalla. Kohteen kasvillisuus koostuu männyistä, ja pienempinä kasveina kalliolla kasvaa jäkälää, sammalta, kanervaa ja puolukkaa. Kohteella ei ole modernia maankäyttöä. Kohteen lähistöllä on kuitenkin pari kesämökkiä. Kyseessä saattaa olla rajamerkki, joskaan käytettävissä olleista kartoista ei ilmene mikä raja voisi olla kyseessä.

Kartta 8: Espoo Hauklampi. Yksityiskohtapiirros kivikehästä 6.5.2010. Piirtänyt A. Hänninen, digitoiut S. Lillman.

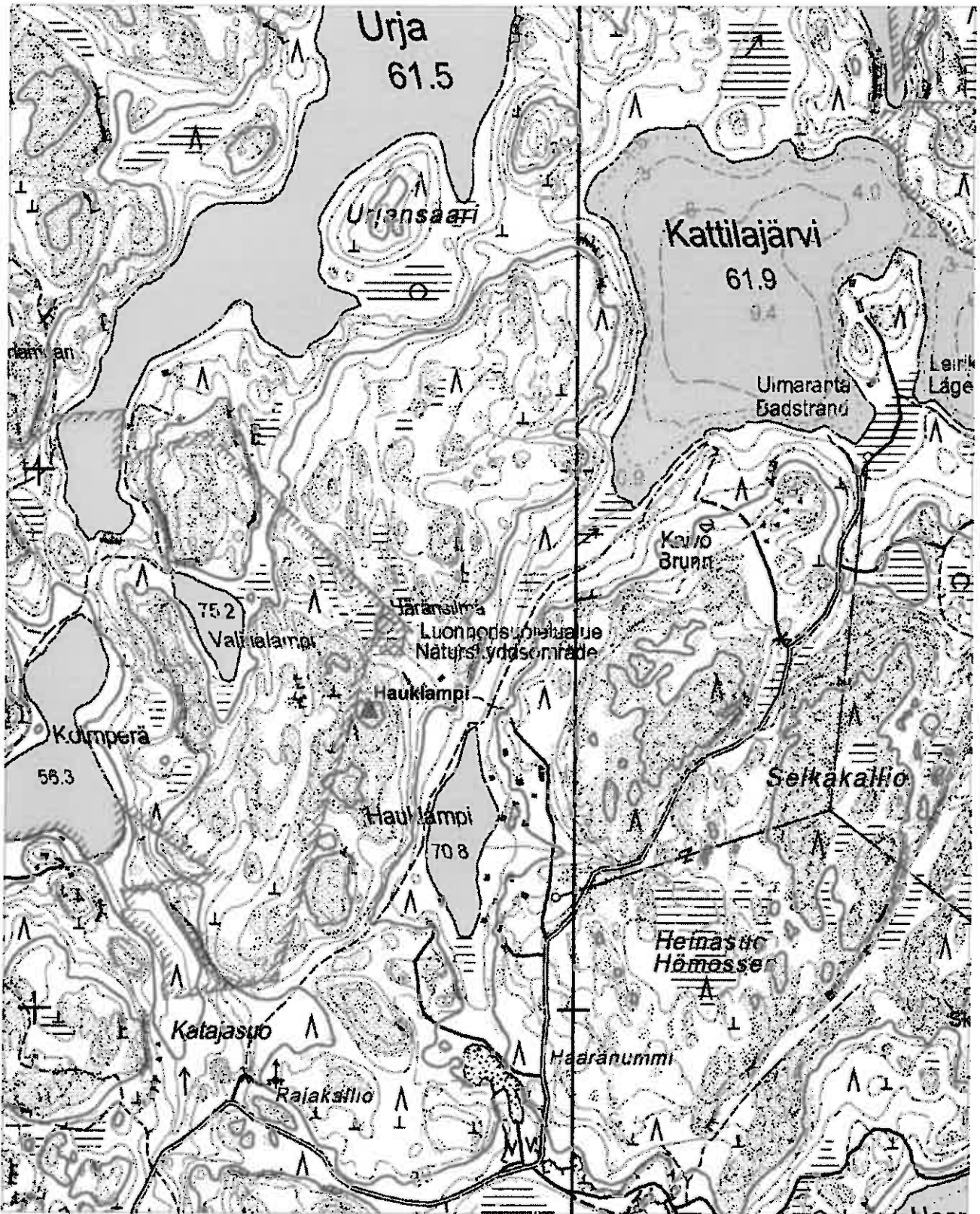
Kuva 7. Espoo Hauklampi. Silmäkivellinen kivikehä, yleiskuva. Kuvattu koillisesta lounaaseen 6.5.2010. (Kuva: S. Lillman)

Kuva 8. Espoo Hauklampi. Silmäkivellinen kivikehä. Kuvattu pohjoisesta etelään 6.5.2010. (Kuva: A. Hänninen)

Kuva 9. Espoo Hauklampi. Kivikehää dokumentoidaan. Henkilöt vasemmalta: S. Lillman, H. Vuorenmaa ja A. Hänninen. Kuvattu luoteesta kaakkoon 6.5.2010. (Kuva: M. A. Manninen)

Kartta 9. Espoo Hauklampi.

Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta 1: 20 000 2041 10 NUUKSIO).

Espoo Heikkilän pellot

PERUSTIEDOT

	Ei todettua muinaisjäännöstä
Tyyppi:	Historiallinen tila
Ajoitus:	historiallinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 10 NUUKSIO / TM35-lehti L4132C
Koordinaatit:	<i>KKJ: p=6685289; i=3366665; z=40-45 m mpy</i> ETRS-TM35FIN: p=6682483; i=366550
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti
Etäisyystieto:	Espoon vanhasta kirkosta 6,4 km pohjois-koilliseen

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	Ramsay, A. 1936. <i>Esbo II. Esbo socken och Esbogård på 1600-talet.</i> Helsingfors. Rostedt, T. 2008. <i>Espoo. Hista-Siikajärvi-Nupuri. Osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi.</i> Museovirasto, Rakennushistorian osasto.
----------	--

Tutkimukset:	-
Löydöt:	(Ei otettu kokoelmiin: punasavikeramiikkaa, fajanssia, lasia)

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä:	6.5.2010
Inventoijat:	O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen

Havaintomahdollisuudet:	Hyvät
Koko:	200 m x 100 m
Lähilöydöt:	Hasselbacka (kivikautinen löytöpaikka) Heikkilä 2 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka) Maula (ajoittamaton röykkiö) Myrskymäki (kivikautinen löytöpaikka) Nuuksio Sahaojan Länsipuoli (historiallinen asuinpaikka)

Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 10).
Valokuvat:	Kuva 10

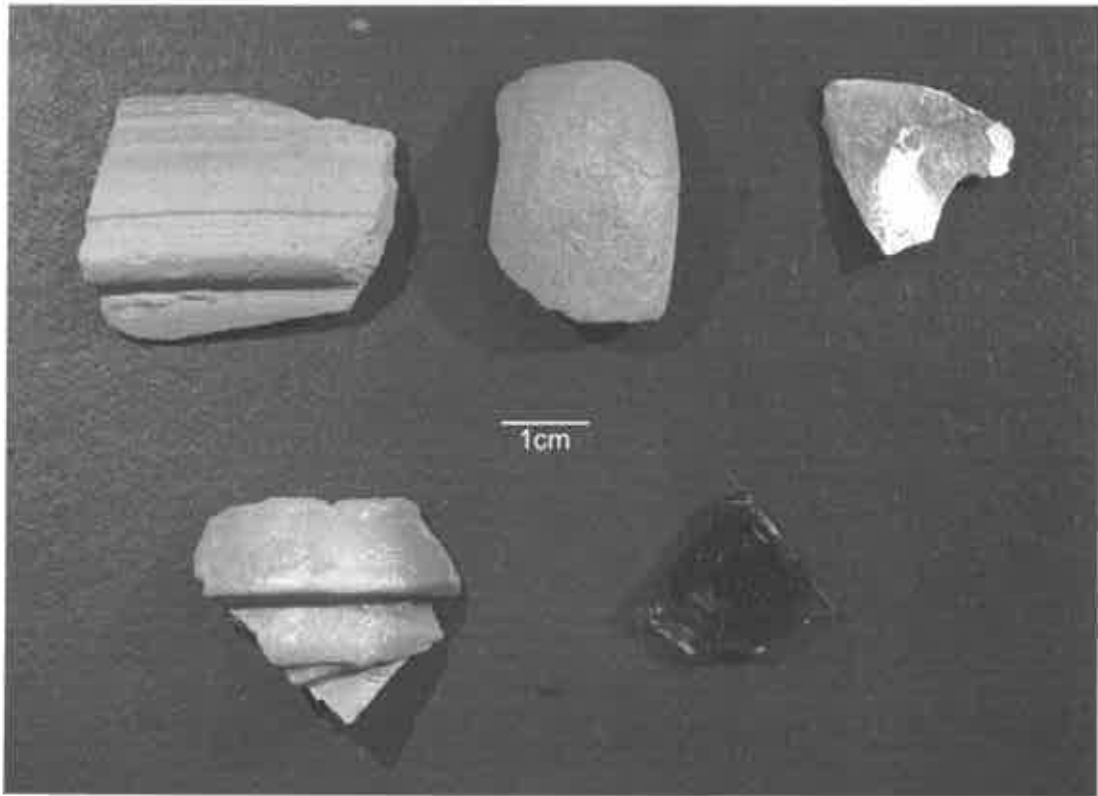
Kohdekuvaus:

Kohde on Nuuksion Pitkäjärven länsirannalla sijaitseva pelto. Pelto on kooltaan 100 x 200 m. Kohde sijaitsee Brobackantieltä 100 m itään. Brobackan kylästä kohde sijaitsee linnuntietä 800m koilliseen.

Pelto nousee loivasti itään kunnes se laskee Nuuksion Pitkäjärveä kohti. Pellon eteläpuolta rajaa tie sekä oja. Pohjois- ja länsipuolella rajoina olivat niin ikään tiet. Peltoa pohjoisessa rajaavan tien pohjoispuolella sijaitsee kohde Maulan pellot. Löytöpaikka oli juuri kynnetty ja orastettu savipelto. Keli oli kuiva, joten havaintojen tekeminen oli helppoa.

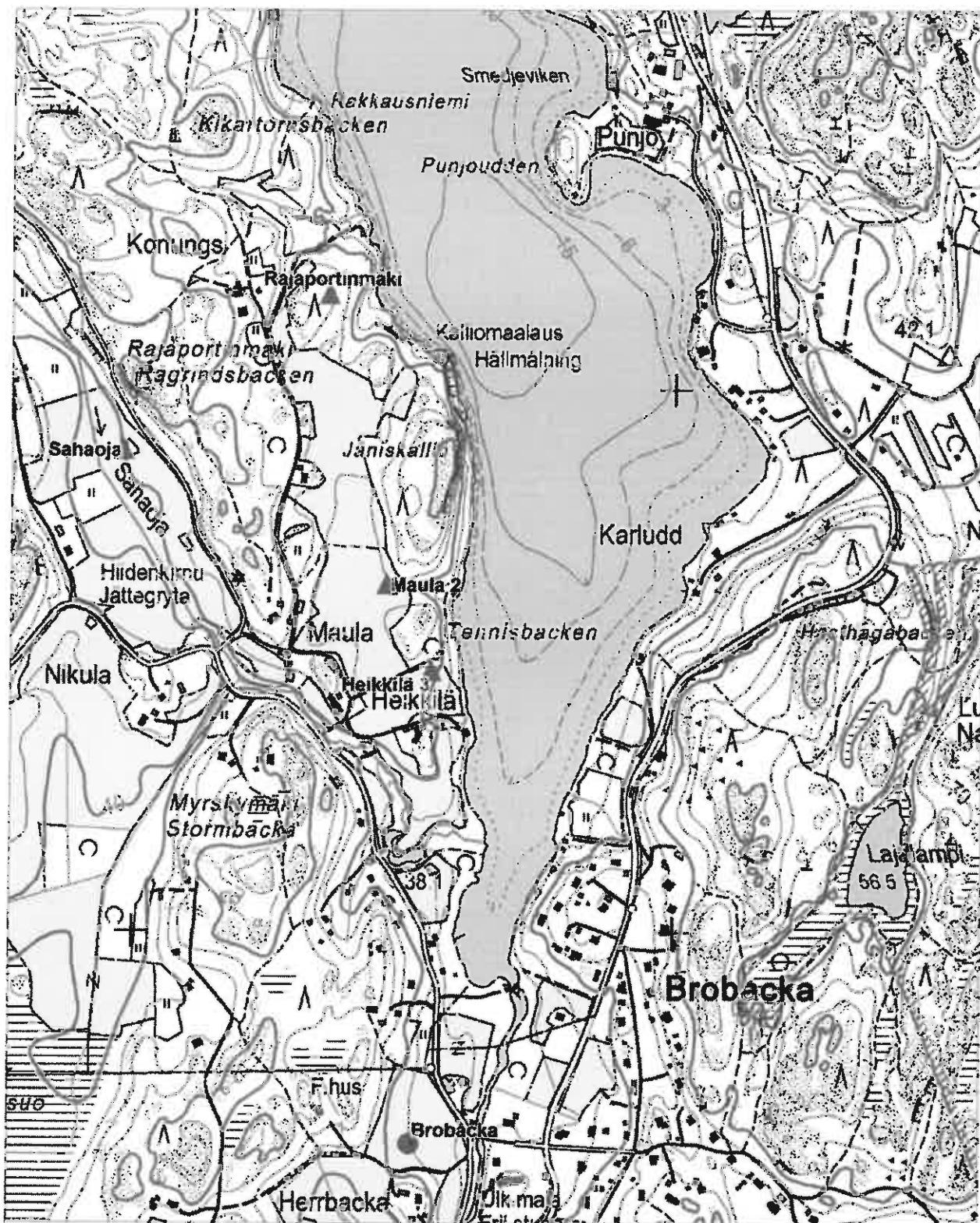
Kohteelta löytyi historiallisen ajan aineistoa, joka ei kuitenkaan antanut viitteitä 1700-luka varhaisemmasta toiminnasta. Kahdesta punasavikeramiikan palasta on lasittamaton korvan-/kahvanosa, toinen lasittamaton, dreijattu kylkipala, jossa on ulkopinnalla uurteista viivakoristelua. Fajanssi on koristelematon reunapala, jossa valkosavisen perusmassan päällä oleva valkoinen lasite on kulunut. Lasinsiru on tummanvihreää ja se saattaa liittyä nykyaikaan. Pullonsuun osa on lasia, joka on sekundäärisesti palanut. Tämän takia lasimateriaali on muuttunut kauttaaltaan siniseksi. Pullonsuu on voimakkaasti profiloitu ja ajoittuu 1700-luvun lopulta 1800-luvun alkuun (G. Haggrén suullinen tiedonanto 25.5.2010).

Löydöt vaikuttaisivat olevan 1700-luvulta tai nuorempia, joten inventoinnin tulokset eivät tuo lisätietoa kohteesta tai aiheuta toimenpiteitä. Alue on ollut tiettävästi asuttu jo keskiajalla ja Heikkilä on ollut yksi Nuuksion kylän kantataloista (Rostedt 2008:10, 15). Alue on selkeästi merkitty vuoden 1699 Nuuksion kylän karttaan (Ramsay 1936:393).

Kuva 10. Espoo Heikkilän pellot. Ylävasemmalla punasavikeramiikkaa (2 kpl), joista oikeanpuoleinen on korvan-/kahvanosa ja vasemmanpuoleinen lasittamaton dreijattu kylkipala. Yläoikealla koristelematonta fajanssia (1 kpl). Alavasemmalla voimakkaasti profiloitu pullonsuun kappale, joka on sekundäärisesti palanutta lasia. Alaoikealla tummanvihreää lasia (1 kpl). (Kuva: M. A. Manninen)

Espoo Heikkilän pellot

Kartta 10. Espoo Rajaportinmäki, Sahaoja, Maulan pellot (kartalla Maula 2), Heikkilän pellot (kartalla Heikkilä 3) sekä Brobacka. Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 10 NUUKSIO).

Espoo Isosuo

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: -
Ajoitus: Historiallinen
Rauhoitusluokka: 2 (ehdotus)
Lukumäärä: 2 miilua, 2 kuoppaa

SIJAINTI

Topografinen kartta: 2041 10 NUUKSIO / TM35-lehtijako L4132E
Koordinaatit: *KKJ: p=6685082; i=3368640; z=45-55 m mpy*
ETRS-TM35FIN: p=6682275.884; i=368523.929
Koordinaattiselite: Keskikoordinaatit
Etäisyystieto: Espoon kirkosta 5,4 km pohjoiseen

ARKISTOTIEDOT

Lähteet: -
Tutkimukset: -
Löydöt: -

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä: 5.5.2010
Inventoijat: P. Halinen, E. Hertell, M. A. Manninen, A. Hänninen, V. Kaakinen, T. Laine, S. Lillman, S. Louzolo, M. Marila, H. Vuorenmaa, A. Ylitalo, R. Äijäläinen
Havaintomahdollisuudet: Hyvät.
Koko: Miilu 1 halkaisija 10,5 m, miilu 2 halkaisija 11 m, kuoppa 2,1 x 1,7xX 0,60 m
Lähilöydöt: -
Kartat: Peruskarttaote (Kartta 12)
Yleiskarttaluonnos 1: 500 (Kartta 11)
Valokuvat: Kuvat 11-15

Kohdekuvaus:

Kohteet sijoittuvat Sorlammelta Isosuolle kulkevan kävelytien varrelle. Kaksi miilua sijaitsee harjanteella noin 50 metriä länteen paikasta, jossa etelä-pohjoinen -suuntainen tiestä haarautuu itään suuntautuva polku. Kuopat sijaitsevat kävelytien itäpuolella, miiluista koilliseen. Miilut sijaitsevat haapaa kasvavassa etelä-kaakkoon viettävässä rinteessä. Miilu 1 sijaitsee noin 30 metriä miilujen itäpuolelta kulkevasta kävelytiestä. Miilu 2 on tien välittömässä läheisyydessä. Noin 20 metriä miilu 1:stä lounaaseen on kallioseinä. Kohteen ja kallion välissä kulkee puronuoma.

Miilu 1 (KKJ:n yhtenäiskoordinaatisto P: 6685090; I: 3368620 / ETRS-TM35FIN P: 66822383.881; I: 368503.937) on kasvillisuuden peittämä, mutta kunnoltaan hyvä lukuun ottamatta lounaisreunaa, jota metsäkone on runnellut. Sen halkaisija on 10,5 metriä ja sitä ympäröi 7 kuoppaa. Miilu 1 keskelle tehtiin koepisto, jonka profiilissa näkyi hiiltyneenä mahdollinen alkuperäinen maanpinta, jonka päällä oli hiiltä ja täyttömaata noin 20 cm syvyydessä.

Miilu 2 (KKJ yht. koord. p=6685082; i=3368640 / ETRS-TM35FIN p=6682275.884; i=368523.929) sijaitsee Miilu 1:stä noin 10 metriä itään ja on huomattavasti lähempänä tietä, joka kulkee noin kolmen metrin päässä. Miilu 2 on huonommassa kunnossa kuin Miilu 1. Se on kasvillisuuden peittämä ja näkyvyys tieltä sille on huono. Suurin osa sitä ympäröivistä kuopista on peittynyt ja vain kolme kuoppaa on erotettavissa suhteellisen selkeästi.

Kuoppa 1 (KKJ yht.koord. p=6685136; i=3368700 / ETRS-TM35FIN p=6682329.863; i=368583.905) sijaitsee miilu 1:stä koilliseen 90 metrin päässä. Sen muoto on soikeahko ja se on 2,1 metriä pitkä, 1,7 metriä leveä ja 0,60 metriä syvä. Sitä ympäröi valli, jonka itäpuolelle tehtiin koepisto. Koepistossa oli havaittavissa aavistuksenomainen huuhtoutumiskerros, minkä jälkeen tulee karkeaa hiekkaa. Kuopan ikää ja ajoitusta ei kyetty määrittämään.

Kohteella havaittiin myös toinen pieni suppilomainen kuoppa (kuoppa 2), jonka halkaisija maanpinnan tasalla on alle metrin. Kuopan sijainti merkittiin yleiskarttaluonnokseen (Kartta 10), mutta sitä ei dokumentoitu tarkemmin.

Kohteelle määritettiin aluekoordinaatit peruskartalta (KKJ yhtenäiskoordinaatisto / ETRS-TM35FIN):

Koillisreuna: p=6685132; i=3368714 / p=6682325.864; i=368597.899

Kaakkoisreuna: p=6685070; i=3368644 / p=6682263.889; i=368527.928

Lounaisreuna: p=6685088; i=3368598 / p=6682281.882; i=368481.946

Luoteisreuna: p=6685150; i=3368682 / p=6682343.857; i=368565.912

Kuva 11. Espoo Isosuo. Miilu 1. Dokumentoimassa V. Kaakinen, S. Louzolo ja T. Laine. Kuvattu kaakosta luoteeseen 5.5.2010. (Kuva: M. A. Manninen)

Kuva 12. Espoo Isosuo. Yleiskuva. Miilu 1 kuvan keskellä M. Marilan ja S. Louzolon edessä. Miilu 2 tästä oikealle välittömästi kävelytien vieressä R. Äijäläisen edessä. Kuvattu lounaasta koilliseen 5.5.2010. (Kuva: T. Laine)

Kuva 13. Espoo Isosuo. Miilu 1:n koekuopan profiili. Kuvattu 5.5.2010. (Kuva: T. Laine)

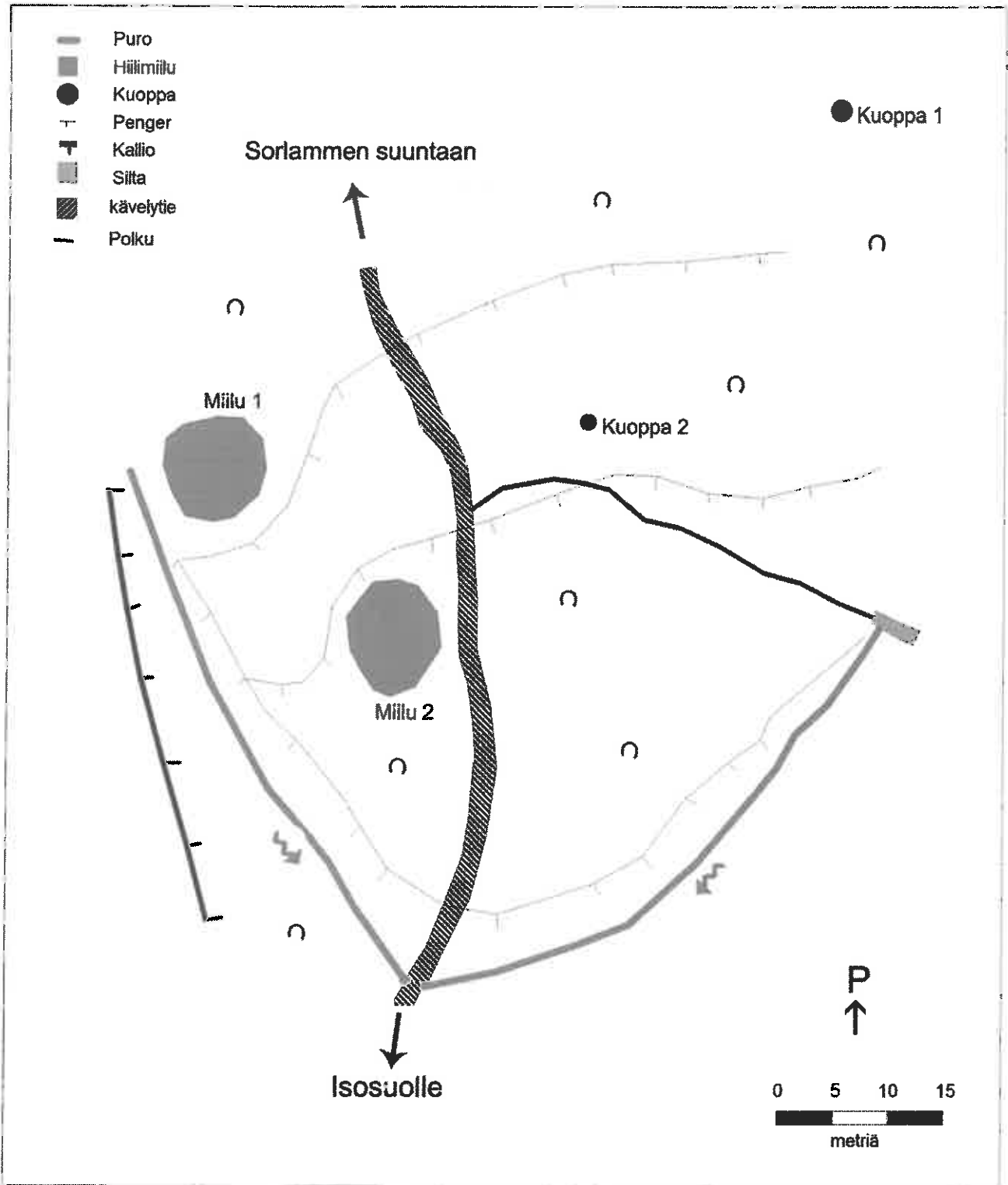
Kuva 14. Espoo Isosuo. Kuoppa 1. Kuvattu pohjoisesta etelään 5.5.2010. (Kuva: M. Marila)

Kuva 15. Espoo Isosuo. Yleiskuva kuopan 1 ympäristöstä. Kuoppa merkitty lapiolla syvyyden mittaamiseksi. 5.5.2010. (Kuva: M. Marila)

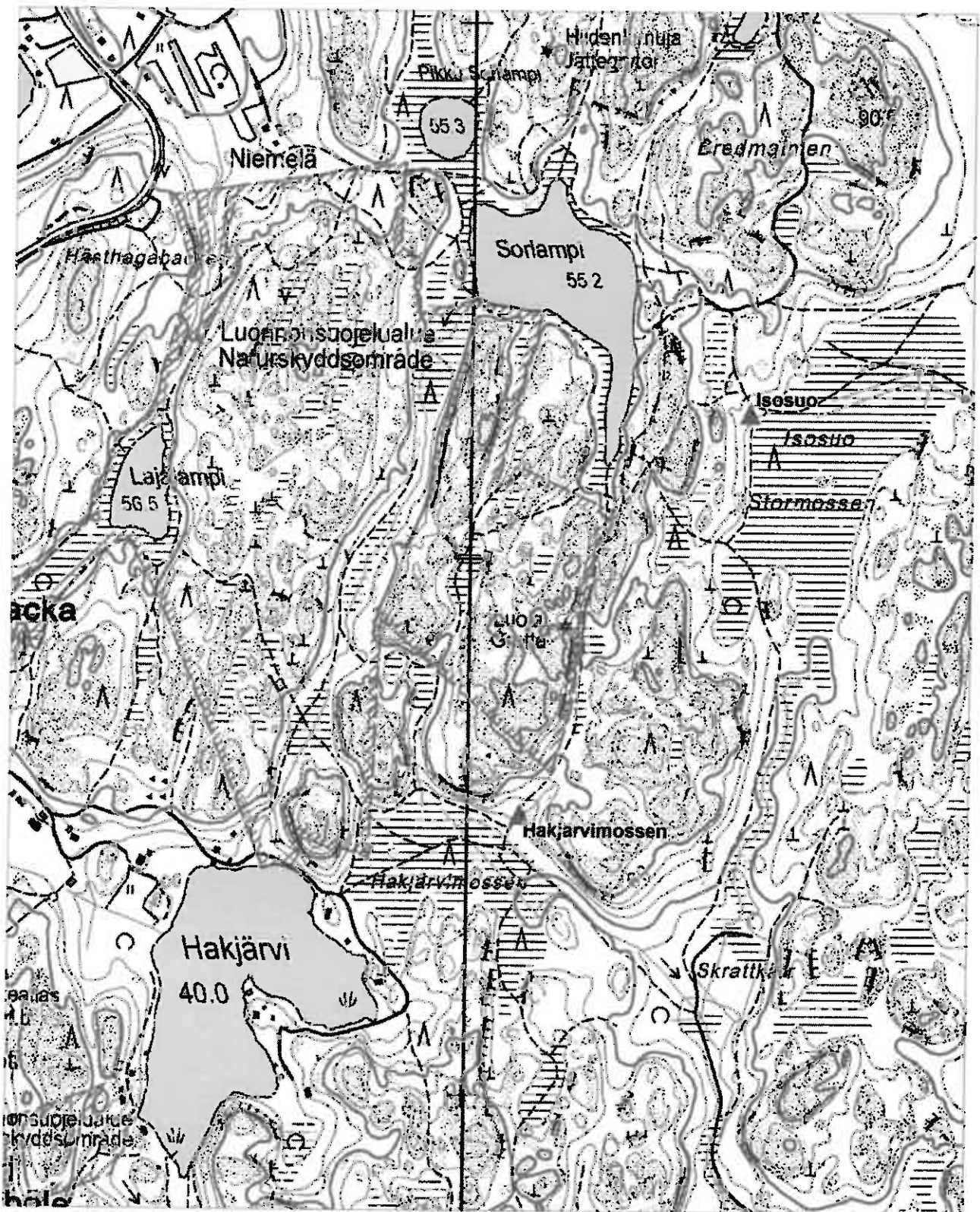
Isosuo
05.05.2010
Yleiskarttaluonnos
Piirt. ja digit. Sanna Lillman

Mittakaava
1:500

Kartta 11. Espoo Isosuo. Yleiskarttaluonnos 1:500.

Espoo Isosuo

Kartta 12. Espoo Isosuo ja Hakjärvimossen.

Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 10 NUUKSIO).

Espoo Kuusela 2

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi: Kulkureitti
Tyypin tarkenne: -
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 2 (ehdotus)
Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 2041 07 VEIKKOLA / TM35-lehti L4132D
Koordinaatit: *KKJ: p=6691010; i=3363851, z=40 m mpy*
ETRS-TM35FIN: p=6688201.468; i=363736.834
Koordinaattiselite: Keskikoordinaatit
Etäisyystieto: Espoon kirkosta 12,7 km luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Lähteet: Alanen, T. & Kepsu, S. 1989. *Kuninkaan kartasto Suomesta 1776–1805*.
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505, Tampere.
Fonseen, F. 1750. *Charta öfver Esbo sochn uti Rassborgs östre härad
och Nylands län belägen*.
Tutkimukset: -
Löydöt: -

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä: 4.5.2010
Inventoijat: E. Hertell, V. Kaakinen, T. Laine, S.Louzolo
Havaintomahdollisuudet: Tyydyttävät
Koko: 1,5 X 20 m
Lähilöydöt: -
Kartat: Peruskarttaote (Kartta 15)
Ote Fonseenin vuoden 1750 kartasta (Kartta 13)
Yleiskarttaluonnos 1: 2500 (Kartta 14)
Valokuvat: Kuvat 16-17

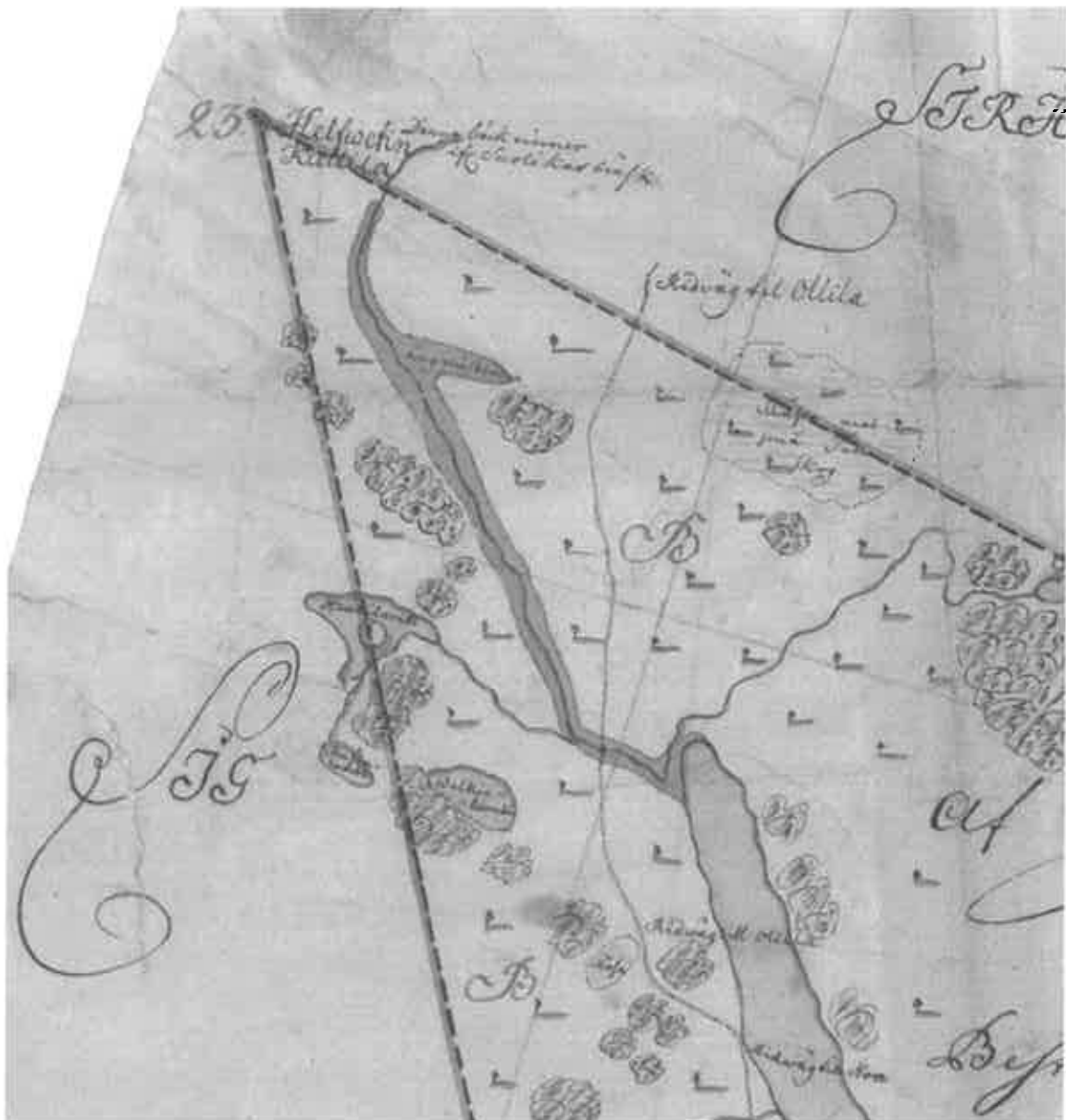
Kohdekuvaus:

Nuuksion Pitkäjärvestä noin 300 metriä pohjoiseen, Haukkalammentien varrella noin 120 metriä Saukonnorontien ja Haukkalammentien risteyksestä länteen/luoteeseen sijaitsee noin sata metriä pitkä itä-länsisuuntainen harjanne. Harjanteen itäpäässä, eteläreunalla sijaitsee 20 metriä pitkä ja 1,5 metriä leveä polku. Polun eteläpuolelta noin 10 metrin päässä polusta kulkee Haukkalammentie, jonka toisella puolella on vanha metsitetty pelto. Polulle määritettiin aluekoordinaatit jälkityövaiheessa peruskartalta. (Länsireuna KKJ yhtenäiskoordinaatisto

p=6691045; i=3363764 / ETRS-TM35FIN p=6688236.454; i=363649.869 ja itäreuna KKI yht. p=6690988; i=3363882 / ETRS-TM35FIN p=6688179.478; i=363767.821).

Kohde on hieman sammaloitunut vanha kulkureitti, josta suurin osa on jo kadonnut näkyvistä. On mahdollista, että kyseessä on aikoinaan samalla alueella Nuuksion kylästä Ollilan kylään kulkenut ratsupolku. Ollilan kylä sijaitsee Nuuksion kansallispuiston pohjoispuolella Vihdin Salmijärven rannalla. Molemmat kylät periytyvät keskiajalta. Ratsupolku (Kartta 2) kuvataan ainakin Fredrik Fonseenin vuoden 1750 Espoon pitäjänkartassa (Fonseen 1750) sekä Kuninkaankartastossa (Alanen & Kepsu 1989:49).

Kartta 13. Ote Fonseenin vuoden 1750 Espoon pitäjänkartasta, johon on merkitty Nuksion ja Ollilan kyliä yhdistävä ratsupolku. (Kuva: www.vanhakartta.fi)

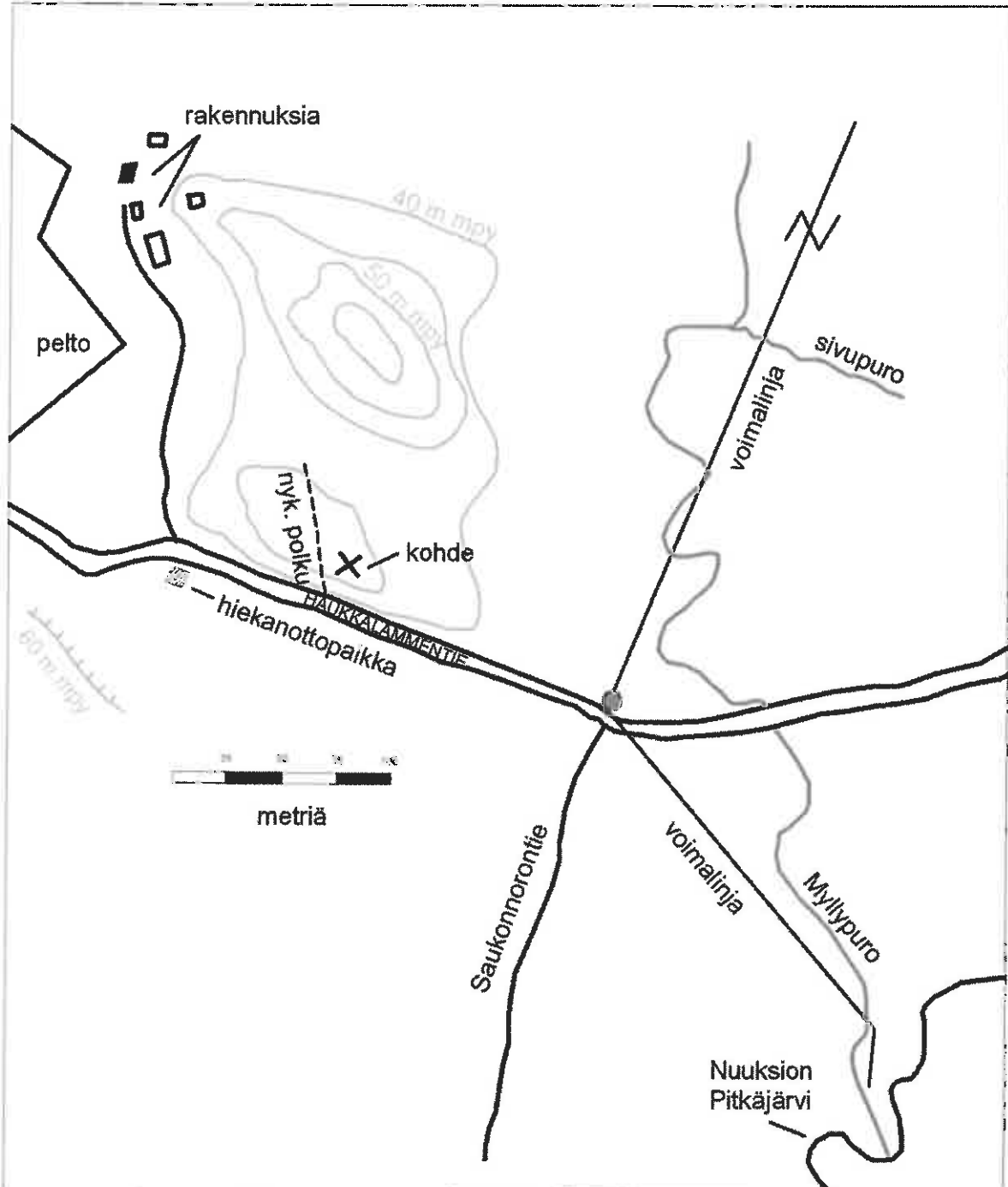
Kuva 16. Espoo Kuusela 2. Kulkureitin uraa. Kuvattu idästä länteen 4.5.2010. (Kuva: T. Laine)

Kuva 17. Espoo Kuusela 2. Maastoon kulunutta uraa S. Louzolon ja V. Kaakisen vasemmalla puolella. Kuvattu lännestä itään 4.5.2010 (Kuva: T. Laine)

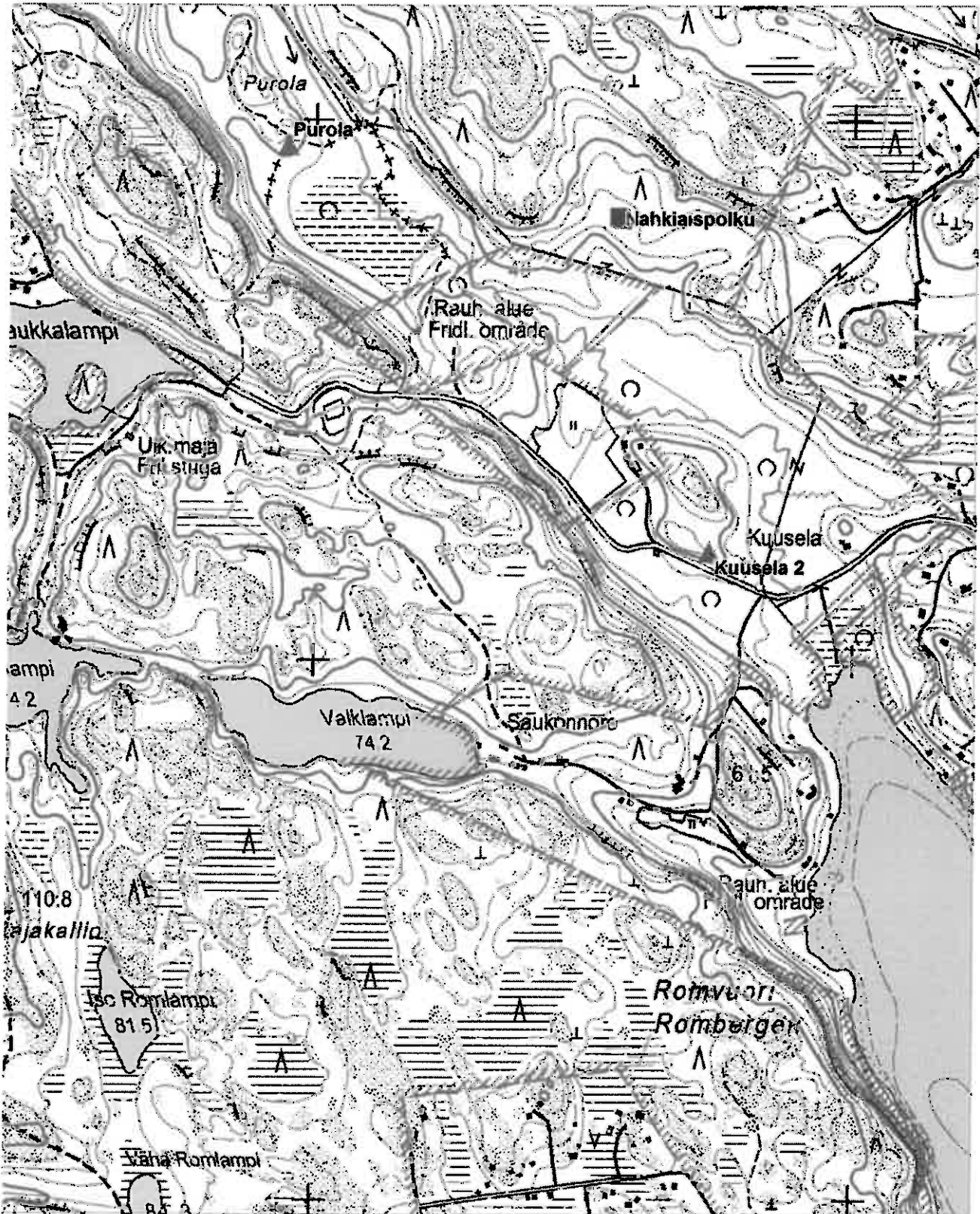
Kuusela 2
04.05.2010
Yleiskarttaluonnos
Piirt. Sarita Louzolo
Digit. Varpu Kaakinen

1:2500

Kartta 14. Espoo Kuusela 2. Yleiskarttaluonnos 1:2500.

Espoo Kuusela 2

Kartta 15. Espoo Purola, Kuusela 2 ja Nahkiaispolku (irtolöytö).
Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 07 VEIKKOLA).

Espoo Maulan pellot

PERUSTIEDOT

	Ei todettua muinaisjäännöstä
Tyyppi:	Historiallinen tila
Ajoitus:	Historiallinen
Rauhoitusluokka:	
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 10 NUUKSIO / TM35-lehti L4132C
Koordinaatit:	KKJ: <i>p=6685448; i=3366582; z=40–45 m mpy</i> ETRS-TM35FIN: <i>p=6682642, i=366467</i>
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti
Etäisyystieto:	Espoon vanhasta kirkosta 6,6 km pohjois-luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	Ramsay, A. 1936. <i>Esbo II. Esbo socken och Esbogård på 1600-talet.</i> Helsingfors.
	Rostedt, T. 2008. <i>Espoo. Hista-Siikajärvi-Nupuri. Osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi.</i> Museovirasto, Rakennushistorian osasto.
Tutkimukset:	-
Löydöt:	(Ei otettu kokoelmiin: punasavikeramiikkaa, fajanssia, posliinia, lasia)

INVENTOINTI 2010

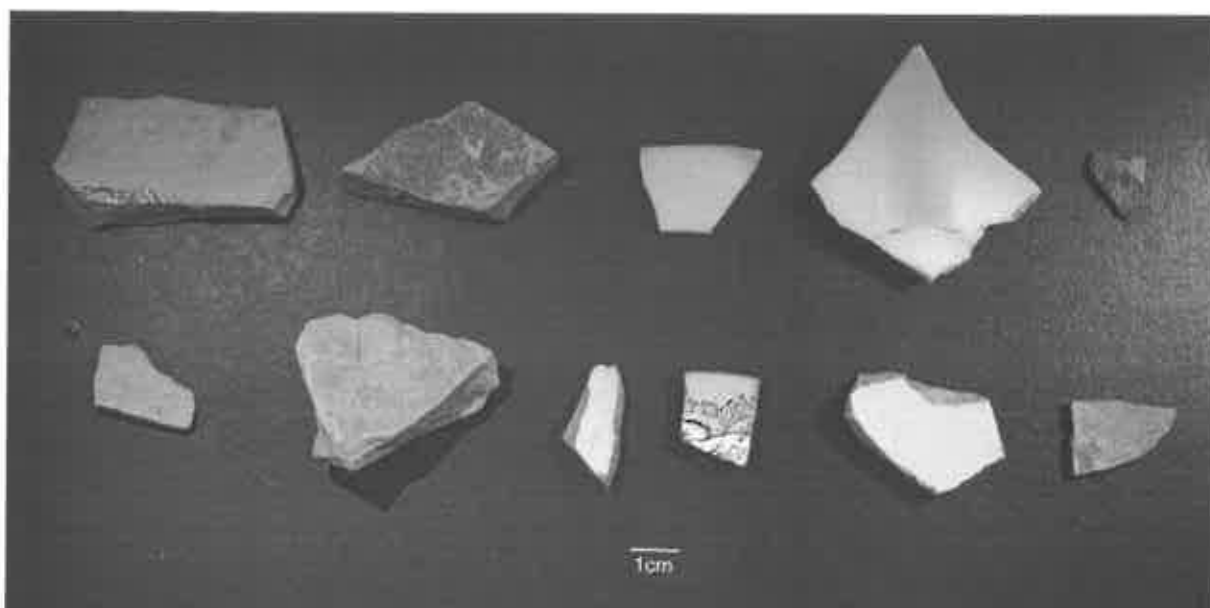
Päivämäärä:	6.5.2010
Inventoijat:	O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät
Koko:	300 x 200 m
Lähilöydöt:	Hasselbacka (kivikautinen löytöpaikka) Heikkilä 2 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka) Jäniskallio (ajoittamaton kalliomaalaus) Maula (ajoittamaton röykkiö) Myrskymäki (kivikautinen löytöpaikka) Nikula 4 ja 5 (historiallisen ajan maarakenteita) Nuuksio Sahaajan itäpuoli (historiallinen asuinpaikka) Nuuksio Sahaajan Länsipuoli (historiallinen asuinpaikka) Rajaportinmäki (ajoittamaton kivirakenne)
Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 16).
Valokuvat:	Kuva 18.

Kohdekuvaus:

Kohde on Nuuksion Pitkäjärven länsirannalla sijaitseva pelto. Se on löytöpaikasta Heikkilän pelto pohjoiseen, ja niitä erottaa peruskarttaan merkitty tie. Pelto on kooltaan 300 x 200 m. Brobackan kylästä kohde sijaitsee linnuntietä 1000 m koilliseen. Pelto nousee loivasti itään sitä rajaavalle kalliolle, joka myös erottaa sen Nuuksion Pitkäjärvestä. Lännessä ja etelässä peltoa rajaa Maulantie ja pohjoisessa polku, joka erottaa sen Rajaportinmäen pellostä. Kohde sijaitsee Jäniskalliolta 300 m lounaaseen. Löytöpaikka oli juuri kynnetty savipelto. Keli oli kuiva, joten havaintojen tekeminen oli helppoa.

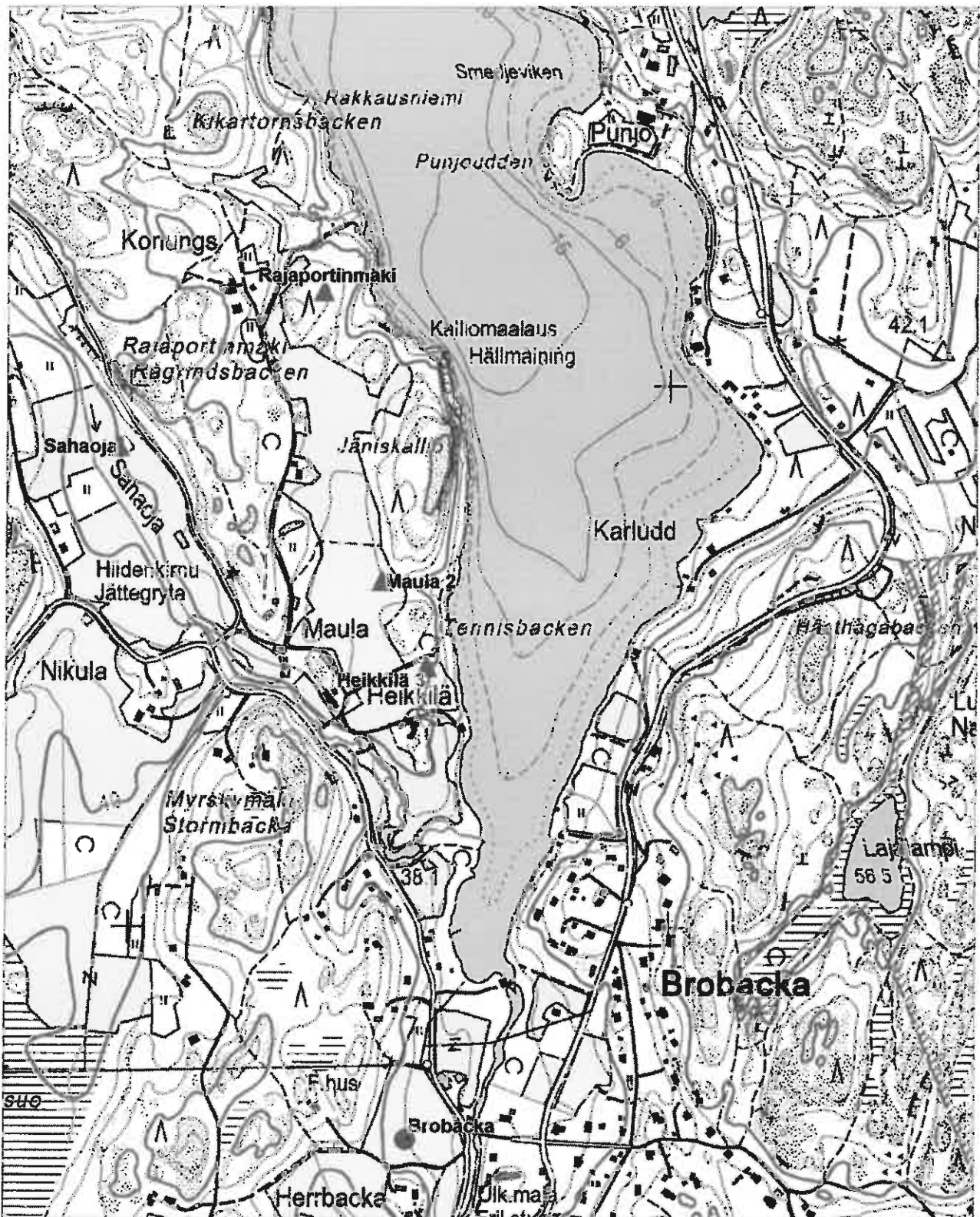
Kohteelta ei tehty muinaisjäännökseen viittaavia havaintoja. Löytynyt historiallisen ajan aineisto ajoittunee 1700–1900 luvuille. Löydöt dokumentoitiin, mutta niitä ei otettu kokoelmiin. Punasavikeramiikka-aineisto (4 kpl) koostuu yhdestä pohjapalasta ja kolmesta kylkipalasta. Pohjapalassa on dreijausjälkiä ja pieniä jälkiä kuluneesta. Kaikissa kylkipaloissa on lasitetta, yhdessä punaruskeaa, yhdessä tummanruskeaa ja yhdessä kirkasta lasitetta. Yhdessä kylkipaloista on dreijausta. Fajanssiaineisto (3 kpl) koostuu kahdesta reunapalasta ja yhdestä kylkipalasta. Kaksi fajanssinpaloista on koristelemattomia, mutta toisessa kylkipalassa on mustanvihreä pistemäinen koristelukupiointi, jossa on lehtiä ja oksia. Posliinipalat (2 kpl) ovat molemmat pohjapaloja. Isommassa on vaaleanpunaista koristeväritystä valkoisella pohjalla ja rippeitä kultareunuksesta. Pienempi posliinipala on koristelematon. Lisäksi löytyi yksi palaneen lasin siru sekä kappale sinistä tunnistamattomasta materiaalia.

Inventoinnin tulokset eivät tuo lisätietoa alueen asutuksen iästä tai aiheuta toimenpiteitä. Alue on ollut tiettävästi asuttu jo keskiajalla ja Maulan tila on ollut yksi Nuuksion kylän kantataloista (Rostedt 2008:15). Alue on selkeästi merkitty vuoden 1699 Nuuksion kylän karttaan (Ramsay 1936:393).

Kuva 18. Espoo Maulan pelto. Vasemmalla punasavikeramiikkaa (4 kpl). Keskellä ylhäällä posliinia (2 kpl) ja alhaalla fajanssia (3 kpl). Alaoikealla sekundäärisesti palanutta lasia (1 kpl) ja yläoikealla sininen, tuntemattomasta materiaalista valmistettu kappale. (Kuva: M. A. Manninen)

Espoo Maulan pellot

Kartta 16. Espoo Rajaportinmäki, Sahaaja, Maulan pellot (kartalla Maula 2), Heikkilän pellot (kartalla Heikkilä 3) sekä Brobacka. Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 10 NUUKSIO).

Espoo Meerlampi

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: Hiilimiilu/tervahauta
Ajoitus: Historiallinen
Rauhoitusluokka: 2 (ehdotus)
Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 2041 10 NUUKSIO / TM35-lehti L4132D
Koordinaatit: *KKJ: p=6689267; i=3366038, z=60 m mpy*
ETRS-TM35FIN: p=6686459.84; i=365922.958
Koordinaattiselite: Keskikoordinaatti
Etäisyystieto: Espoon kirkosta 10,2 km pohjoiseen/luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Lähteet: -
Tutkimukset: -
Löydöt: -

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä: 6.5.2010
Inventoijat: E. Hertell, V. Kaakinen, T. Laine, S.Louzolo
Havaintomahdollisuudet: Hyvät. Sijaitsee aivan ohi kulkevan polun vieressä.
Koko: Halkaisija 9,5 m
Lähilöydöt: -
Kartat: Peruskarttaote (Kartta 18)
Yleiskarttaluonnos 1: 500 (Kartta 17)
Valokuvat: Kuva 19

Kohdekuvaus:

Kohde sijaitsee Meerlammien luoteispuolella Lakeasuolta Meerlammelle laskevan puron varrella puron koillispuolella. Kohde on puron törmän päällä noin 10 metrin päässä purosta. Puron toisella puolella kohteesta luoteeseen noin 20 metrin päässä on kallionjyrkäne. Kohteen pohjoispuolella, aivan kohteen vierestä, kulkee polku.

Kohteelle otettiin aluekoordinaatit (KKJ yhtenäiskoordinaatisto / ETRS-TM35FIN):

Koillisreuna: p=6689266; i=3366034 / p=6686458.184; i=365918.960
Kaakkoreuna: p=6689259; i=3366032 / p=6686451.187; i=365916.961
Lounaisreuna: p=6689274; i=3366024 / p=6686466.181; i=365908.964
Luoteisreuna: p=6689274; i=3366026 / p=6686466.181; i=365910.963

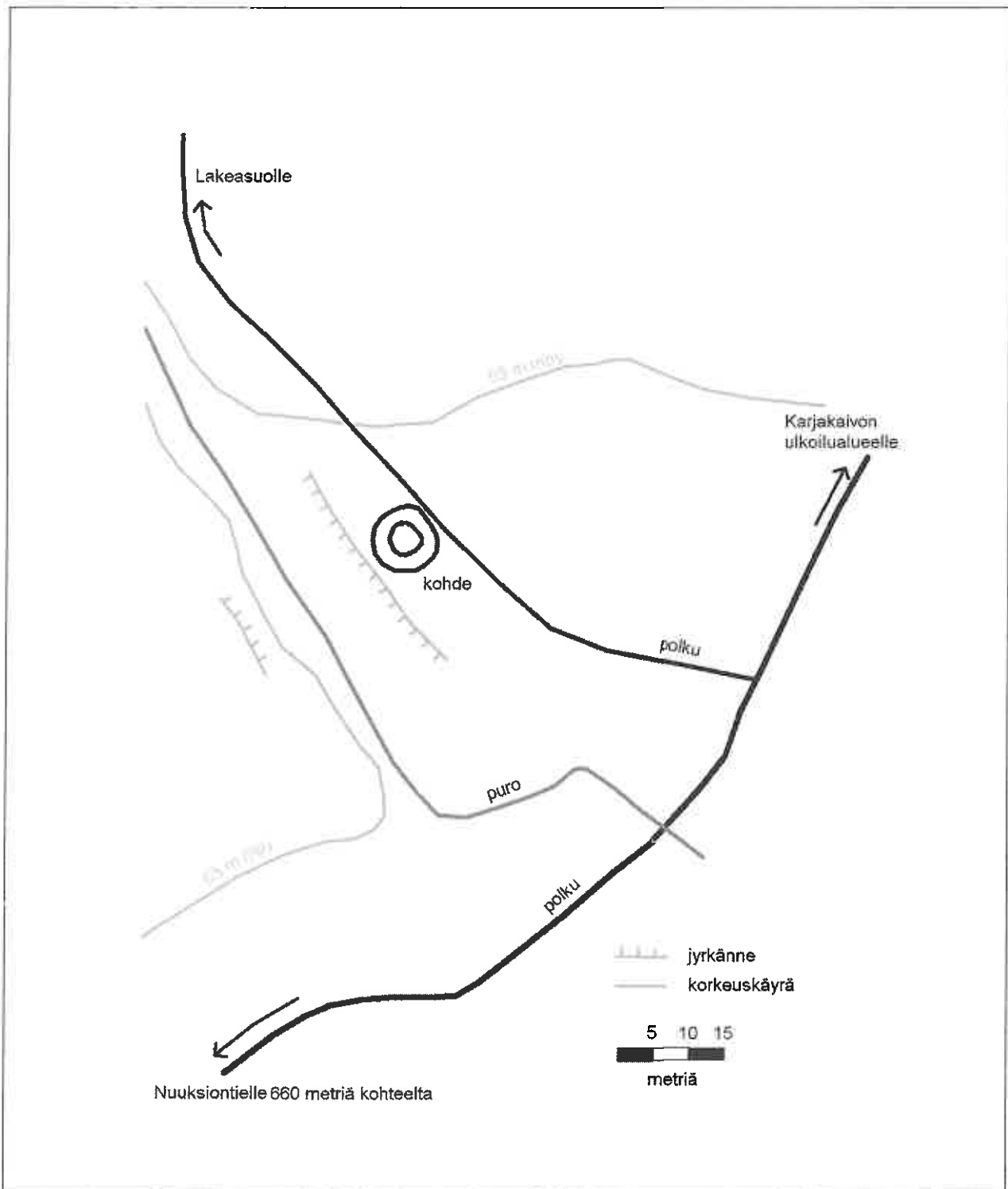
Kohde on mahdollisesti joko hiilimiilu tai tervahauta. Pyöreähköä kumpua ympäröi vallihautamainen kuopparivistö, jonka kasvillisuuden peittämiä kuoppia on vaikea havaita. Kummun keskellä on painauma, johon kaivetusta koekuopasta ei ollut tehtävissä havaintoja. Reunavalliin kaivettiin toinen koekuoppa, josta pystyttiin havainnoimaan, että alkuperäisen maanpinnan päältä erottui selkeästi 60 cm paksu musta hiilikerros.

Kuva 19. Espoo Meerlampi. Yleiskuva hiilimiilusta/tervahaudasta. Henkilöt vasemmalta: V. Kaakinen, E. Hertell, S. Louzolo. Kuvattu pohjoisesta etelään 6.5.2010. (Kuva: T. Laine)

Meerlampi
06.05.2010
Yleiskarttaluonnos
Piirt. ja Digit. Varpu Kaakinen

1: 500

Kartta 17. Espoo Meerlampi. Yleiskarttaluonnos 1:500.

Kartta 18. Espoo Meerlampi.

Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 10 NUUKSIO).

Espoo Nahkiaispolku

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	Irtolöytöpaikat
Tyypin tarkenne:	Irtolöytö, rautaesine
Ajoitus:	Historiallinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 07 VEIKKOLA / TM35-lehti L4132E
Koordinaatit:	KKJ: <i>p=6691629; i=3363681; z= 45–50 m mpy</i> ETRS-TM35FIN: <i>p=6688820.216; i=363566.900</i>
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatit
Etäisyystieto:	Espoon kirkosta 13,4 km

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	-
Tutkimukset:	-
Löydöt:	-

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä:	3.5.2010
Inventoijat:	P. Halinen, M. Marila, A. Ylitalo, R. Äijäläinen
Havaintomahdollisuudet:	Teimme koekuopan keskelle metsää kohtaan, jossa oletimme sijainneen muinaisen rantatörmän. Rautaesine tuli esille koekuopasta n. 30 cm syvyydestä.
Koko (noin):	-
Lähilöydöt:	Espoo Kuusela Espoo Kuusela 2 Espoo Purola
Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 18)
Valokuvat:	Kuvat 20-21

Kohdekuvaus:

Irtolöytö saatiin koekuopasta läheltä luonnonsuojelualueen rajaa. Koekuopan pohjoispuolella, noin 30m päässä virtaa pohjois-etelä -suuntaan laskeva puro. Puro laskee Nuuksion Myllypuroon. Alueen puusto on lähinnä kuusta, vierestä löytyy myös jonkin verran haapaa. Aluskasvillisuus koostuu sammalista. Kohteella tehtiin kolme 20x20x30cm laajuista koekuoppaa, joista yhdestä, noin 10 metrin päässä voimakkaasti laskevasta jyrkänteestä saatiin löytönä rautaesine. Koepiston vieressä oli havaittavissa n. 3m pitkä ja 2m leveä painauma. Maaperä on hyvin lajittunutta, lähinnä silttiä, paikoin hiekkaa. Maasto kohteella on rikkonaista ja kivikkoista, mutta samalla kohtalaisen tasaista.

Koekuopan rautaesine on kiilamainen ja sen pituus on 6,2cm ja se on leveimmillään 2 cm. Kiilan toisella leveällä sivulla on nelikulmainen syvennys. Esineen paino on 28g. Paikalla ei havaittu mitään selkeästi kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

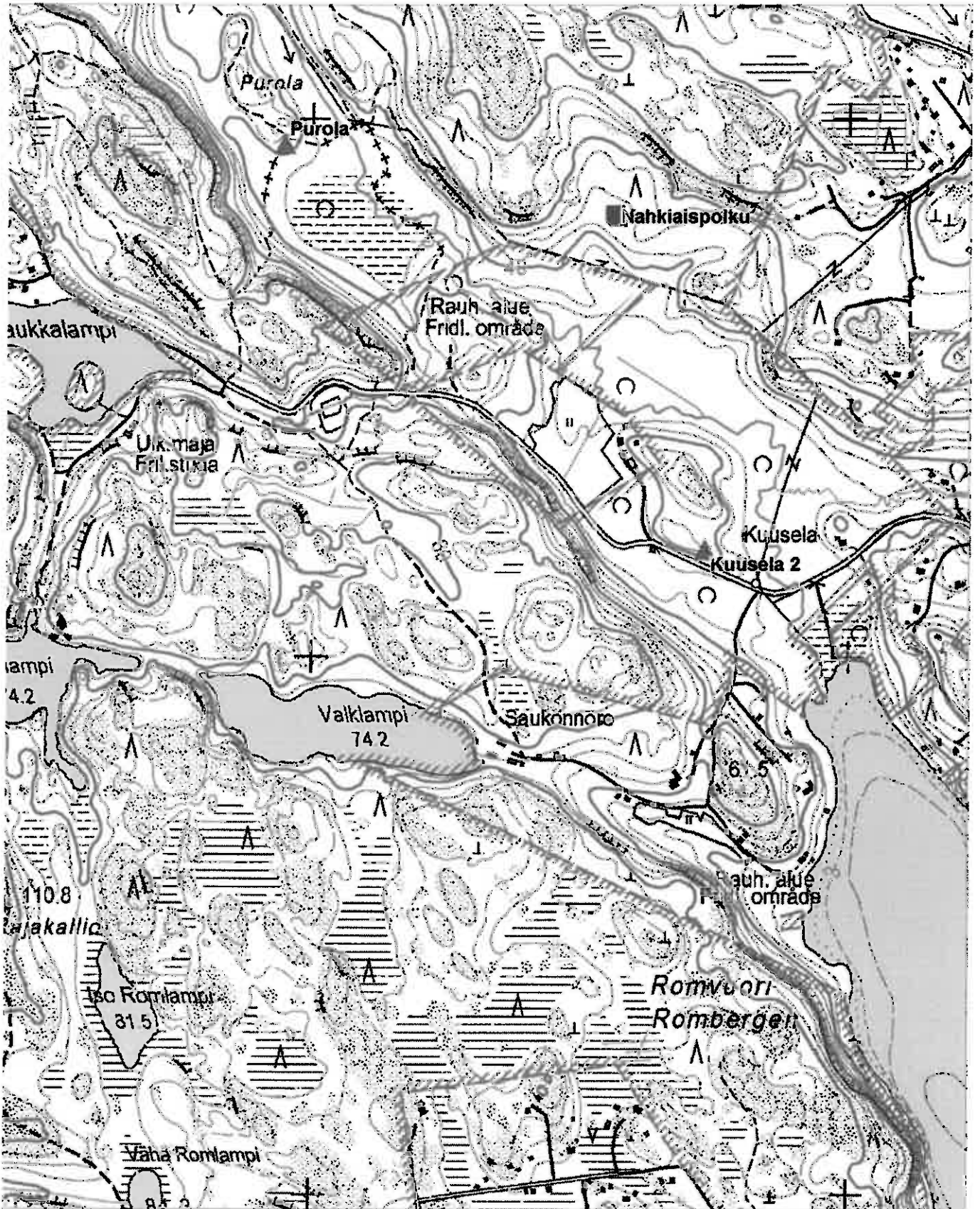

Kuva 20. Espoo Nahkiaispolku. Rautakiilan löytöpaikka. Paikalla sijaitsee myös mahdollinen kiviakautinen rantaterassi. Kuvattu pohjoisesta etelään 3.5.2010. (Kuva: A. Ylitalo)

Kuva 21. Espoo Nahkiaispolku. Rautaesine kuvattuna kolmelta taholta. (Kuva: M. A. Manninen)

Espoo Nahkaispolku

Kartta 18. Espoo Nahkaispolku. Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 07 VEIKKOLA).

Espoo Purola

PERUSTIEDOT

Tyyppi: Talonpaikka ja kivijalkalinja
Tyypin tarkenne: -
Ajoitus: 1900-luku
Rauhoitusluokka: -
Lukumäärä: 1 rakennuksen pohja, 1 kivijalkalinja

SIJAINTI

Topografinen kartta: 2041 07 VEIKKOLA / TM35-lehti L4132D
Koordinaatit: *KKJ: p=6691764; i=3363062; z=40 m mpy*
ETRS-TM35FIN: p=6688955.157; i=362948.150
Koordinaattiselite: Keskikoordinaatit
Etäisyystieto: Espoon kirkosta 13,8km luoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Lähteet: -
Tutkimukset: -
Löydöt: -

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä: 3.5.2010
Inventoijat: E. Hertell, V. Kaakinen, T. Laine, S.Louzolo
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Koko: 4 x 10 m sekä 0,85 x 17 m
Lähilöydöt: -
Kartat: Peruskarttaote (Kartta 19)
Valokuvat: Kuvat 22–25

Kohdekuvaus:

Pitkäjärven luoteispuolella Myllypurolaaksossa 600 metriä Haukkalammelta Nahkiaispolkua pitkin sijaitsee ympäristöstään erottuva maasaareke, jolla on sijainnut Puro lan tila. Saareke on luoteis-kaakkosuuntainen 150 metriä pitkä harjanne. Harjanteen kaakkoispään itäreunalla on rakennuksen betonikivijalka 1900-luvulta (KKJ yht. koord. p=6691806; i=3363071 / ETRS-TM35FIN p=6688997.140; i=362957.146). Betonikivijalka on muurattu ja sen keskellä on uuni tiilistä. Kohteen lounaispuolelle kaivettiin neljä koekuoppaa, joista ei tullut löytöjä.

Jälkityövaiheessa kohteelle määritettiin aluekoordinaatit peruskartalta. Koordinaatit KKJ yht. / ETRS-TM35FIN:

Koillisreuna p=6691801; i=3363083 / p=6688992.143; i=362969.141

Kaakkoisreuna p=6691736; i=3363052 / p=6688927.169; i=362938.154

Lounaisreuna p=6691768; i=3363009 / p=6688959.155; i=362895.171

Luoteisreuna p=6691822; i=3363060 / p=6689013.134; i=362946.151

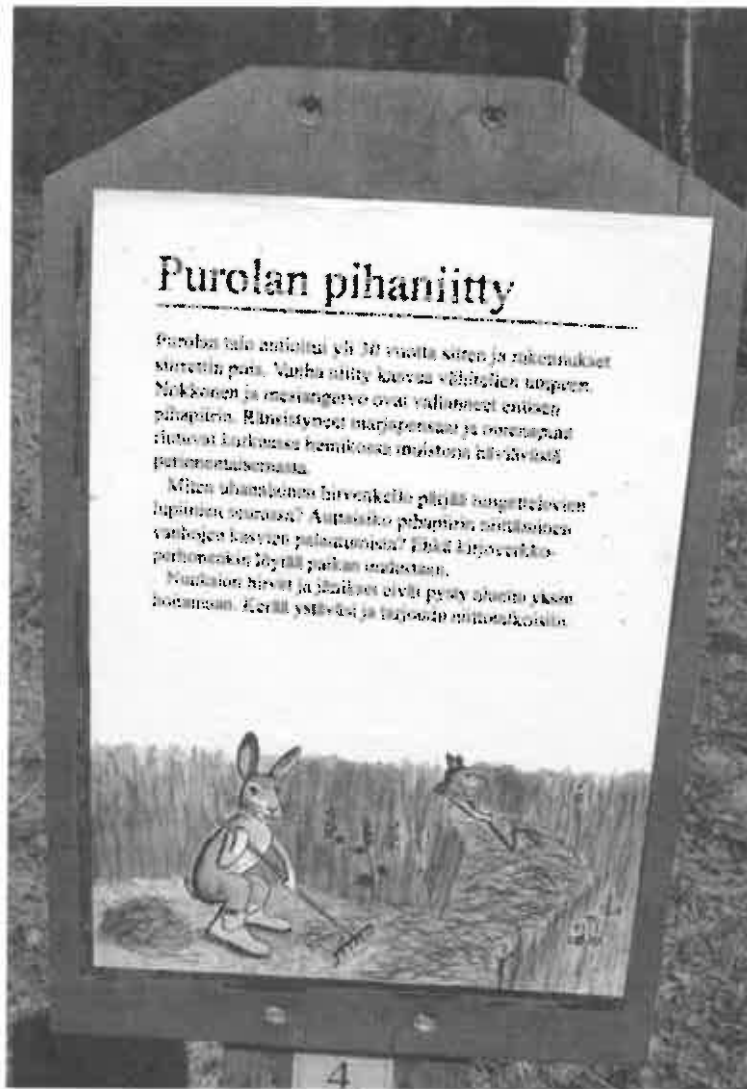
Noin 60 metriä rakennuksenpohjasta etelään harjanteen eteläpäässä sijaitsee 17 metriä pitkä kivijalkalinja (KKJ yht. p=6691741; i=3363046 / ETRS-TM35FIN p=6688932.167; i=362932.157). Se koostuu yhdeksästä betonista valetusta kivijalasta, joissa jokaisessa on kaksi rautapulttia päällä. Yhden kivijalan koko mitattiin. Se oli 85 cm pitkä, 50 cm leveä ja 80 cm korkea. Paikalla olevan kyltin mukaan paikalla sijainnut Purolan talo on autoitunut yli 30 vuotta sitten.

Kuva 22. Espoo Purola. S. Louzolo dokumentoi talon pohjaa. Kuvattu lounaasta koilliseen 3.5.2010. (Kuva: T. Laine)

Kuva 23. Espoo Purola. V. Kaakinen ja E. Hertell dokumentoivat kivijalkoja. Kuvattu lounaasta koilliseen 3.5.2010. (Kuva: T. Laine)

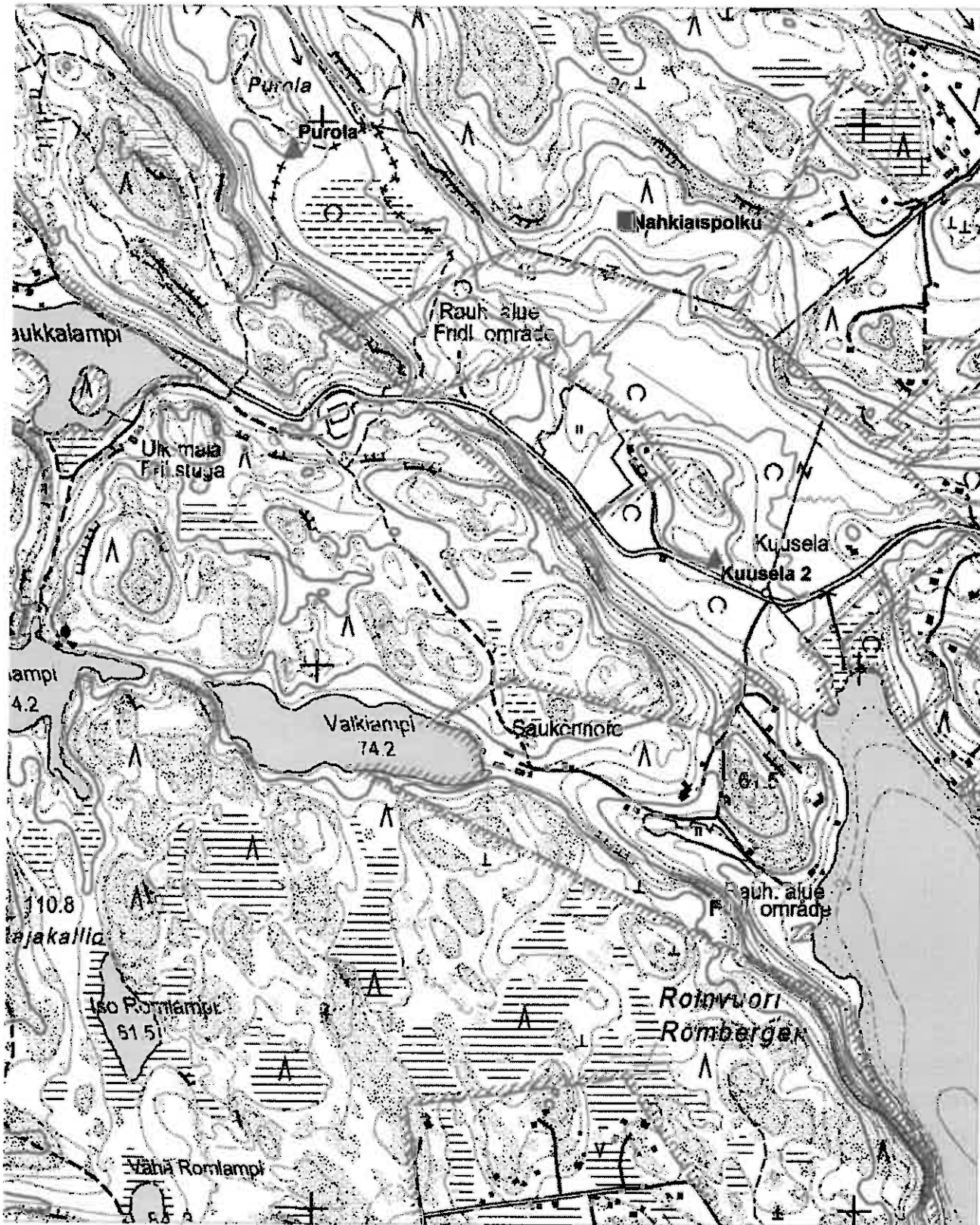

Kuva 24. Espoo Purola. Alueelle pystytetty kyltti 3.5.2010. (Kuva: T. Laine)

Kuva 25. Espoo Purola. Panoraamakuva Purolan saarekkeesta. Kuvattu pohjoisesta etelään 3.5.2010. (Kuva: T. Laine)

Espoo Purola

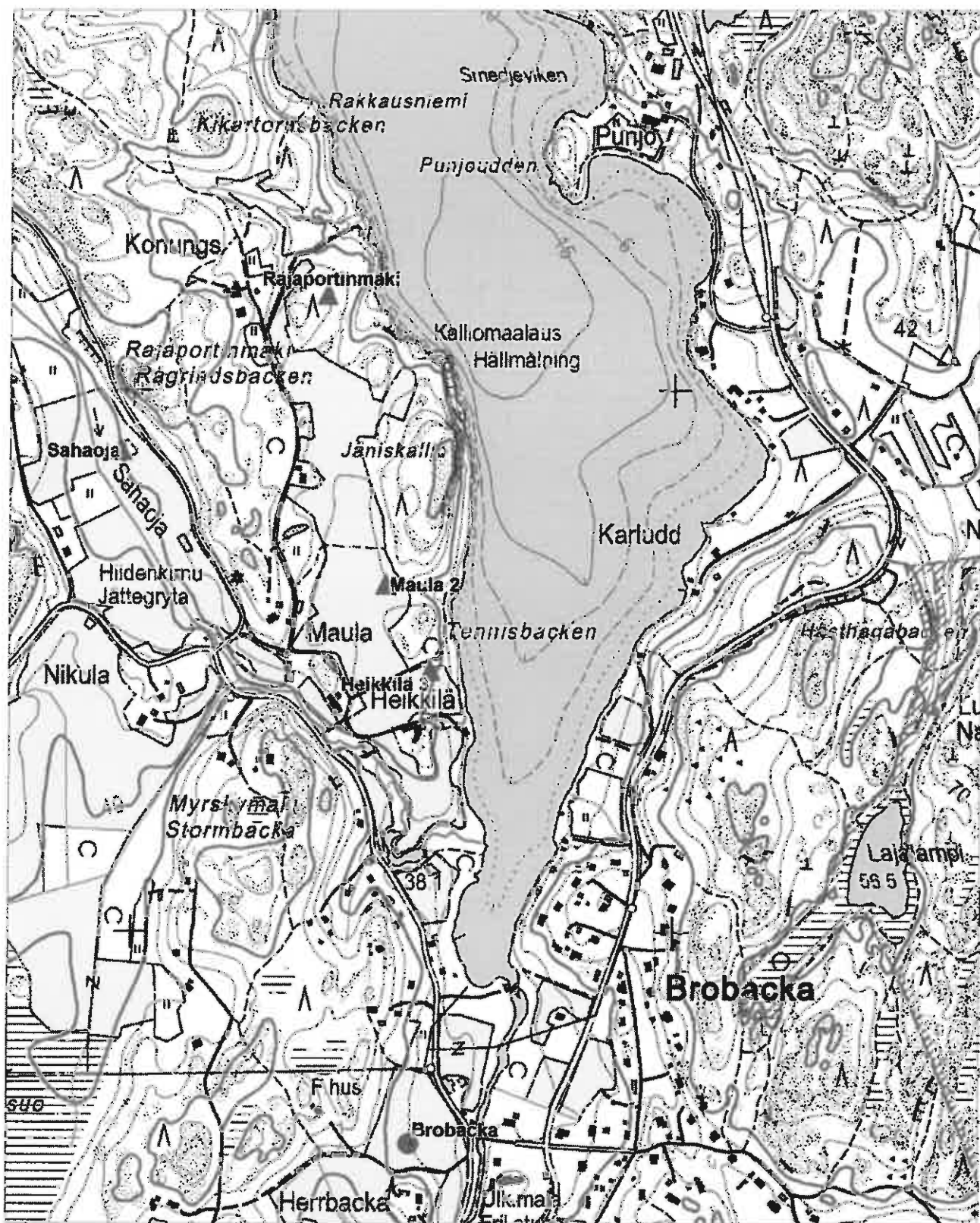

Kartta 19. Espoo Purola, Kuusela 2 ja Nahkiaispolku (irtolöytö).
Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 07 VEIKKOLA).

Kuva 26. Espoo Rajaportinmäki. Röykkiö kuvassa M. Kannarin vasemmalla puolella. Kuvattu 7.5.2010, lounaasta koilliseen. (Kuva: V. Honkanen)

Espoo Rajaportinmäki

Kartta 20. Espoo Rajaportinmäki, Sahaoja, Maulan pellot (kartalla Maula 2), Heikkilän pellot (kartalla Heikkilä 3) sekä Brobacka. Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 10 NUUKSIO).

Espoo Sahaaja

PERUSTIEDOT

Muinaisjäänöstyyppi: Asuinpaikka
Tyypin tarkenne: -
Ajoitus: kivikautinen (+historiallinen)
Rauhoitusluokka: 2 (ehdotus)
Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 2041 10 NUUKSIO / TM35-lehti L4132C
Koordinaatit: *KKJ p=6685695; i=3366093; z=40–50 m. mpy*
ETRS-TM35FIN p=6682889; i=365978
Koordinaattiselite: Keskikoordinaatti
Etäisyystieto: Espoon vanhasta kirkosta 7,0 km pohjoisluoteeseen

ARKISTOTIEDOT

Lähteet: -
Tutkimukset: -
Löydöt: KM 39250:1-2 (1 kpl kvartsiydin, 4 kpl kvartsi-iskoksia)

(Ei otettu kokoelmiin: liitupiipun varren katkelmia, 8 palaa punasavikeramiikkaa, 15 palaa fajanssia, 3 palaa posliinia, palanutta luuta, palanutta savea, lasia, 2 luontaista kvartsia)

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä: 7.5.2010
Inventoijat: O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Koko: 500 x 200 m
Lähilöydöt: Heikkilä 2 (hist. työ- ja valmistuspaikka),
Maula (ajoittamaton röykkiö)
Myrskymäki (kivikautinen löytöpaikka)
Nikula 1 ja 2 (historiallisia asuinpaikkoja)
Nikula 4 ja 5 (historiallisia maarakenteita)
Nuuksio Sahaajan Itäpuoli (historiallinen asuinpaikka)
Nuuksio Sahaajan Länsipuoli (historiallinen asuinpaikka)
Rajaportinmäki (ajoittamaton kivirakenne)

Kartat: Peruskarttaote (Kartta 21)

Valokuvat: Kuvat 27-31

Kohdekuvaus:

Kohde sijaitsee Nuuksion Pitkäjärven pohjoispäästä länsi-luoteeseen. Kohde on Jäniskalliolta 600 m linnuntietä lounaasen ja Brobackan kylästä 1200 m luoteeseen. Sahaojan löytöpaikka on kynnetty ja äestetty savipelto. Pellolta löytyi kvartsi-iskoksia ja kvartsiydin (Kuvat 9 ja 10) sekä 1700–1900 luvuille ajoittuvaa historiallisen ajan aineistoa (Kuvat 11 ja 12). Pelto laskee loivasti länsi-lounaaseen kunnes se päättyy Sahaojaan. Idässä ja etelässä peltoa rajaa Hankalahdentie ja pohjoisessa pelto päättyy yleiskarttaan merkittyyn ajotiehen. Pellosta itään on suojaista kallio, jossa kasvaa koivun sekaista mäntymetsää sekä pensaskasvillisuutta. Maa on hiekkaista saven sekaista maata. Pellolla on 2 rantaterassia, jotka ovat luoteis-kaakkosuuntaiset. 1. rantaterassi on n. 50 m Sahaojasta 45 m korkeudessa. 2. rantaterassi on 50 m korkeudessa tien tuntumassa. 2. rantaterassi on osittain tien leikkaama.

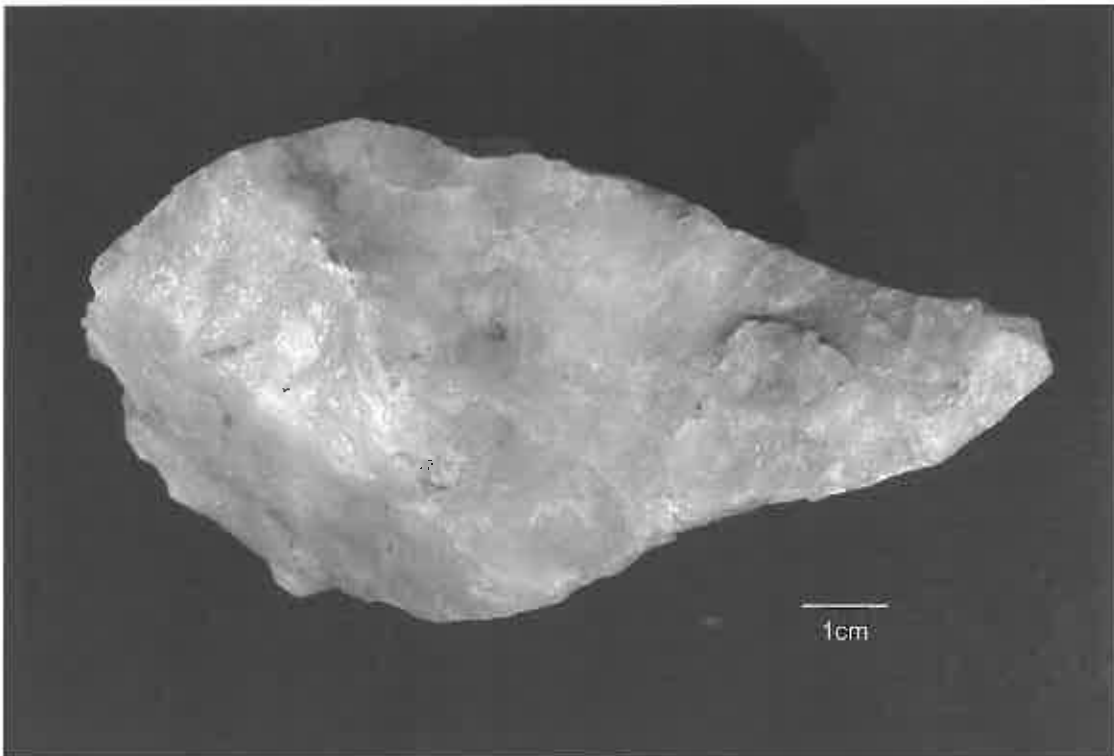
Historiallisen ajan löydöt ovat pääasiassa fajanssia ja punasavikeramiikkaa. Fajanssiaineisto muodostuu reuna-, pohja- ja kylkipaloista, ne on valmistettu valkosavesta ja niissä on valkoista lasitetta. Suurin osa fajanssinpaloista on koristelemattomia, mutta yhdessä on tummansinistä siksak-tyyppistä koristelua ja yhdessä pienen harmaan koristekuvion osa. Pääosa punasavikeramiikasta on pohja- ja kylkipaloja, mutta yksi on ruskealasisitteinen (lasite reunalla ja ulkokyljellä) reunapala, jonka mitat ovat 21 x 10,5 x 3,4 mm ja paino 1,4 g. Osa punasavikeramiikasta on lyijylasitettua, ja osassa näkyy dreijausjäljet. Kaksi liitupiipun varren katkelmaa ovat valkosavea. Posliinin palat ovat pääosin koristelemattomia, mutta yhdessä on kermanvalkoinen geometrinen kuviointi. Historiallisen ajan löydöt dokumentoitiin, mutta niitä ei otettu kokoelmiin. Löydöissä ei ole 1700-lukua vanhempaa aineistoa.

Kaikki löydöt saatiin talteen Sahaojan varrelta, äestetyin pellon pinnalta. Pellon löydöt jakautuvat kolmeen osaan: koordinaattipisteeseen 1 ($p=6685511$; $i=3366181$ / ETRS-TM35FIN $p=6682705$; $i=366066$) liittyvät palaneen luun kappale, palanut savi, lasinsiru, yksi liitupiipun varren katkelma, punasavikeramiikkaa 6 kpl (joista yksi on yllä kuvailtu ruskealasisitteinen punasavikeramiikan kappale, muut lasittamattomia), fajanssia 4 kpl (joista yksi yllä kuvailtu tummansinisellä siksak-kuviolla koristelu ja yhdessä harmaan koristekuvion osa) sekä 1 posliininpala. Koordinaattipiste on myöhemmin katsottu löytöpaikan mukaan karttapaikasta virheellisen GPS-lukeman takia. Koordinaattipisteeseen 2 (KKJ $p=6685695$; $i=3366093$ /ETRS-TM35FIN $p=6682889$; $i=365978$) liittyvät 6 kvartsi-iskosta, 11 kpl koristelemattomia fajanssia, yksi liitupiipun varren katkelma ja kaksi posliininpalaa (joista toisessa yllä mainittu kermanvalkoinen geometrinen kuviointi). Kvartsiytimelle mitattiin erikseen koodinaatit (KKJ $p=6685452$; $i=3366273$ / ETRS-TM35FIN $p=6682646$; $i=366158$).

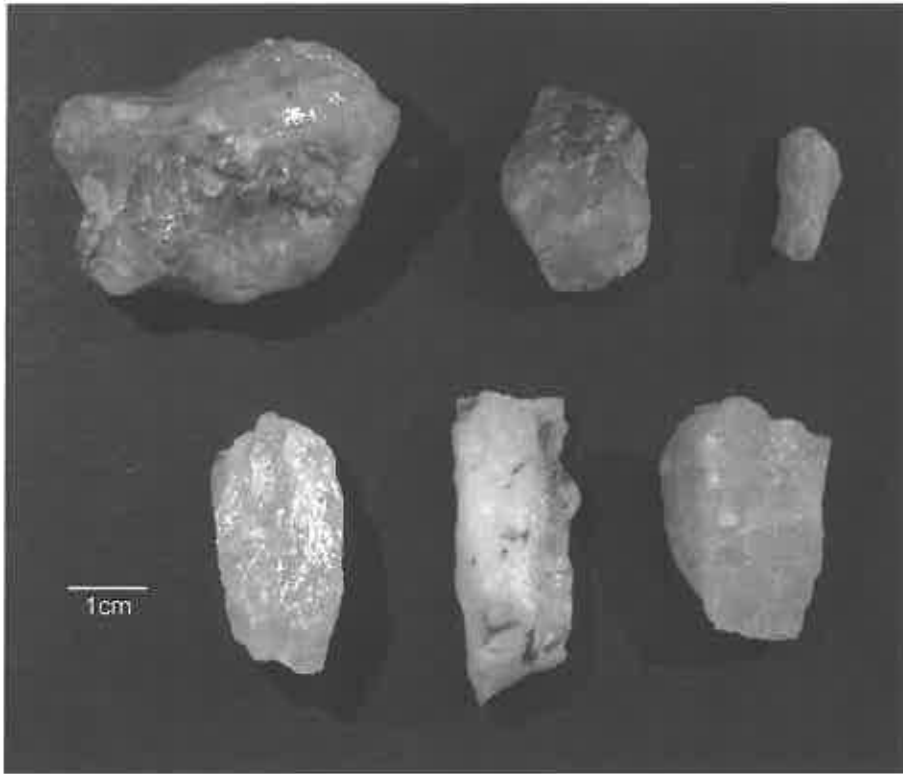

Kuva 27. Espoo Sahaoja. Sahaojan kivikautinen asuinpaikka. Kuvattu 7.5.2010, kaakosta luoteeseen.
(Kuva: V. Honkanen)

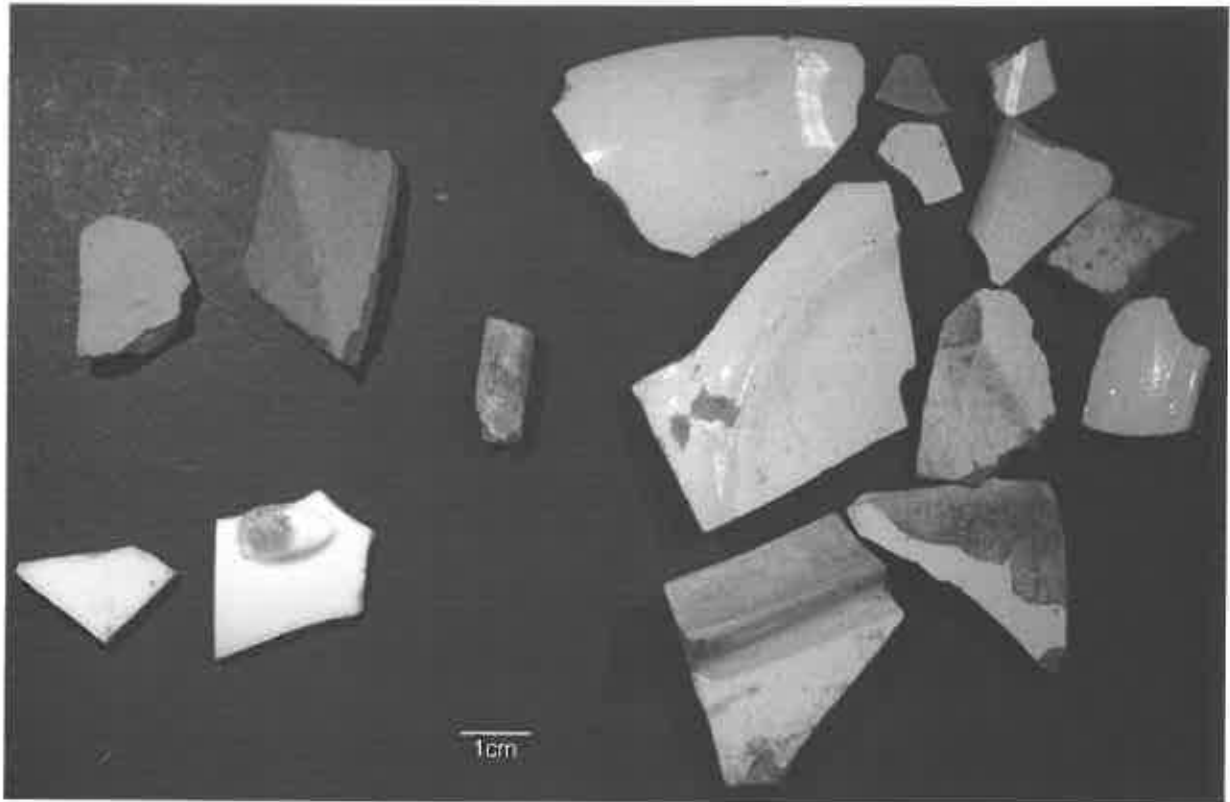
Kuva 28. Espoo Sahaoja. Kvartsitasoydin (116 x 62 x 59 mm, 279,1 g). KM 39250:1. (Kuva: M. A. Manninen)

Kuva 29. Espoo Sahaoja. Koordinaattipiste 2:n kvartsit, joista poistettu kaksi luontaista (ylärivi 1. ja 2. vasemmalta). Loput luetteloitu numerolle KM 39250:2. (Kuva: M. A. Manninen)

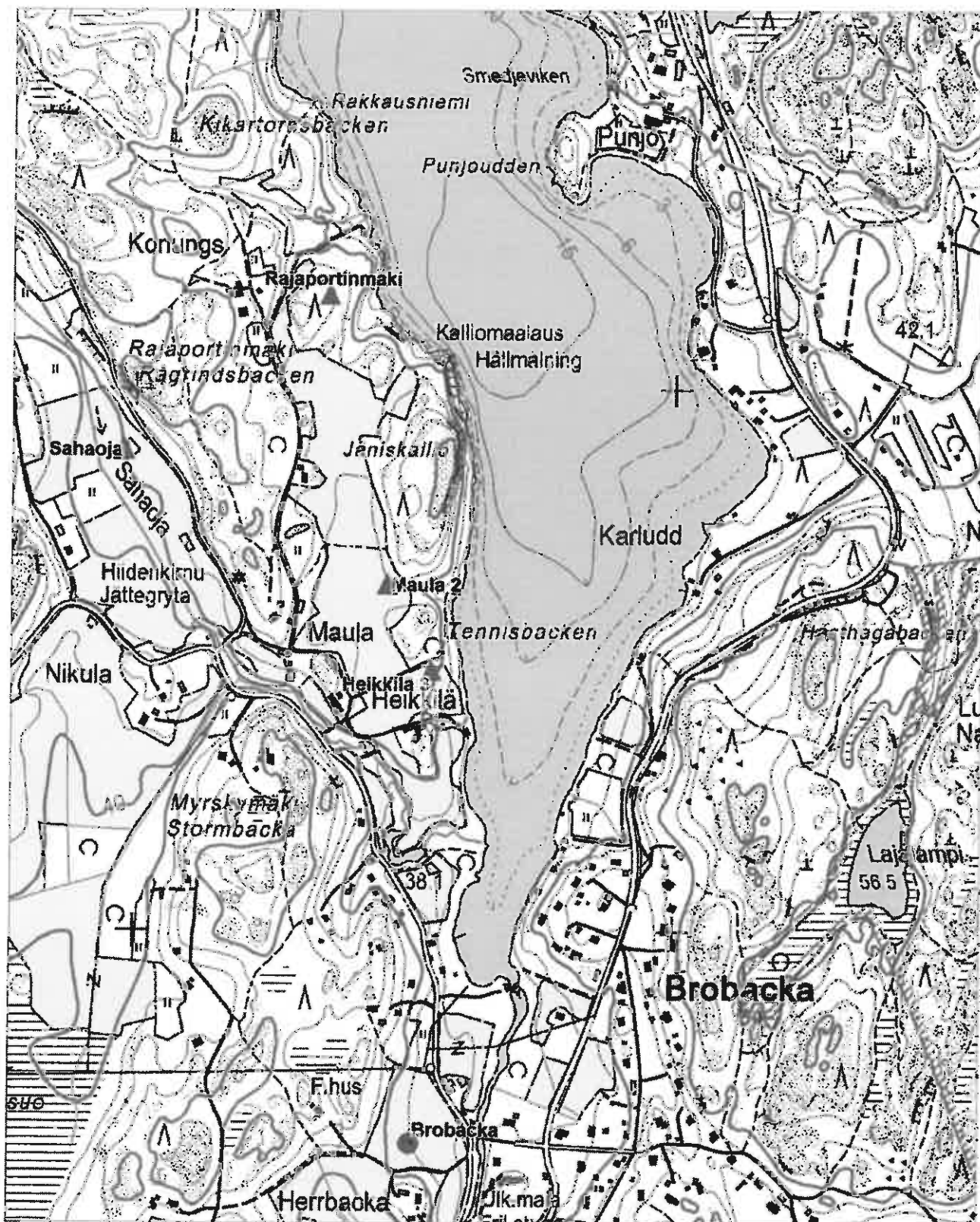

Kuva 30. Espoo Sahaoja. Koordinaattipiste 1:n löydöt. Vasemmalla punasavikeramiikkaa ja palaneen saven kappale. Keskellä fajanssia (4 kpl) ja posliinia (1 kpl). Ylhäällä oikealla liitupiipun varren katkelma, sen alla lasinsiru ja palaneen luun kappale. (Kuva: M. A. Manninen)

Kuva 31. Espoo Sahaoja. Koodinaattipiste 2:n historiallisen ajan löydöt. Ylävasemmalla punasavikeramiikkaa (2 kpl) ja alavasemmalla posliinia (2 kpl). Keskellä liitupiipun varren katkelma ja oikealla fajanssia (11 kpl). (Kuva: M. A. Manninen)

Espoo Sahaoja

Kartta 21. Espoo Rajaportinmäki, Sahaoja, Maulan pellot (kartalla Maula 2), Heikkilän pellot (kartalla Heikkilä 3) sekä Brobacka. Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 10 NUUKSIO).

Vihiti Helfwetin Kattila

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	Rajamerkki
Tyyppin tarkenne:	hiidenkirnu/rajamerkki
Ajoitus:	ajoittamaton
Rauhoitusluokka:	1
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti L4141A
Koordinaatit:	KKJ: p=6693189; i=3362060 ETRS-TM35FIN: p=6690380; i=361947
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti, otettu karttapaikasta jälkikäteen koordinaattivirheen takia
Etäisyystieto:	14,2 km Vihdin vanhasta kirkosta kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	Fonseen, F. 1750. <i>Charta öfver Esbo sochn uti Rassborgs östre härad och Nylands län belägen.</i>
Tutkimukset:	-
Löydöt:	-

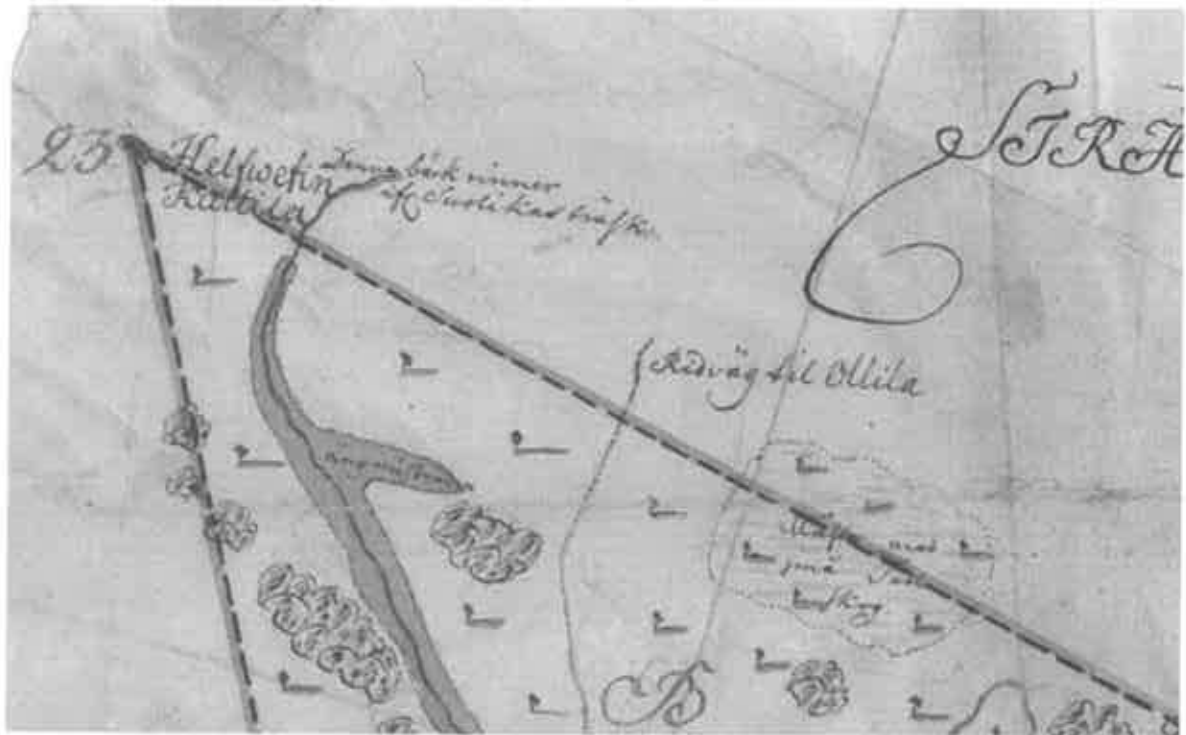
INVENTOINTI 2010

Päivämäärä:	7.5.2010
Inventoijat:	O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät
Koko:	Halkaisija on 0,43 m ja syvyys 0,5 m
Lähilöydöt:	-

Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 2) Ote Fonseenin vuoden 1750 kartasta (Kartta 1)
Valokuvat:	Kuva 1

Kohdekuvaus:

Helfwetin Kattila on vanha Vihdin ja Espoon välisen rajan rajamerkki, joka mainitaan mm. Espoon Pitäjänkartassa vuodelta 1750. Kyseessä on hiidenkirnu, jonka halkaisija on 0,43 m ja sen syvyys on 0,5 m. Se sijaitsee 130 m koilliseen polkua pitkin Kattilantiestä. Kohteen löytämistä helpottaa tienpientareella oleva tienviitta, joka opastaa kirnulle. Kohde sijaitsee Högbackasta 1200 m luoteeseen linnuntietä. Hiidenkirnu sijaitsee kalliolla, ja maa kohoaakin loivasti ylöspäin tieltä n. 15 m. Kasvillisuus kohteella on kuusimetsää, maasto on kalliota ja humuksen sekaista hietaa kallioiden nypylöiden välissä.

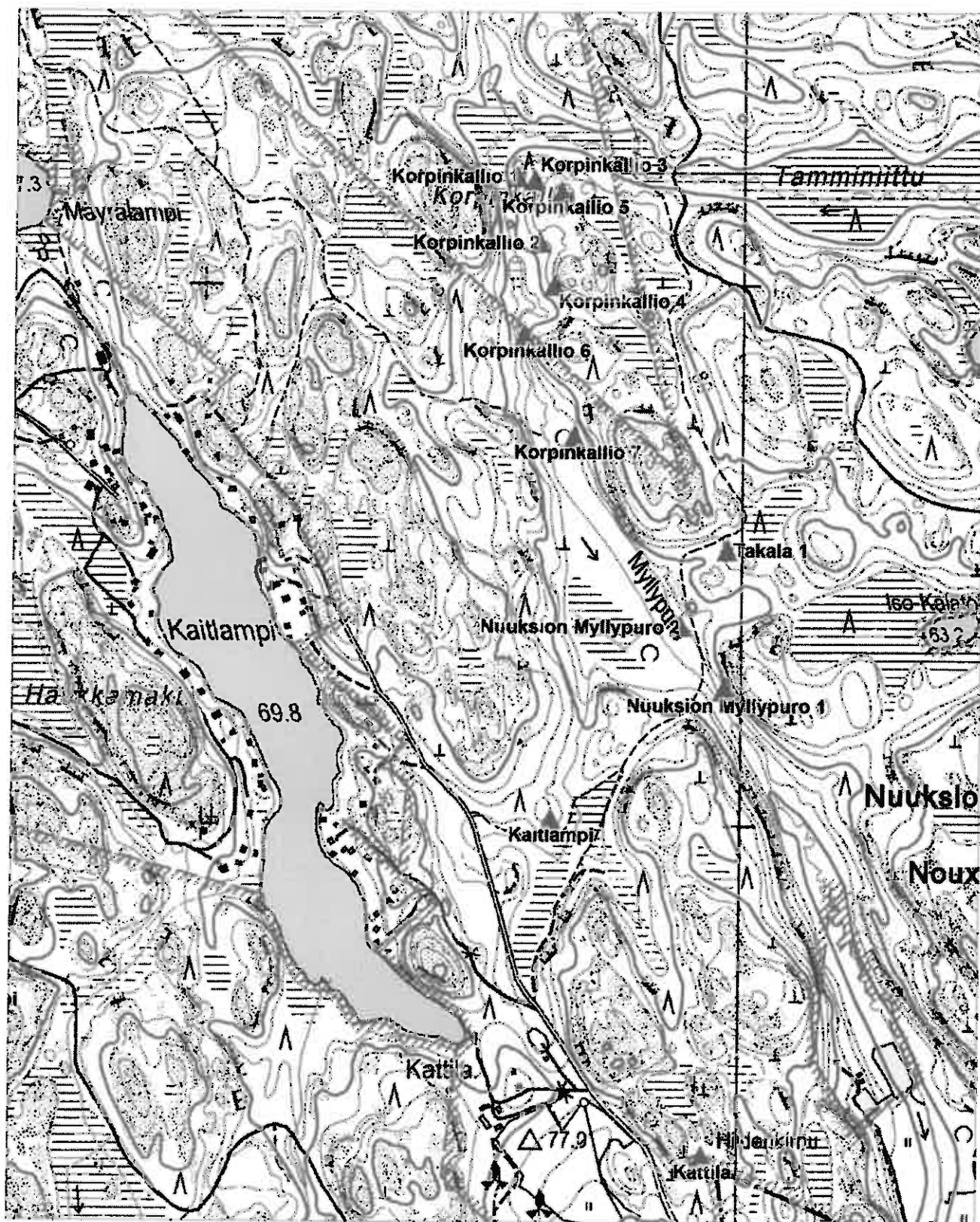

Kartta 1. Ote Fonseenin vuoden 1750 Espoon pitäjänkartasta, johon on merkitty Espoon ja Vihdin rajamerkinä toimiva hiidenkirnu "Helfwetin Kattila". (Kuva: www.vanhakartta.fi)

Kuva 1. Vihti Helfwetin Kattila. Hiidenkirnu ja 11 cm mittakaava. Kuva on otettu 7.5.2010, lounaasta koilliseen. (Kuva: V. Honkanen)

Vihti Helfwetin Kattila

Kartta 2. Vihti Korpinkallio 1-7, Nuuksion Myllypuro 1-2, Takala 1 ja Kaitlampi sekä Helfwetin Kattila (kartalla Kattila). Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 08 OJAKKALA).

Vihti Huhdanmäen pellot

PERUSTIEDOT

	Ei todettua muinaisjäännöstä
Tyyppi:	Historiallinen tila
Ajoitus:	historiallinen
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti L4141A
Koordinaatit:	KKJ $p=6692806$; $i=3357805$; $z=50-55m$ mpy ETRS-TM35FIN $p=6689997$; $i=357693$
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 12,3 km etelä-kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	Hertell, E. 2007. <i>Vihdin eteläosan osayleiskaava-alueiden arkeologinen inventointi</i> . Museovirasto. Soikkeli, K. 1929. <i>Vihti. I osa : kuvauksia Vihdin kunnan luonnosta, historiasta ja kansan elämästä</i> . Helsinki.
Tutkimukset:	-
Löydöt:	Fajanssia, 2 palaa (Ei liitetty kokoelmiin).

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä:	4.5.2010
Inventoijat:	O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet:	Kohtalaiset. Savipelto oli pahasti vettynyt päivän sateiden tuloksena ja mutainen, mikä vaikeutti joidenkin havaintojen tekemistä. Pelto oli kuitenkin kynnetty ja äestetty, joka osin helpotti havaintojen tekemistä.
Koko:	250 x 100 m
Lähilöydöt:	-
Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 3).
Valokuvat:	-

Kohdekuvaus:

Löytöpaikka Huhdanmäen pellot sijaitsee savensekaisella pellolla Tervalammen koillispuolella, n. 50 m lammen rannasta. Varsalanmäki jää pellostä katsottuna luoteeseen ja Siuntion joki virtaa pellon itäpuolella. Pelto oli inventointihetkellä kynnetty ja äestetty. Pellon eteläpäädyssä on kaksi pientä kumpareta, joiden väliin jää loiva notkelma. Pelto lopulta laskee pohjoista kohti. Pellon

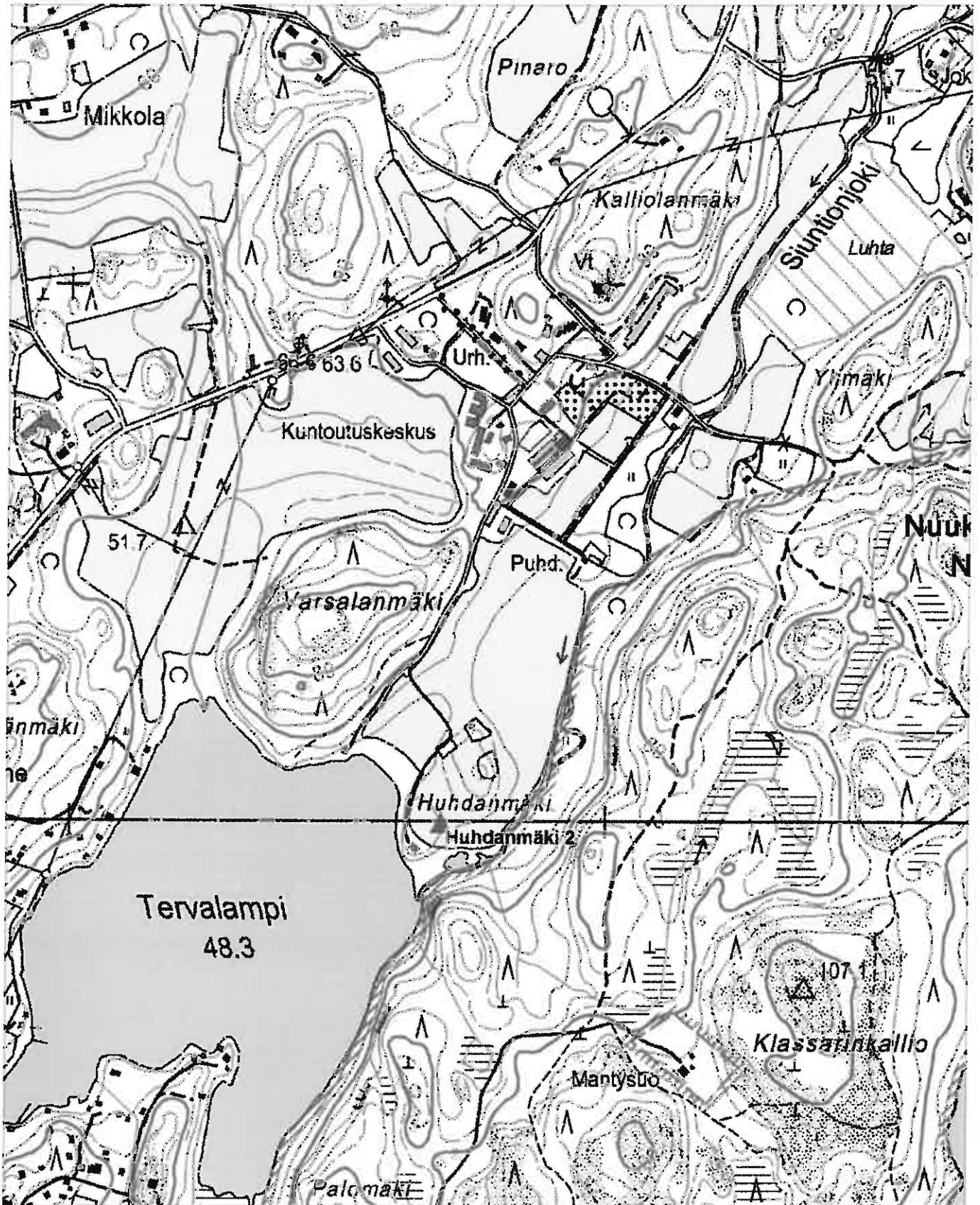
eteläpäädyssä on sauna ja keskellä pellolla olevaa pientä kumpareta talon paikkoja, jotka näkyvät peruskartalla.

Pellon pintapoiminnassa löytyi 2 kylkipalaa koristelematonta fajanssia. Perusmassa on valkosavea ja pinnalla on osittain kulunut valkoinen lasite. Fajanssinpalat löytyivät peltorinteestä (KKJ $p=6692806$; $i=3357805$ / ETRS-TM35FIN $p=6689998$; $i=357693$) läheltä mäenkumpareen päällä sijaitsevaa saunaa.

Tervalammen rannalla on ollut asutusta ainakin 1550-luvulta lähtien (Soikkeli 1929: 160–161). On mahdollista, että fajanssin palat ovat kulkeutuneet pellolle lannoitejätteen mukana. Fajanssin palat eivät vielä ole riittävä todiste mahdollisesta muinaisjäännöksestä, joten inventoinnin tulokset eivät tuo lisätietoa kohteesta tai aiheuta toimenpiteitä.

Tervalammen länsipuolelta tunnetaan kaksi irtolöytöpaikkaa: Tervalampi ja Palorinne. Esa Hertellin vuoden 2007 Vihdin eteläosan osayleiskaava-alueiden arkeologisessa inventoinnissa (Hertell 2007) Palorinteeltä löytyi palanutta savea (KM 37247) ja Tervalammelta retusoitu kvartsi-iskos (KM 37246).

Vihti Huhdanmäen pellot

Kartta 3. Vihti Huhdanmäen pellot (kartalla Huhdanmäki 2). Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 08 OJAKKALA).

Vihti Kaitlampi

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat
Tyyppin tarkenne:	-
Ajoitus:	Historiallinen
Rauhoitusluokka:	2 (ehdotus)
Lukumäärä:	1 uunin pohja, 1 kiviröykkiö, 2 maarakennetta

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti L4141A
Koordinaatit:	<i>KKJ p=6693822; i=3361762; z=n. 65 m mpy</i> ETRS-TM35FIN p=6691012; i=361649
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti, otettu jälkikäteen karttapaikasta koordinaattivirheen takia.
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 13,7 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	-
Tutkimukset:	-
Löydöt:	Koepistosta tiiltä

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä:	3.5.2010
Inventoijat:	O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät
Koko:	9 x 2 x 0,8 m
Lähilöydöt:	Nuuksion Myllypuro 1 (2 ajoittamatonta kivirakennetta) Nuuksion Myllypuro 2 (ajoittamaton kivirakenne)

Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 4)
Valokuvat:	Kuva 2-3

Kohdekuvaus:

Kaitlampi on kahdesta kivirakenteesta ja kahdesta maarakenteesta koostuva historiallinen asuinpaikka. On vaikea sanoa, ovatko kivirakenteet kuuluneet samaan vai erilliseen rakennukseen. Kivirakenteiden etäisyys toisistaan on 6 m suunnassa pohjois-luoteinen. Kivirakenne 1 (eteläisempi) on 2 x 2 x 0,8 m. Se on kylmämuurattu, osittain maansekainen latomus. Koepisto osoitti kivien välistä löytyvän myös tiiltä. Kivirakenteen 1 eteläpuolella on kuoppa, jonka halkaisija on 2 m ja syvyys 0,5 m. Kivirakenteen 1 päällä kasvaa pieniä puita. Kivirakenne 2 sijaitsee kivirakenteesta 1 n. 9 metriä pohjoiseen. Sen mitat ovat 1 x 1 x 0,5 m ja sen eteläpuolella sijaitsee pieni kuoppa.

Kohde sijaitsee terassilla, joka on itä-länsisuunnassa 25 m ja laskee loivasti itä-kaakkoon. Maasto jatkaa loivaa nousua länsi-luoteeseen terassin tasanteen jälkeen. Kohde sijaitsee merkityn kävelyreitillä Kattilasta Takalaan, etäisyys Kattilantiestä on n. 250 m kävelyreittiä pitkin. Kohteen länsipuolella, 50 m päässä on puro. Maaperä kohteella on hienoa, humuksen sekaista hietaa ja kasvillisuus kuusimetsää. Idässä puroa lähestyttäessä kasvillisuus vaihtuu lehtipuun sekaiseksi ryteiköksi.

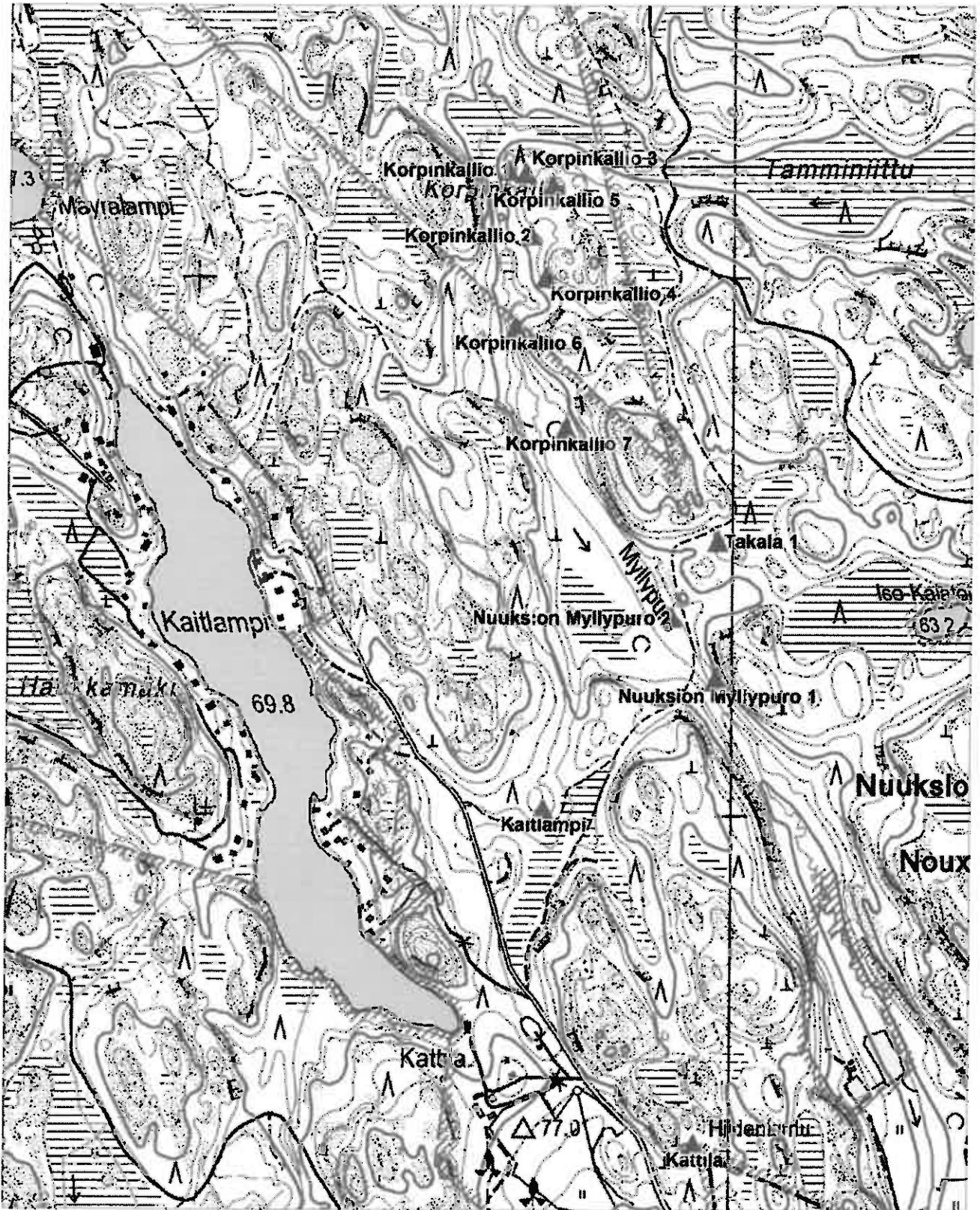

Kuva 2. Kivirakenne 1 (uunin pohja). Kuvattu etelästä pohjoiseen 3.5.2010. (Kuva: O. Putkonen)

Kuva 3. Vihti Kaitlampi. Rakenteet 1 ja 2 kuvattuna koillisesta lounaaseen 3.5.2010. Kuvassa mittakaavana O. Seitsonen ja M. Kannari. Molemmat seisovat kivrakenteen vieressä. (Kuva: O. Putkonen)

Vihti Kaitlampi

Kartta 4. Vihti Korpinkallio 1-7, Nuuksion Myllypuro 1-2, Takala 1 ja Kaitlampi sekä Helfwetin Kattila (kartalla Kattila). Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 08 OJAKKALA).

Vihti Kalattomanlampi

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyyppin tarkenne: -
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 2 (ehdotus)
Lukumäärä: 1 hiilimiilu/tervahauta, 1 kuoppa

SIJAINTI

Topografinen kartta: 2041 08 OJAKKALA/ TM35-lehti L4141A
Koordinaatit: KkJ p=6693514; i=3360626 ; z= n. 95 m mpy
ETRS-TM35FIN p=6690704; i=360512
Koordinaattiselite: Hiilimiilun/tervahaudan keskikoordinaatti
Etäisyystieto: 13,1 km kaakkoon Vihdin vanhasta kirkosta

ARKISTOTIEDOT

Lähteet: -
Tutkimukset: -
Löydöt: Hiiltä koepistosta.

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä: 4.5.2010
Inventoijat: O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Koko: Kuopan halkaisija 1 m, syvyys 0,5 m; tervahaudan/hiilimiilun halkaisija 10 m, korkeus 0,5 m
Lähilöydöt: -
Kartat: Peruskarttaote (Kartta 21).
Valokuvat: Kuva 54

Kohdekuvaus:

Kalattomanlammen kohde muodostuu hiilimiilusta/tervahaudasta ja kuopasta. Ilman lisätutkimuksia on vaikea määrittää, onko kyseessä hiilimiilu vai ympäröivä tervahauta. Kohde sijaitsee Liukoin järvestä karkeasti itä-koilliseen 500 m.

Hiilimiilu/tervahauta on tasainen, maastosta heikosti erottuva työ- ja valmistuspaikka. Rakenteen keskellä on pieni koholla oleva kumpare, jonka halkaisija oli n. 1 m ja korkeus 0,5 m. Keskipistettä ympäröi n. 5 m säteellä lievästi koholla oleva maavalli, jonka korkeus oli n. 0,2 m. Kohde sijaitsee 40 m etelään metsätiestä, joka johtaa Kattilalta Liukoin suuntaan. Maasto on kohteella tasaista, mutta laskee loivasti pohjoiseen. Kohteesta on näköetäisyydellä kaksi kallion nyppylää ja maasto nousee etelää kohti, jossa vastaan tulee kallio. Rakenteen keskipisteessä kasvaa kuusi. Alue on muuten

puuton, mutta sitä ympäröi mänty- ja kuusimetsä. Koepistosta rakenteen keskelle löytyi hiiltä. Aluskasvillisuus on pääasiassa sammalta ja pientä varpu- ja pensaskasvillisuutta.

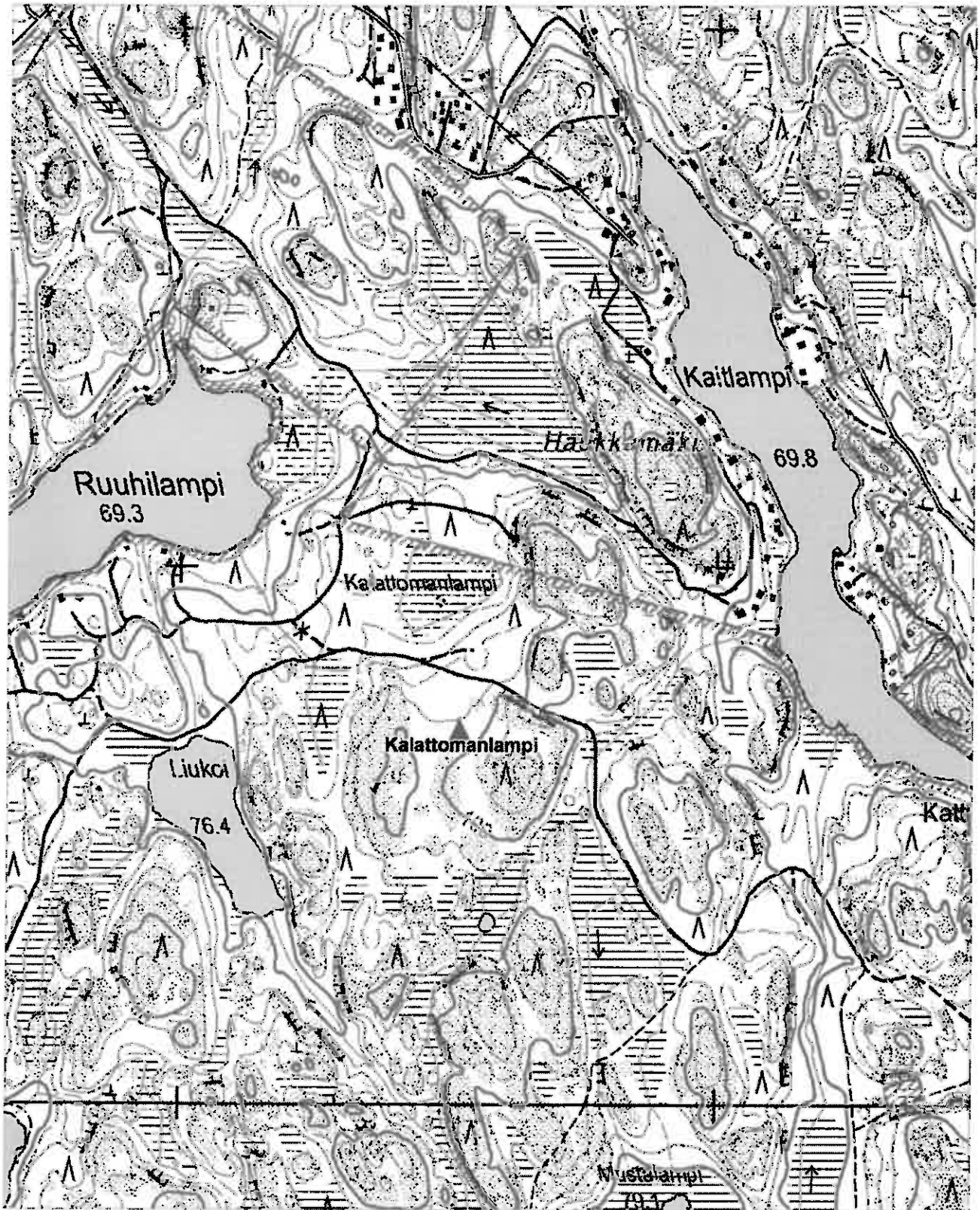
Hiilimiilusta/tervahaudasta n. 40 m koilliseen sijaitsee kuoppa, joka on halkaisijaltaan n. 1 m ja syvyydeltään 0,5 m. Kuoppa sijaitsee pienen kuusen juurella n. 50 m etelään metsätieltä, joka kulkee Kattilasta Liukoin järven suuntaan. Maasto kuopan ympärillä on tasaista, maa on humuksen sekaista hietaa. Noin 100 m kohteesta lounaaseen ja kaakkoon on kalliota. Kohteesta 100 m etelään on kallioiden väliin jäävä sola. Kasvillisuus kohteella on sekametsää, joka koostuu kuusista ja männyistä. Aluskasvillisuus on pääasiassa sammalta. Koepisto ei tuottanut löytöjä. Kuopan funktiosta ei saatu selvyttä.

Kuva 4. Vihti Kalattomanlampi. Hiilimiilu/tervahauta. Kuvassa näkyy mittakaavana opiskelija ja rakenteen keskikummulla törröttää lapio. Kuva on otettu pohjoisesta etelään, 4.5.2010. (Kuva: V. Honkanen)

Vihti Kalattomanlampi

Kartta 5. Vihti Kalattomanlampi. Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 08 OJAKKALA).

Vihti Kolmikulmalampi

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	Irtolöytö
Tyyppin tarkenne:	Yksipuinen ruuhi
Ajoitus:	Historiallinen (keskiaikainen)
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 07 VEIKKOLA / TM35-lehti L-1231
Koordinaatit:	KKJ: p=6690680; i=3362302; z=80–85 m mpy ETRS-TM35FIN: p=6687871.592; i=362188.463
Koordinaattiselite:	Kämpän koordinaatit
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 16,4 km itäkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	Ailasmaa, E. 1976. Mudasta nousee historiaa. Muinaisruuhi on jännä – vaan ei harvinainen. <i>Ilta-Sanomat</i> 12.8.1976. Jungner H. & Sonninen, E. 1983. <i>Radiocarbon dates</i> II. University of Helsinki dating laboratory. Helsinki. Viranko, R. 1988. Helsingin metsänhoitajayhdistys ry: Tervalammen kämpmä – keidas kaupungissa, vuonna 1988 40 vuotta.
----------	---

Tutkimukset:

14C-ajoitus (Hela-1002), Coll. 1976 E. Naskali, Subm. 1977 A. Siiriäinen

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Päivämäärä:	7.5.2010
Inventoijat:	Mikael A. Manninen, Sanna Lillman, Annamari Hänninen, Heidi Vuorenmaa, Ulrika Rosendahl (EKM)
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät, kohde sijaitsee Tervalammen kämpän polulta katsottuna kaakkoisseinällä.
Koko:	225 x 47,5 x 28 cm
Lähilöydöt:	-
Kartat:	Peruskarttaote löytöpaikasta (Kartta 6) Peruskarttaote (Kartta 7)
Valokuvat:	Kuvat 5-10

Kohdekuvaus:

Kolmikulmalammen Ruuhi on löydetty Kolmikulmalammen pohjamudasta kesällä 1976). Ruuhen löysi Matti Aitolahti kerätessään lammen pohjasta liekoja polttopuiksi Mustalampeen laskevan puron luusuasta (Kartta 26) suurin piirtein koordinaateista p=6687826; i=362173 (KKJ yht. koord.).

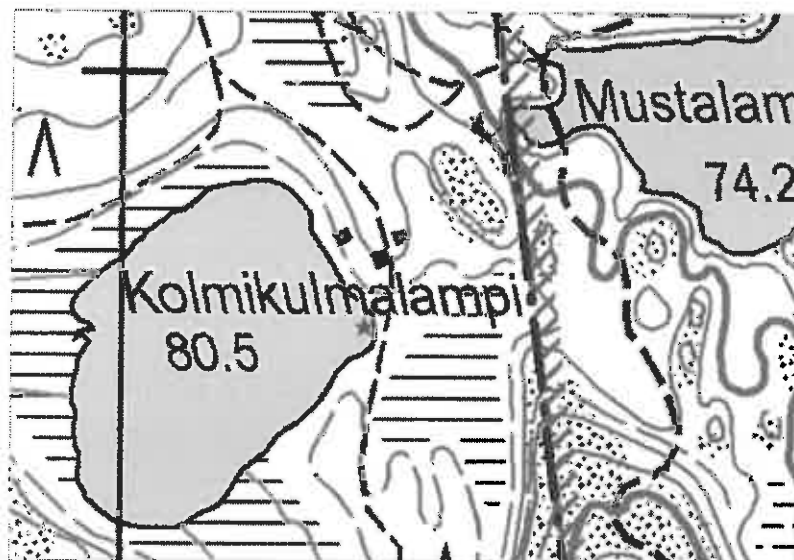
Pian löytymisen jälkeen ruuhi nostettiin Kolmikulmalammen rannalla olevan Helsingin Metsänhoitajat ry:n Tervalammen kämpän ulkoseinälle varjoon katon lappeen alle missä se edelleen sijaitsee. (Lauri Aitolahti suul. tiedonanto; Viranko 1988.)

Ruuhta kävi löytämisen jälkeen paikan päällä katsomassa Eero Naskali Museovirastosta, joka otti mukaansa ajoitusnäytteen ruuhan kokasta katsoen oikeasta laidasta. Ruuhi konservoitiin Museovirastosta saadun ohjeen mukaisesti sivelemällä sitä kesän aikana useaan otteeseen Eri Keeper -liiman ja veden seoksella. (L. Aitolahti suul. tiedonanto; Ailasmaa 1976:11.)

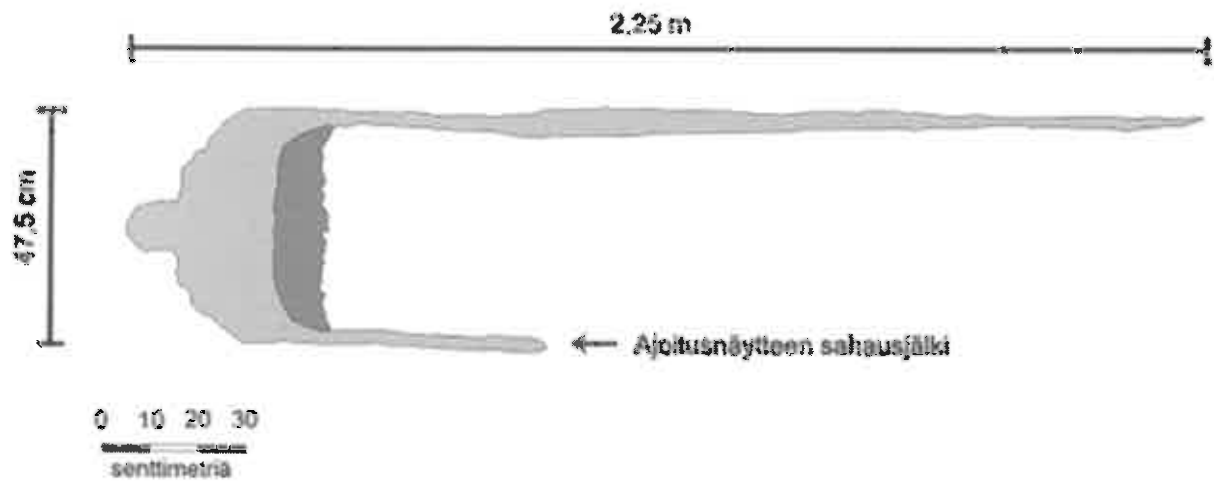
Ruuhesta sahattu näyte ajoitettiin Helsingin yliopiston ajoituslaboratoriossa vuonna 1977 (Hel-1002). Ajoitustulokseksi saatiin 720 ± 90 BP (Jungner & Sonninen 1983:54) eli kalibroituna AD 1052–1416 (mediaani-ikä AD 1278, OxCal 4.1, 2σ).

Ruuhesta on säilynyt vain osa: nupillinen kokka sekä laitojen yläosaa noin 2 metrin pituudelta. Toisesta laidasta on sen päästä sahattu ajoitusnäyte. Kokassa ruuhan sisäpinnalla näkyy veistojälkiä, jotka vaikuttavat kourukirveen eli telson jättämiltä. Ruuhi on tehty yhdestä puusta. Vuonna 1976 julkaistuihin kuviin (Ailasmaa 1976) vertailun perusteella ruuhi on säilynyt hyvin nykyisessä säilytyspaikassaan eikä sen kunto ole merkittävästi muuttunut 34 vuoden aikana.

Kohteen maankäyttö on modernia, kohde sijaitsee rakennuksen seinällä. Kohteelle johtaa myös polku, jonne ruuhi ei kuitenkaan näy, sillä se on kiinnitetty polusta katsottuna kaakon puolelle takaseinälle. Ruuhan kunto on olosuhteisiin nähden hyvä. Kohteella tehdyt tutkimukset käsittivät vain dokumentoinnin, joka tapahtui irrottamatta ruuhta puisista kiinnikkeistään.

Kartta 6. Vihti Kolmikulmalampi. Tähdellä merkitty sanallisista kuvauksista peruskartalle rekonstruoitu Ruuhun löytöpaikka. (Pohjakartta 1: 20 000, 2041 07 VEIKKOLA)

Kuva 5. Vihti Kolmikulmalampi. Luonnos ruuhen nykytilasta 7.5.2010. Piirtänyt A. Hänninen, digitoinut S. Lillman.

Kuva 6. Vihti Kolmikulmalampi. A. Hänninen, U. Rosendahl, H. Vuorenmaa ja S. Lillman dokumentoivat ruuhta kämpän seinällä. (Kuva: M. A. Manninen)

Kuva 7. Vihti Kolmikulmalampi. Ruuhi kämpän seinällä. Kuvattu kaakosta luoteeseen 7.5.2010. (Kuva: M. A. Manninen)

Kuva 8. Vihti Kolmikulmalampi. Ruuhin sisäpinnalla näkyviä veistojälkiä 7.5.2010. (Kuva: M. A. Manninen)

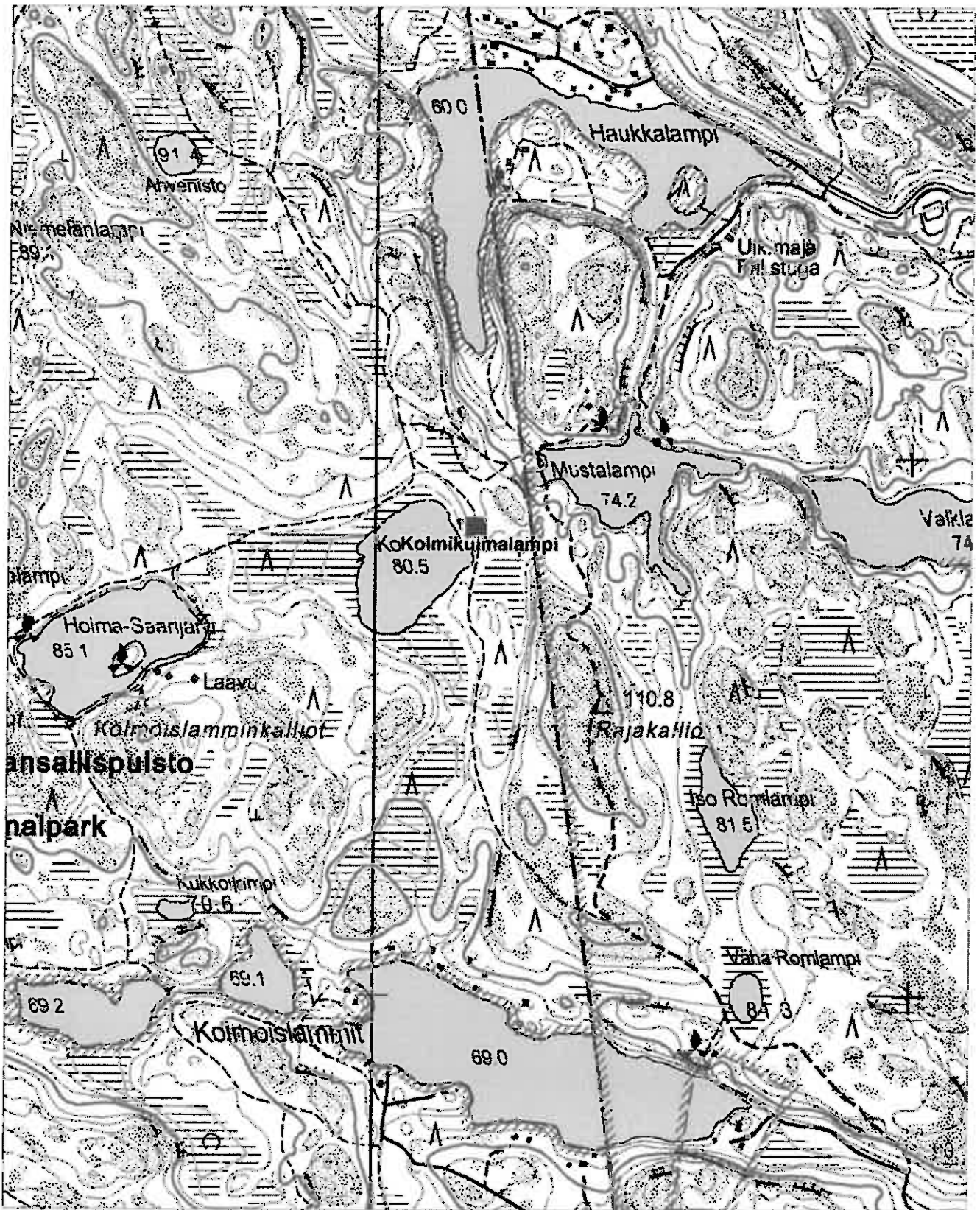

Kuva 9. Vihti Kolmikulmalampi. Ruuhen säilynyttä sisäpuolta 7.5.2010. (Kuva: M. A. Manninen)

Kuva 10. Vihti Kolmikulmalampi. Ruuhen kokan ulkopintaa 7.5.2010. (Kuva: M. A. Manninen)

Vihti Kolmikulmalampi

Kartta 7. Vihti Kolmikulmalampi. Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta 1: 20 000 2041 07 VEIKKOLA).

Vihti Korpinkallio 1

PERUSTIEDOT

Nimi: Korpinkallio 1
Muinaisjäännytyyppi: tervahauta
Tyypin tarkenne: -
Ajoitus: Historiallinen
Rauhoitusluokka: 2 (ehdotus)
Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti L4141A
Koordinaatit: *KKJ: p=6695018–6695004; i=3361698–3361684; z=71 m mpy*
ETRS-TM35FIN: p=6692207.829–6692193.834; i=361584.688–361570.693
Koordinaattiselite: Äärikoordinaatit
Etäisyystieto: Vihdin vanhasta kirkosta 12,8 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet: -
Tutkimukset: -
Löydöt: -

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Päivämäärä: 3.5.2010
Inventoijat: Mikael A. Manninen, Sanna Lillman, Annamari Hänninen, Heidi Vuorenmaa
Havaintomahdollisuudet: Hyvät, modernia maankäyttöä kohteella ei ole, inventointi tehtiin ajankohtana jolloin kasvit eivät vielä ole ehtineet kunnolla kasvaa, joskin ohut lehtikerros peitti metsänpohjaa
Koko: n. 12 x 11 m vallin päältä, ulkomitat 12,5 x 16 m, syvyys 2 m
Lähilöydöt: Korpinkallio 2 (3 ajoittamatonta rökkiötä)
Korpinkallio 3 (2 ajoittamatonta maarakennetta)
Korpinkallio 5 (ajoittamaton maarakenne)
Korpinkallio 6 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka)
Korpinkallio 7 (historiallinen asuinpaikka)
Kartat: Peruskarttaote (Kartta 9)
Yleiskarttaluonnos (Kartta 8)
Valokuvat: Kuvat 11-14

Kohdekuvaus:

Tervahauta sijaitsee metsässä Myllypuron varrella ja vastapäätä Korpinkalliota. Purolle on matkaa noin 40 metriä ja puro sekä kallio näkyvät puiden lomitse. Tervahauta sijaitsee rinteessä joka

viittää länteen puroa kohti. Itse tervahauta on suppilon muotoinen kuoppa jonka reunoilla kulkevat korkeudeltaan 0,5 m – 2 m korkeat maavallit, ja kuopan keskellä kulkee 0,5 m syvä kouru, joka puhkaisee läntisen vallin ja avautuu alarinteeseen. Haudan pohjalla on kuopanne, jonka ala on 2 x 1 m. Tervahauta erottuu etenkin alarinteen suunnasta jyrkkäreunaisena kumpareena.

Kohteella maaperä on metsäturvetta eli hyvin orgaanista. Kasvillisuus kohteen ympäristössä koostuu sekametsästä ja metsänpohjalla kasvaa sammalta, sinivuokkoa, käenkaalia, heinää ja varpukasveja. Vallin päällä kasvaa suurikokoinen, n. 40 cm halkaisijaltaan oleva mänty.

Kohteella ei ole modernia maankäyttöä, sillä se sijaitsee kansallispuiston alueella, eikä ole odotettavissa että tilanne muuttuisi lähitulevaisuudessa. Kunnoltaan se on hyvä. Kohteen näkyvyys on kauempaa melko huono, sillä se sijaitsee puiden keskellä, eikä sitä esimerkiksi puroilta katsottuna erota rinteestä. Läheltä kohde erottuu kuitenkin kokonsa ansiosta hyvin. Kohteella suoritettut tutkimukset käsittivät dokumentoinnin, valokuvaamisen ja yleiskarttaluonnoksen.

Kuva 11. Vihti Korpinkallio 1. Tervahauta kuvattuna luoteesta kaakkoon Myllypuron suunnasta 3.5.2010. Kuva: A. Hänninen.

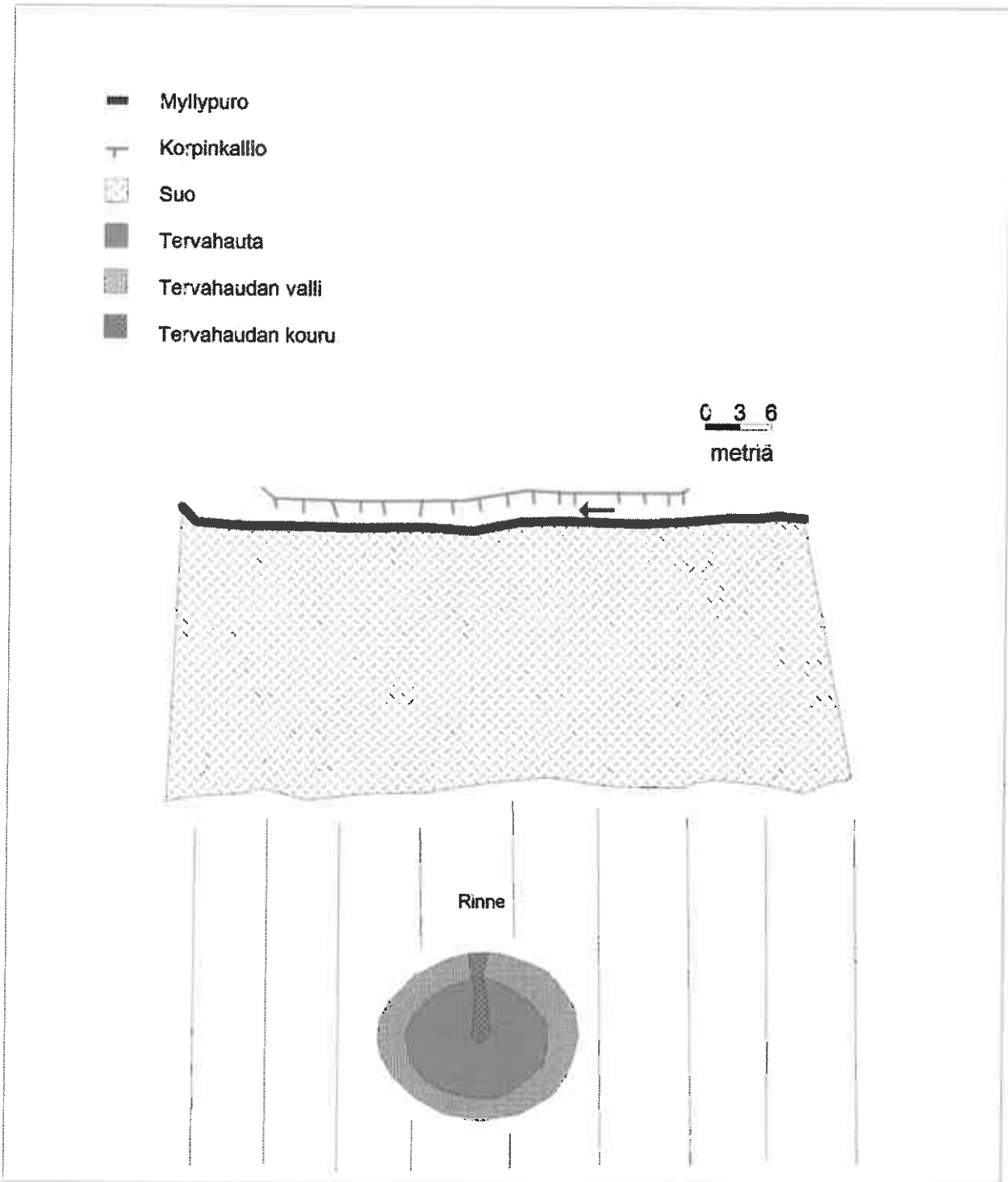
Kuva 12. Vihti Korpinkallio 1. S. Lillman tervahaudan keskellä. Kuvattu lounaasta koilliseen 3.5.2010. (Kuva: A. Hänninen)

Kuva 13. Vihti Korpinkallio 1. Tervahaudan läntistä valliä ja kouru kuvattuna vallin päältä kaakosta luoteeseen kohti Korpinkalliota 3.5.2010. (Kuva: A. Hänninen)

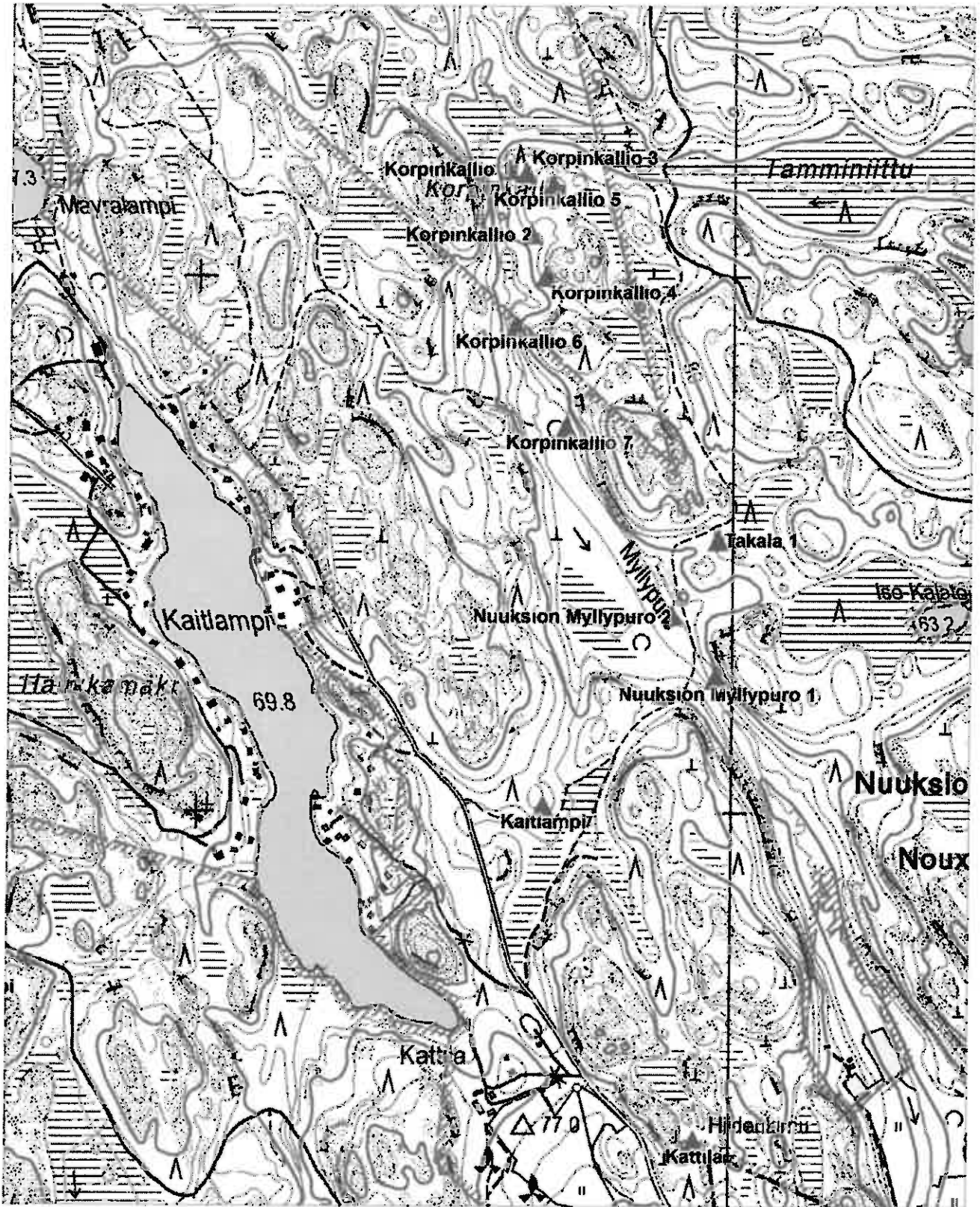
Korpinkallio 1
03.05.2010
Yleiskarttaluonnos
Piirt. ja digit. Heidi Vuorenmaa

Mittakaava
1:500
←

Kartta 14. Vihti Korpinkallio 1. Yleiskarttaluonnos 1:500. Kuusivaltaista puustoa ei merkitty kartalle.

Vihti Korpinkallio 1-7

Kartta 9. Vihti Korpinkallio 1-7, Nuuksion Myllypuro 1-2, Takala 1 ja Kaitlampi sekä Helfwetin Kattila (kartalla Kattila). Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 08 OJAKKALA).

Vihti Korpinkallio 2

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	röykkiöryhmä
Ajoitus:	ajoittamaton
Rauhoitusluokka:	2 (ehdotus)
Lukumäärä:	3

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti L4141A
Koordinaatit:	KKJ $p=6694811$; $i=3361761$ $z=65$ ETRS-TM35FIN $p=6692001$; $i=361648$
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 12,9 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	-
Tutkimukset:	-
Löydöt:	-

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä:	6.5.2010
Inventoijat:	O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät
Koko:	10 x 25 m
Lähilöydöt:	Korpinkallio 1 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka) Korpinkallio 3 (2 ajoittamatonta maarakennetta) Korpinkallio 5 (ajoittamaton maarakenne) Korpinkallio 6 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka) Korpinkallio 7 (historiallinen asuinpaikka)
Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 9)
Valokuvat:	Kuvat 15-16

Kohdekuvaus:

Korpinkallio 2 muodostuu 3 röykkiöstä, niitä yhdistävästä polusta ja suuremmasta kulkulinjasta. Kulkulinja näkyy maastossa puuttomana n. 1,5 m leveänä alueena, jonka keskellä kulkee polku. Linja kulkee pohjoisesta etelään. Röykkiöt sijaitsevat etelä-lounaaseen laskevan rinteiden tasanteella n. 25 m Myllypurosta itään. Kohde on 300 m linnuntietä länteen merkittyjen ulkoilureittien risteyksestä. Toinen reitti on Takalasta pohjoiseen kulkeva merkitty kävelyreitti ja toinen on Reitti 2000. Risteuksen ja kohteen väliin jää kaksi kallion nyppylää, joiden välissä on suomaata. Kohteesta pohjoiseen, itään ja etelään on kalliota Myllypuron jäädessä karkeasti kohteesta länteen. Maaperä kohteella on humuksen sekaista hietaa.

Röykkiö 1 on halkaisijaltaan 1,5 m. Se on 30 cm korkea ja kuusi kasvaa sen päällä. Kivet röykkiössä ovat n. 30 cm halkaisijaltaan. Röykkiöllä ei ole selkeää muotoa. 7 m pohjoiseen röykkiöstä 1 on röykkiö 2. Röykkiö 2 on suorakaiteen muotoinen ja sen mitat ovat 1,5 x 3 x 0,2 m. Kivet röykkiössä ovat halkaisijaltaan 10–40 cm. Alueen kasvillisuus on tyyppillistä kuusimetsän kasvillisuutta. Kolmas ja pohjoisin röykkiö on kookkain, 2 x 2 x 0,3 m. Kivet röykkiöllä ovat vahvasti sammaloituneet, n. 20 cm halkaisijaltaan.

Röykkiöitä yhdistävä polku on etelä-pohjoissuuntainen. Polku on selkeästi nähtävissä, se on vajonnut ympäröivään maahan nähden 30 cm. Suurempi kulkulinja on polun suuntainen (pohjoisesta etelään) ja on selkeästi nähtävissä maastossa puuttomana, mahdollisesti kivistä raivattuna, alueena. Linja ei erottunut mitenkään muuten maastosta ja sen ikää on siten vaikea arvioida. Kyseessä saattaa olla Myllypurolla tapahtuneeseen mylly- tai sahaustoimintaan liittyvä tielinja, jonka raivaukseen röykkiöt mahdollisesti liittyvät.

Kuva 15. Vihti Korpinkallio 2. Etualalla röykkiö 1, takana M. Kannari ja O. Putkonen. Kuva on otettu idästä länteen, 6.5.2010. (Kuva: V. Honkanen)

Kuva 16. Vihti Korpinkallio 2. Kuvassa taka-alalla maastossa näkyvä puuton linja, jonka keskellä kulkee polku. Edessä M. Kannari ja O. Seitsonen. Kuva otettu 6.5.2010, etelästä pohjoiseen. (kuva: V. Honkanen)

Vihti Korpinkallio 3

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännostyyppi:	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	mahdollisia maakellareita
Ajoitus:	ajoittamaton
Rauhoitusluokka:	2 (ehdotus)
Lukumäärä:	2

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2141 08 OJAKKALA/ TM35-lehti L4141A
Koordinaatit:	KKJ $p=6695005$; $i=3361723$, $z=65-70$ m mpy ETRS-TM35FIN $p=6692195$; $i=361610$
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti, joka on otettu jälkikäteen karttapaikasta koordinaattivirheen takia.
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 12,7 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	-
Tutkimukset:	-
Löydöt:	Koepistosta tiiltä

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä:	6.5.2010
Inventoijat:	O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät
Koko:	6 x 4 m
Lähilöydöt:	Korpinkallio 1 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka) Korpinkallio 2 (3 ajoittamatonta rökkiötä) Korpinkallio 4 (3 ajoittamatonta rökkiötä) Korpinkallio 5 (ajoittamaton maarakenne) Korpinkallio 6 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka) Korpinkallio 7 (historiallinen asuinpaikka)

Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 19)
Valokuvat:	Kuva 17

Kohdekuvaus:

Kohde sijaitsee Korpinkallion läheisyydessä Myllypurosta itään n. 60 m. Kuopanteet ovat loivassa länsi-lounaaseen antavassa rinteessä. Kohteesta itään ja pohjoiseen on kalliota Myllypuron uoman jatkaessa matkaa luoteeseen. Kohteesta lounaaseen Myllypuro muodostaa pienen mutkan. Kasvillisuus kohteella oli kuusimetsää aluskasvillisuuden muodostuessa heinistä ja sammaleista.

Kohde muodostuu kahdesta kuopanteesta, joista kuopanne 1 (eteläisempi) on ilmeisempi. Se on koltaan 4 x 2 x 1,2 m ja siinä vaikuttaisi olevan 0,5 x 0,5 m oviaukko lounaispuolella. Kuopasta 1 1,5 m pohjoiseen on kuopanne 2, joka on kooltaan 1,5 x 1,5 x 0,5 m. Maaperä kohteella oli humuksen sekaista hiesua. Kuopanteet ovat saattaneet olla kellareita tai jonkinlaisia maavarastoja.

Kuva 17. Vihti Korpinkallio 3. Kuvassa 2 kuopannetta, joiden välissä etualalla O. Putkonen. M. Kannari seisoo taka-alalla kuopanteen 1 oviaukon luona. 6.5.2010. Kuva otettu koillisesta lounaaseen. (Kuva: V. Honkanen)

Vihti Korpinkallio 4

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännystyyppi:	kivirakenteet
Tyypin tarkenne:	-
Ajoitus:	ajoittamaton
Rauhoitusluokka:	2 (ehdotus)
Lukumäärä:	3

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti L4141A
Koordinaatit:	KKJ $p=6694890$; $i=3361733$; $z=60-65$ m mpy ETRS-TM35FIN $p=6692080$; $i=361620$
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti, joka on otettu karttapaikasta jälkikäteen koordinaattivirheen takia.
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 12,8 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	-
Tutkimukset:	-
Löydöt:	-

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä:	6.5.2010
Inventoijat:	O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät
Koko:	20 x 25 m
Lähilöydöt:	Korpinkallio 1 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka) Korpinkallio 2 (3 ajoittamatonta rökkiötä) Korpinkallio 3 (2 ajoittamatonta maarakennetta) Korpinkallio 5 (ajoittamaton maarakenne) Korpinkallio 6 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka) Korpinkallio 7 (historiallinen asuinpaikka)
Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 9) Yleiskarttaluonnos (Kartta 10)
Valokuvat:	Kuva 18

Kohdekuvaus:

Korpinkallio 4 muodostuu kolmesta rökkiöstä, jotka sijaitsevat Korpinkallion pohjoispäässä, pienellä niemikkeellä Myllypurosta 50 m itään. Maasto laskee alueella länteen ja pohjoiseen, Myllypuron laaksoon, jossa puron sivuhaarat yhtyvät. Maasto jatkaa nousemista kaakkoon. Kohteesta etelään n. 25 m on kivikkoinen ja puuton rinne. Rökkiöiden tarkempaa ajoitusta ja

funktiota on mahdoton kertoa ilman lisätutkimuksia.

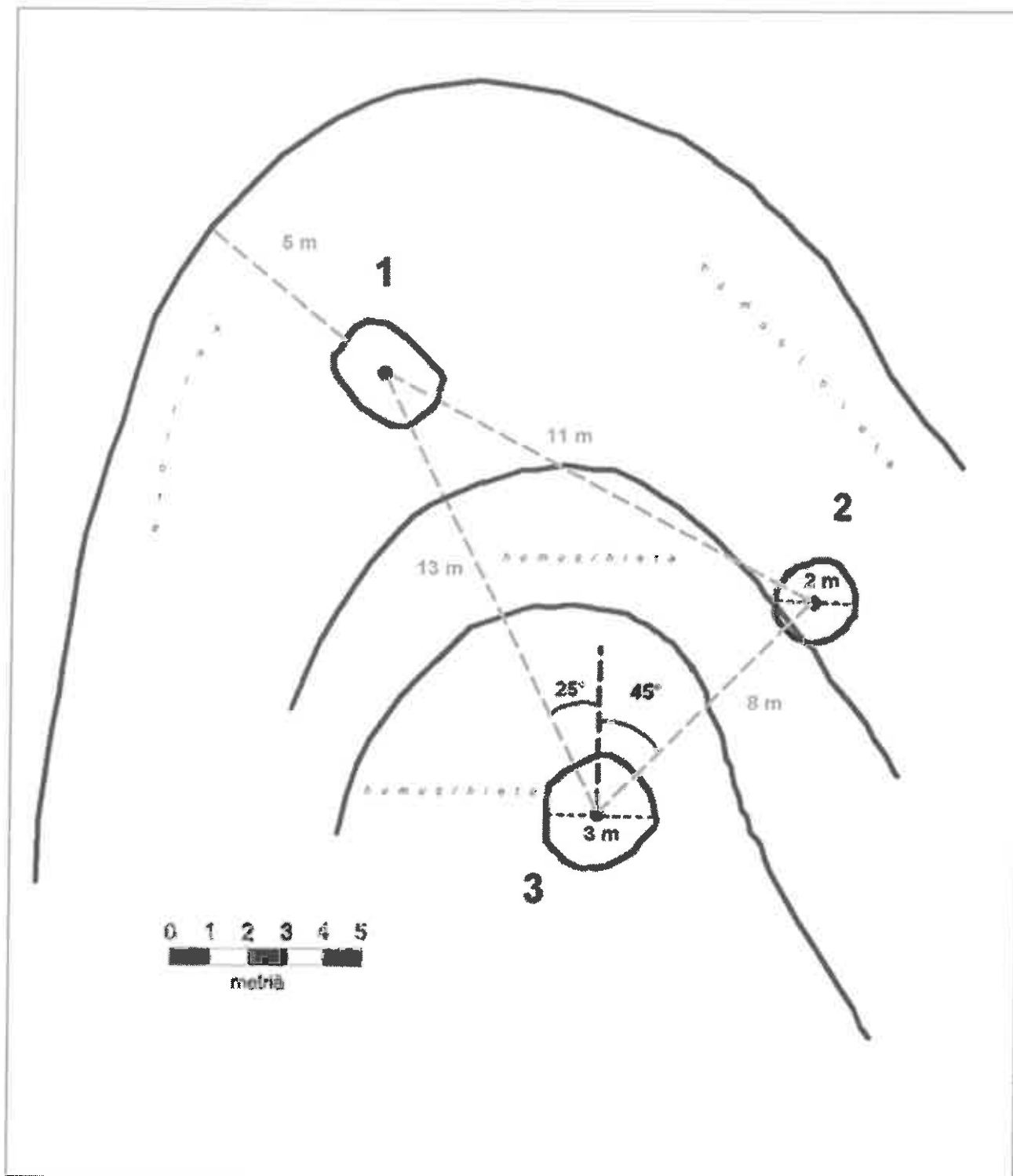
Röykkiö 1 (KKJ $p=6694890$; $i=3361733$ / ETRS-TM35FIN $p=6692080$; $i=361620$) sijaitsee kallion kielekkeestä 5 m itään. Kooltaan röykkiö 1 on 2 x 3 m neliskanttinen latomus. Maksimikorkeus röykkiöllä on 80 cm. Kivien koko vaihtelee 10–40 cm välillä.

Röykkiö 2 (KKJ $p=6694987$; $i=3361785$ / ETRS-TM35FIN $p=6692176,842$; $i=361671,653$) sijaitsee 11 m itä-kaakkoon röykkiöstä 1. Röykkiön 2 halkaisija on 2 m. Röykkiöstä 1 katsottuna röykkiö 3 on 13 m etelä-kaakkoon. Röykkiö 3 (KKJ $p=6694983$, $i=3361772$, ETRS-TM35FIN $p=6692172.843$; $i=361658.658$) muistuttaa muodoltaan viisikulmiota. Se on halkaisijaltaan 3 m ja korkeutta röykkiöllä on 0,3 m. Röykkiön itäpuolella on 3 isompaa kiveä, joiden halkaisija on 50 cm. On mahdollista, että kivet liittyvät jotenkin röykkiöön. Kallioniemeke nousee itään röykkiötä 1 kohti. Röykkiöiden 2 ja 3 kivet ovat keskimäärin 30 cm halkaisijaltaan. Kaikki kolme röykkiötä ovat vahvasti sammaloituneita ja sijaitsevat kalliolla. Röykkiöillä ei kasva muuta kasvillisuutta. Alueen maaperä on humuksen sekaista hietaa ja kalliota. Ympäröivä kasvillisuus on kuusimetsää.

Kuva 18. Vihti Korpinkallio 4. Kuvassa Röykkiö 1. Röykkiön takana on M. Kannari Röykkiön päällä O. Putkonen. Kuva on otettu pohjoisesta etelään 6.5.2010. (kuva: V. Honkanen)

Korpinkallio 4
17.05.2010
Yleiskarttaluonnos
Piirt. ja digit. V. Honkanen

Kartta 10. Vihti Korpinkallio 4. Yleiskarttaluonnos.

Vihhti Korpinkallio 5

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	Kulkureitti
Tyyppin tarkenne:	Pengerretty polku
Ajoitus:	ajoittamaton
Rauhoitusluokka:	2 (ehdotus)
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti L4141A
Koordinaatit:	KKJ $p=6694982$; $i=3361774$; $z=75$ m mpy ETRS-TM35FIN $p=6692172$; $i=361661$
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 12,8 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	-
Tutkimukset:	-
Löydöt:	-

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä:	6.5.2010
Inventoijat:	O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät
Koko:	0,5 x 5 m
Lähilöydöt:	Korpinkallio 1 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka) Korpinkallio 2 (3 ajoittamatonta rökkiötä) Korpinkallio 3 (2 ajoittamatonta maarakennetta) Korpinkallio 5 (ajoittamaton maarakenne) Korpinkallio 6 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka) Korpinkallio 7 (historiallinen asuinpaikka)

Kartat: Peruskarttaote (Kartta 9)

Valokuvat: Kuva 19

Kohdekuvaus:

Korpinkallio 5 on Korpinkallion pohjoispäässä sijaitseva pengerretty polku. Polku kulkee Korpinkallion pohjoispään jyrkänteen laitaa ja on Myllypurosta n. 50 m itään. Maasto tippuu jyrkästi polun pohjois- ja länsipuolella ja nousee loivasti itää kohti. Polku on pohjois-eteläsuuntainen ja jatkuu kallion pengertä pitkin. Polun maastossa näkyvä osuus on noin 0,5 x 5 m. Polkua on selvästi ihmisen toimesta tuettu kivillä pitämään polun pengermää pystyssä.

Kuva 19. Vihti Korpinkallio 5. Kuvassa polun pengeri sekä M. Kannari. Kuva on otettu 6.5.2010, lounaasta koilliseen. (Kuva: V. Honkanen)

Vihti Korpinkallio 6

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännystyyppi:	Rakennuksen pohja
Tyyppin tarkenne:	Purossa veden alla oleva puukehikko ja ankkurikiviä (perustukset)
Ajoitus:	Historiallinen
Rauhoitusluokka:	2 (ehdotus)
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti L4141A
Koordinaatit:	KKJ: p=6694713-6694721; i=3361704-3361708; z=69 m mpy ETRS-TM35FIN: p=6691902.952-6691910.949; i=361590.687- 361594.685
Koordinaattiselite:	Puukehikon äärikoordinaatit (muokattu alue jatkuu puron rantoja pitkin puukehikosta ylä- ja alavirtaan)
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 13 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	Grahn, Tiina 1994. Nuuksion Myllypuron alueen vanha maankäyttö: loppuraportti 30.5.1994. Metsähallitus. s.3-4., Senaatin kartat/Venäläiset topografiakartat VIII 27 Vihti. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, www.narc.fi .
Tutkimukset:	-
Löydöt:	-

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Päivämäärä:	4.5.2010
Inventoijat:	Mikael A. Manninen, Sanna Lillman, Annamari Hänninen, Heidi Vuorenmaa
Havaintomahdollisuudet:	Näkyvyyden purossa hyvin koska vesi on kirkasta, puron rannoilla näkyvyyden muokkauksen ja kivien raivauksen jälkiä
Koko:	puukehikko 7 x 3 m
Lähilöydöt:	Myllypuron varrella lähimmät löydöt Korpinkallio 1 ja Korpinkallio 2
Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 9) Ote kartasta vuosilta 1870-1871 (Kartta 11) Yleiskarttaluonnos (Kartta 12)
Valokuvat:	Kuvat 20-22

Kohdekuvaus:

Rakennuksen pohja sijaitsee Myllypurossa Korpinkalliosta alavirtaan kohdassa, jossa purolaakso kapenee jyrkkärinteiseksi pienen soisemman alueen jälkeen. Puron keskellä on puukehikko, joka

koostuu kolmesta puron suuntaisesti kulkevasta puusta, pituudeltaan n. 7 metriä, ja niiden poikki kulkevista pitkittäispuiden ylä- ja alapuolelle asetetuista puupareista, joita on yhteensä neljä ja joiden pituus on n. 4 metriä. Puukehikko on ankkuroitu suurilla kivillä, ja kehikon ympärillä puron rannoilla näkyy kiviä (mahdollisia rakenteiden jäänteitä). Itse puron rantoja on myös muokattu mm. kiveämällä sitä kapeammaksi ja muitakin muokkauksen merkkejä on nähtävissä.

Purossa maaperä on hiekkaa, ja puron rannoilla orgaaninen metsämaannos. Kasvillisuus kohteen ympäristössä on kuusimetsää, jonka joukossa kasvaa yksittäisiä lehtipuita, metsänpohjalla kasvaa sammalta ja varpuja. Kohteella ei ole modernia maankäyttöä ja puurakenteet ovat vedessä verrattain hyvin säilyneitä. Rannoilla mahdolliset kivirakenteet eivät ole enää selviä, mutta puron uoman muokkauksen jäljet näkyvät hyvin. Kohde sijaitsee kansallispuiston alueella joten maankäyttöpaineita ei liene tulevaisuudessa näkyvissä. Kohteella suoritettut tutkimukset käsittivät vain dokumentoinnin. Kyseessä on mahdollisesti ns. Korpinkallion saha, joka mainitaan Tiina Grahnin 1994 raportissa. Vaihtoehtoisesti kyseessä voi olla myös myllynpaikka. Senaatin kartastossa karttalehdessä VIII 27 Vihti (vuodelta 1870–1871) paikalle on merkitty rakennus, jonka yläpuolella on patoallas.

Kartta 11. Myllypurolaaksoa ja Korpinkallion ympäristöä Senaatin kartaston lehdellä VIII 27 Vihti vuodelta 1870–1871. Kartalle on merkitty rakennuksia kohteille Vihti Korpinkallio 6 ja 7.

Kuva 20. Vihti Korpinkallio 6. Rakennuksen perustukset purossa. Kuvattu kaakosta luoteeseen 4.5.2010. (Kuva: M. A. Manninen)

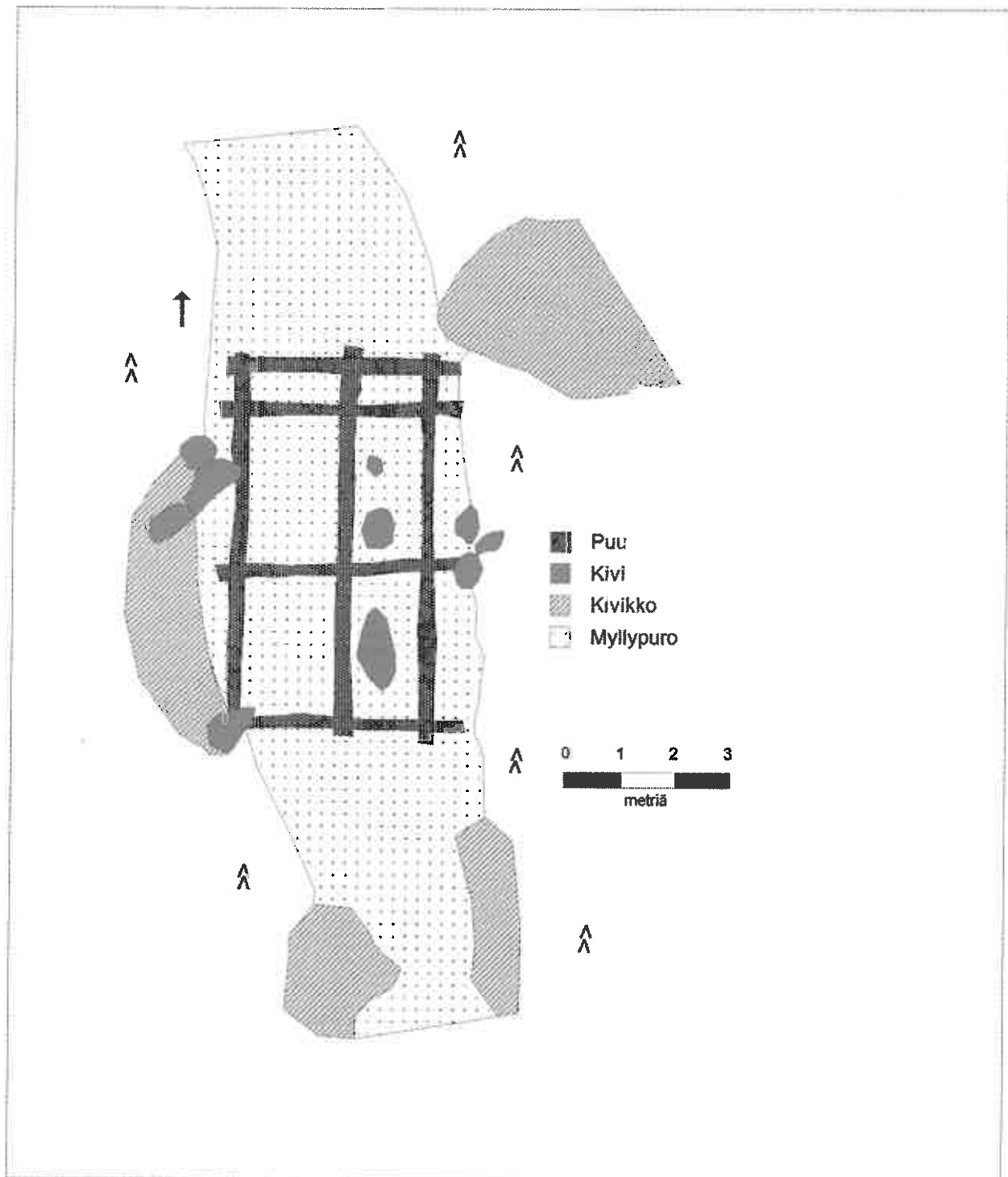
Kuva 21. Vihti Korpinkallio 6. Rakennuksen perustukset purossa. Kuvattu koillisesta lounaaseen 4.5.2010. (Kuva: M. A. Manninen)

Kuva 22. Vihti Korpinkallio 6. Kallioiden väliin jäävä kapeikko, jossa rakenteet sijaitsevat. Kuvattu pohjoisesta etelään 4.5.2010. (Kuva: M. A. Manninen)

Korpinkallio 6
04.05.2010
Yleiskarttaluonnos
Piirt. ja digit. Sanna Lillman

Mittakaava
1:100

Kartta 12. Vihti Korpinkallio 6. Yleiskarttaluonnos 1:100.

Vihti Korpinkallio 7

PERUSTIEDOT

Nimi:	Korpinkallio 7
Muinaisjäänöstyyppi:	Talonpaikka ja entisiä viljelyksiä
Tyyppin tarkenne:	Hirsirakennus, 2 röykkiötä, 2 maarakennetta, kulkureitti
Ajoitus:	Historiallinen
Rauhoitusluokka:	2 (ehdotus)
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti
Koordinaatit:	KKJ: p=6694518; i=3361796; z=49 m mpy ETRS-TM35FIN: p=6691708.032; i=361682.650

Koordinaattiselite:	Hirsirakennuksen koordinaatit
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 13,3 km eteläkaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	Grahn, Tiina 1994. Nuuksion Myllypuron alueen vanha maankäyttö: loppuraportti 30.5.1994. Metsähallitus. s.6. Senaatin kartat/Venäläiset topografiakartat VIII 27 Vihti. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, www.narc.fi .
----------	--

Tutkimukset:	-
Löydöt:	-

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Päivämäärä:	4.5.2010 ja 6.5.2010
Inventoijat:	Mikael A. Manninen, Sanna Lillman, Annamari Hänninen, Heidi Vuorenmaa sekä Oula Seitsonen, Outi Putkonen, Viivi Honkanen ja Mikko Kannari
Havaintomahdollisuudet:	Hirsirakennuksen jäännöksen kohdalla hyvät, muiden mahdollisten rakenteiden kohdalla huonommat kasvipeitteen takia. Raivattu viljelyala/niitty ojineen erottuu hyvin.
Koko:	Noin 150 x 50 metriä pitkin Myllypuron itärantaa.
Lähilöydöt:	Myllypuron varrella lähimmät löydöt Korpinkallio 1 ja Korpinkallio 6
Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 9) Ote kartasta vuosilta 1870–1871 (Kartta 15) Yleiskarttaluonnos osasta kohdetta (Kartta 17)
Valokuvat:	Kuvat 37–43

Kohdekuvaus:

Myllypuron itäisellä rannalla on koillis-lounassuuntaisen rinteän alapuolella talon paikka ja entistä ojitettua viljelyalaa/niittyä, joka ulottuu lähes puroon asti. Kohde sijaitsee Myllypuron sillalta, joka on osa merkittyä Kattila - Takala -ulkoilureittiä, n. 500m luoteeseen.

Rinteän juurella on suurehkon kaksihuoneisen hirsisen parituvan jäänteet: joitakin hirsikertoja ja kivijalka/nurkkakivet. Välittömästi parituvan etelä-kaakkoispuolella on kiveystä, jonka funktio on epäselvä. Parituvan länsiseinä on noin 12 m pitkä. Rakennuksessa on kaksi huonetta, joiden välissä on kuja. Kaakonpuoleisen huoneen koko on 5 x 5 m. Idän ja kaakon puoleisella seinällä on jäljellä neljä hirsikertaa, länsilounas- ja luoteisseinät ovat sortuneet. Eteläisemmän huoneen pohjoiskulmassa on tulisijan raunio, jonka koko on noin 1,5 x 2 m ja korkeus 1,5 m. Luoteisempi huone on saman kokoinen ja sen länsinurkassa on uuninraunio, kooltaan n. 3 x 3 m. Lähellä kujan suuta, puronsuuntaisesta seinästä noin kolmen metriä etelään on nuoren kuusen alla käsikiven puolikas, jonka yhteydestä löytyi myös tiiltä. Pohjoisemman huoneen luoteisnurkalla on metallinen tynnyri. Rakennusta kiertää oja. Talon luoteispuolella on tiiltä, ja hirsissä olevat naulat ovat taottuja.

Hirsirakennuksen koordinaatit:

Kaakkoinen huone, KKJ: p=6694533; i=3361801, ETRS-TM35FIN: p=6691723.026; i=361687.648

Pohjoinen huone KKJ: p=6694547; i=3361803, ETRS-TM35FIN: p=6691737.020; i=361689.647

Talon ja puron välissä oleva entinen ojitettu viljelyala/niitty ulottuu puroonrantaa noin 100 metrin alalle. Rakennuksen eteläpuolella kasvaa kaksi koivua ja koillispuolella on pensaikkoo. Rakennuksen kohdalla puron vastarannalta kulkee luoteeseen polku-ura kohti Kaitalampea ja Poikkipuoliaista. Myös puron vastarannalla on viljellyn/niityiksi raivattua aluetta, jota ei inventoinnin yhteydessä tarkemmin dokumentoitu.

Alueella havaittiin kaksi luultavasti viljelysten raivaukseen liittyvää rökkiötä. Rökkiö 1 sijaitsee rinteän juurella raivatun alan pohjoiskulmassa ja sen mitat ovat koillis-lounaissuunnassa 7,5 m ja kaakko-luode-suunnassa 8,5 m (ks. kartta 17). Neliskanttinen rökkiö 2 sijaitsee raivatun viljelys-/niittyalueen eteläpäässä loivasti koilliseen nousevan kallioisen mäen juurella. Se on kooltaan n. 5 x 5 m ja sen maksimi korkeus on 0,5 m. Kivet ovat vahvasti sammaloituneet ja aluskasvillisuuden peittämiä. Niiden koko vaihtelee 10 – 30 cm välillä. Keskellä rökkiötä kasvaa kuusi.

Rökkiöiden koordinaatit

Rökkiö 1, KKJ yht. koord: p=6694531; i=3361800 / ETRS-TM35FIN: p=6691721.027; i=361686.649

Rökkiö 2, KKJ yht. koord: p=6694595; i=3361756 / ETRS-TM35FIN: p=6691785.000; i=361642.666

Korpinkallio 7:n liittyy myös kaksi kuopannetta, jotka sijaitsevat koivikon peittämän viljelysalan/niityn itäpuolella loivan kuusta kasvavan kalliorinteän juurella, n. 50 m päässä Myllypurosta. Kuopanne 1 on kooltaan 10 x 6,5 m ja se on n. 0,5 m syvä. Sen pitkät sivut ovat etelä-pohjoissuuntaiset. Kuopanne 2 sijaitsee kuopanteen 1 eteläpäädyssä, pienen kuusirivin takana. Kuopanteen 2 pitkät sivut ovat kaakko-luodesuuntaiset. Sen mitat ovat 8 x 4 m ja sen syvyys on n.

0,5 m. Kuopanne 2 osoittaa kaakkoon kuopanteesta 1 katsottuna. Kuopanteet muodostavat nurinkurisen L-kirjaimen.

Kuopanteiden koordinaatit:

KKJ yht. koord: p =6694471; i=3361811 / ETRS-TM35FIN: p=6691661.051; i=361697.644

Maaperä kohteella on savinen, pintamaa orgaanista ainesta. Kohteen kasvillisuus on pääasiallisesti heinää, ympäröivässä sekametsässä vallalla ovat kuuset ja koivut. Kohteella ei ole havaittavissa viimeaikaista maankäyttöä. Rinteen suunnasta puut peittävät kohteen näkyvyyden, puron suunnasta näkyvyys kohteelle on kohtuullinen. Pellot ovat vielä selkeästi näkyvissä eikä niillä ole juuri puustoa. Hirsirakenteet ovat hyvin huonossa kunnossa, mutta perustukset ovat selvästi havaittavissa. Kohteella suoritettiin tutkimuksina vain dokumentointi. Paikalle on merkitty rakennus ja viljelyksiä Senaatin kartaston lehdellä VIII 27 Vihti vuodelta 1870–1871 (Kartta 15). Kyseessä on luultavasti Tiina Grahnin vuoden 1994 raportissa mainittu Salmen kartanon Korpinkallion torppa, joka mainitaan henkikirjoissa 1880-luvun lopulla (Grahn 1994:6).

Kuva 37. Vihti Korpinkallio 7. Hirsirakennuksen jäänteet metsän reunassa. Etualalla entistä ojitettua viljelysmaata/niittyä. Mittakaavana M. A. Manninen. Kuvattu lounaasta koilliseen 4.5.2010. (Kuva S. Lillman)

Kuva 38. Vihti Korpinkallio 7. Raivattua viljelysmaata/niittyä metsän ja Myllypuron välissä. Kuvattu luoteesta koilliseen 4.5.2010. (Kuva: S. Lillman)

Kuva 39. Vihti Korpinkallio 7. Hirsirakennuksen ylimpiä hirsikertoja ja ikkuna-aukon yläosa kaakkoispäädyn seinällä. Kuvattu etelästä pohjoiseen 4.5.2010. (Kuva: S. Lillman)

Kuva 40. Hirsirakennuksen edustalla sijaitseva käsikivi. (Kuva: S. Lillman)

Kuva 41. Vihti Korpinkallio 7. Röykkiö 1 peltojen pohjoiskulmalla. Kuvattu kaakosta luoteeseen 4.5.2010. (Kuva: S. Lillman)

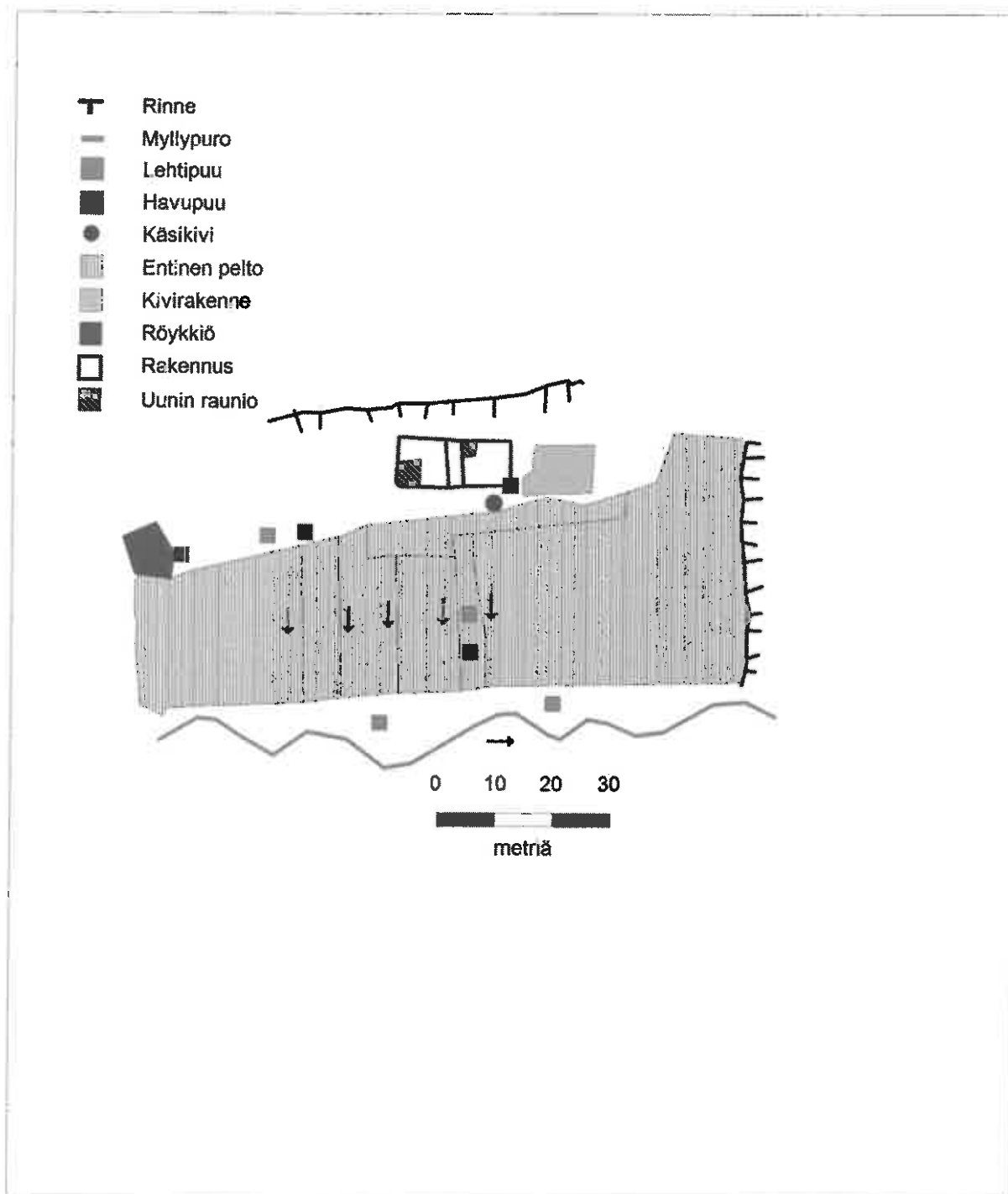
Kuva 42. Vihti Korpinkallio 7. Röykkiö 2. O. Seitsonen ja M. Kannari dokumentoivat. Kuvattu luoteesta kaakkoon 6.5.2010. (Kuva: V. Honkanen)

Kuva 43. Vihti Korpinkallio 7. Kuopanne 1. kuusien takana. O. Seitsonen oikealla puolella on kuopanne 2. Kuvattu pohjoisesta etelään 6.5.2010. (Kuva: V. Honkanen)

Korpinkallio 7
04.05.2010
Yleiskarttaluonnos
Piirt. Mikael Manninen
Digit. Annamari Hänninen

Mittakaava
1:1000
↖

Kartta 17. Vihti Korpinkallio 7. Yleiskarttaluonnos osasta kohdetta. Kartalle on merkitty röykkiö 1, hirsirakennuksen jäänteet, rakennuksen viereinen kiveys sekä avoin ojitettu viljelysmaa/niitty.

Vihti Nuuksion Myllypuro 1

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet
Tyypin tarkenne: -
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2 (ehdotus)
Lukumäärä: 2

SIJAINTI

Topografinen kartta: 2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti L4141A
Koordinaatit: *KKJ: p=6694061; i=3362083; z= n. 50 m mpy*
ETRS-TM35FIN: p=6691251; i=361969
Koordinaattiselite: keskikoordinaatti
Etäisyystieto: Vihdin vanhasta kirkosta 13,6 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet: -
Tutkimukset: -
Löydöt: -

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä: 3.5.2010
Inventoijat: O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Koko: 5 x 20 m
Lähilöydöt: Kaitlampi (historiallinen asuinpaikka)
Korpinkallio 7 (historiallinen asuinpaikka)
Nuuksion Myllypuro 2 (ajoittamaton kivirakenne)
Takala 1 (historiallinen asuinpaikka)

Kartat: Peruskarttaote (Kartta 12).
Valokuvat: Kuva 44

Kohdekuvaus:

Kivirakenteet sijaitsevat Myllypuron molemmin puolin, n. 20 m matkalla, Myllypuron yli rakennetun puisen sillan välittömässä läheisyydessä. Silta on osa puistoalueen merkittyä kävelyreittiä Kattila-Takala Välillä. Röykkiömäiset kivirakenteet seuraavat joen uomaa ohuehkona nauhana. Matkaa Kattilantielle ulkoilureittiä pitkin on n. 750 m. Kivirakenteet sijaitsevat kahden jyrkänteen välissä sillan jäädessä näiden muodostaman solan suulle. Puro kulkee luoteesta kaakkoon. Maaperä kivirakenteilla on kalliota sekä humusta. Kasvillisuus kohteella oli kuusimetsää aluskasvillisuuden koostuessa pääosin sammaleesta sekä rahkasammaleesta. Rakenteiden kivet ovat halkaisijaltaan 0,1 - 2 m.

Sillalta on erinomainen näkyvyys kohteelle. Solasta luoteeseen aukeaa soistuva niittymaa. Kohteesta puro jatkaa kulkuaan kaakkoon jyrkänten reunustaessa sen länsirantaa. Itärannalle jää pieni aukea, joka johtaa Ison Kalatoin suomaalle.

Kuva 44. Vihti Nuuksion Myllypuro 1. Kivirakenteita. Kuvassa mittakaavana M. Kannari. Pohjoisnuolena kuvassa on kenttälapio. Kuvattu lounaasta koilliseen 3.5.2010. (Kuva: O. Putkonen)

Vihti Nuuksion Myllypuro 2

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet
Tyypin tarkenne: -
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2 (ehdotus)
Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Topografinen kartta: 2041 08 OJAKKALA/ TM35-lehti L4141A
Koordinaatit: *KKJ: p=6694179; i=3362001; z= n. 50 m mpy*
ETRS-TM35FIN p=6691369; i=361888
Koordinaattiselite: Keskikoordinaatti
Etäisyystieto: Vihdin vanhasta kirkosta 13,5 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet: =
Tutkimukset: -
Löydöt: -

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä: 6.5.2010
Inventoijat: O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Koko: 3 x 1,5 x 0,2 m
Lähilöydöt: Kaitlampi (Historiallinen asuinpaikka)
Korpinkallio 7 (historiallinen asuinpaikka)
Nuuksion Myllypuro 1 (2 ajoittamatonta kivirakennetta)
Takala 1 (historiallinen asuinpaikka)

Kartat: Peruskarttaote (Kartta 12).
Valokuvat: Kuva 45

Kohdekuvaus:

Kohde sijaitsee Kattila–Takala kävelyreitillä varrella n. 800 m Kattilantiestä ulkoilureittiä pitkin. Kivirakenne on polulta n. 1,5 m länteen, koilliseen kohoavan rinteeseen juurella ojan vieressä. Röykkiö sijaitsee vanhan ojitetun pellon vieressä, joten on mahdollista, että kyseessä on pellonraivausröykkiö tai mahdollisesti muu läheisen Takalan tilan toimintaan liittyvä rakenne. Röykkiö on karkeasti suorakaiteen muotoinen. Kivien koko vaihtelee 20–50

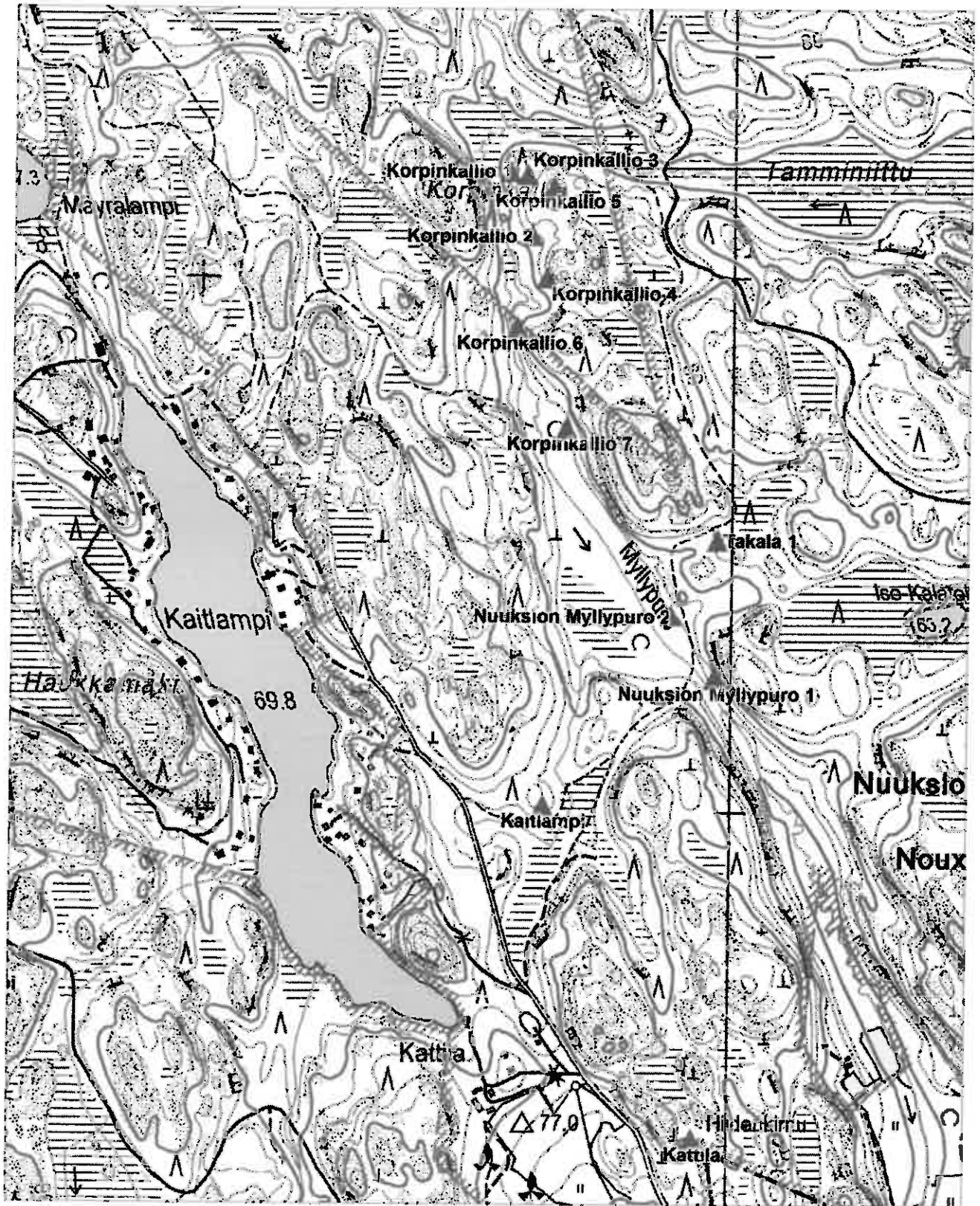
cm välillä.

Kohteesta länteen ja lounaaseen avautuu kosteaa niittyä ja vanhaa peltoa. Röykkiöstä pohjoiseen ja itään maasto kohoaa, maaperä on kalliota ja maisemaa hallitsee kuusikko. Myllypuro jää kohteesta länteen n. 50 m.

Kuva 45. Vihti Nuuksion Myllypuro 2. Röykkiö, O. Putkonen ja M. Kannari. Kuvattu lännestä itään 6.5.2010. (kuva: V. Honkanen)

Vihti Nuuksion Myllypuro 1-2

Kartta 12. Vihti Korpinkallio 1-7, Nuuksion Myllypuro 1-2, Takala 1 ja Kaitlampi sekä Helfwetin Kattila (kartalla Kattila). Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 08 OJAKKALA).

Vihti Nuottalahti

PERUSTIEDOT

Muinaisjäännöstyyppi:	Löytöpaikat
Tyypin tarkenne:	-
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka:	2 (ehdotus)
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti L4141A
Koordinaatit:	KKJ: <i>p=6695022; i=3359585; z= n. 50 m mpy</i> ETRS-TM35FIN: <i>p=6692212; i=359473</i>
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti, otettu jälkitöiden yhteydessä peruskartalta koordinaattivirheen takia.
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 11,3 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	-
Tutkimukset:	-
Löydöt:	KM 39249 (2 kpl kvartsi-iskoksia)

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä:	4.5.2010
Inventoijat:	O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät
Koko:	25 x 40 m
Lähilöydöt:	-

Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 23)
Valokuvat:	Kuvat 56, 57

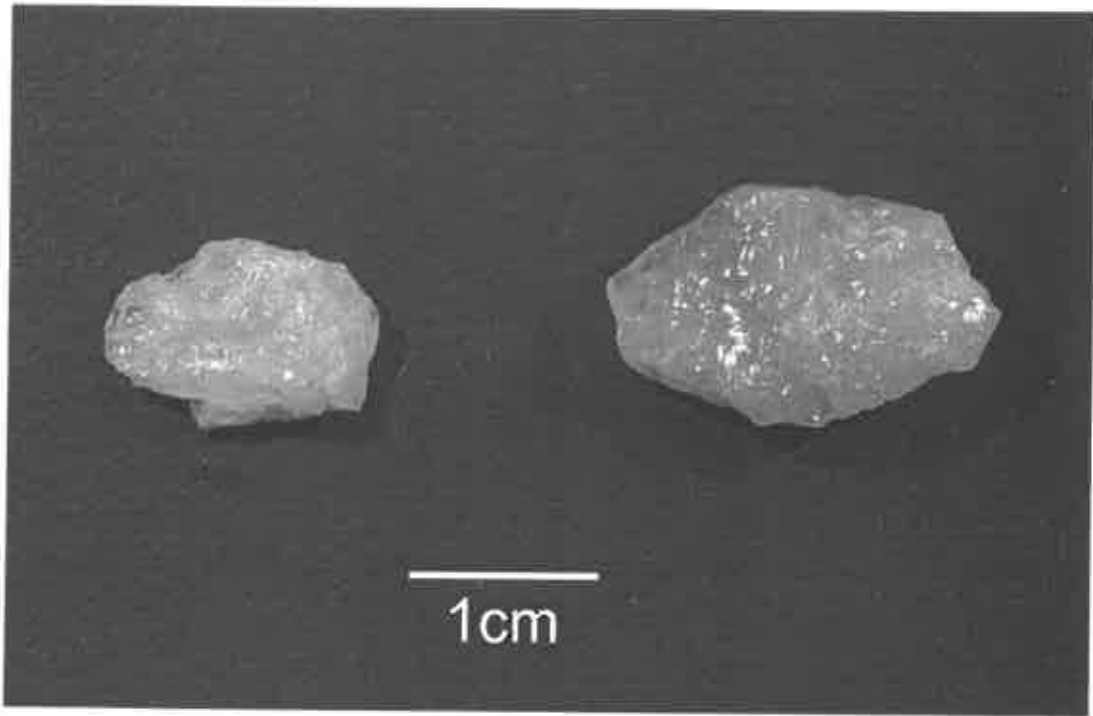
Kohdekuvaus:

Nuottalahden löytöpaikka on pieni suojaisa niemenkärki lahden pohjukassa, lähellä Poikkipuoliaisien eteläpäätä. Länsiluoteeseen osoittavan niemenkärjen koko on n. 25 x 40 m. Sen nokassa on sauna ja kesämökki. Paikalta otettiin talteen kaksi mökin pihalta, noin 4 m etäisyydeltä mökistä ja 10 m rannasta, löytynyttä kvartsi-iskosta. Toinen iskoksista on harmaampaa kvartsia ja sen mitat ovat 14 x 21 x 5 mm:ä sekä paino 1,6 g. Toinen iskoksista on valkoista kvartsia. Sen mitat ovat 9,0 x 15 x 3,5 mm:ä ja paino 0,7g. Iskokset löytyivät hiekkamaalta pintamaasta. Paikalta ei havaittu muita iskoksia eikä muita havaintoja tehty.

Kohde sijaitsee 160 m pohjoiseen Järventaustantieltä. Keravan seurakunnan Nuottakodon toimintakeskus on löytöpaikasta 200 m pohjois-koilliseen. Kesämökin rantaan oli tuotu hiekkaa uimarantaa varten. On siis mahdollista, että kvartsit ovat kulkeutuneet kohteelle muun hiekan mukana.

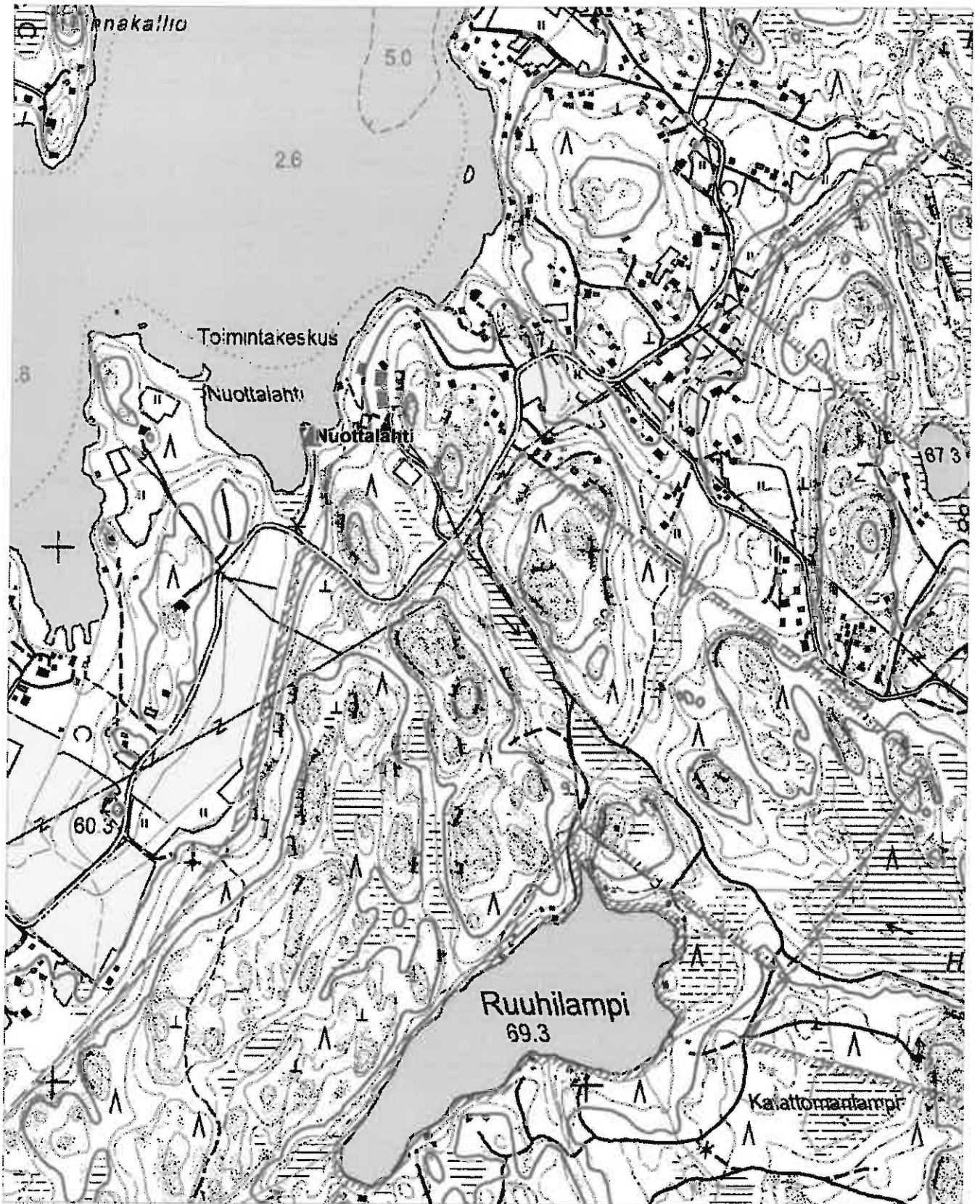

Kuva 56. Vihti Nuottalahti. Nuottalahden löytöpaikka. Kvartsit löytyivät kohdasta, jossa M. Kannari seisoo. Kuva on otettu kaakosta luoteeseen, 4.5.2010. (Kuva: V. Honkanen)

Kuva 57. Vihti Nuottalahti. Kohteelta löytyneet kvartsi-iskokset. (Kuva: M. A. Manninen)

Vihti Nuottalahti

Kartta 23. Vihti Nuottalahti. Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 08 OJAKKALA).

Vihti Riitakaskensuo

PERUSTIEDOT

Nimi:	Riitakaskensuo
Muinaisjäännöstyyppi:	Tervahauta
Tyypin tarkenne:	-
Ajoitus:	Historiallinen
Rauhoitusluokka:	2 (ehdotus)
Lukumäärä:	1

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 08 OJAKKALA / TM35-lehti L4141C
Koordinaatit:	KKJ: p=6694049–6694063; i=3363038–3363050; z=80 m mpy ETRS-TM35FIN: p=6691239.230–6691253.225; i=362924.149– 362936.144
Koordinaattiselite:	Äärikoordinaatit
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 14,4 km kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	-
Tutkimukset:	-
Löydöt:	-

VUODEN 2010 INVENTOINTI

Päivämäärä:	7.5.2010
Inventoijat:	Mikael A. Manninen, Sanna Lillman, Annamari Hänninen, Heidi Vuorenmaa
Havaintomahdollisuudet:	Kohtalaiset, kohde sijaitsee polun päässä metsässä ja on merkitty peruskarttaan, havaitsemista häiritsevät kohteen päälle rakennetut portaat ja puiden määrä.
Koko:	12,5 x 10 m
Lähilöydöt:	-
Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 19) Yleiskarttaluonnos (Kartta 20)
Valokuvat:	Kuvat 51–53

Kohdekuvaus:

Kohde sijaitsee metsässä itä-länsisuuntaisessa rinteessä, ja sinne johtaa peruskarttaan merkitty polku, joka päättyy niin ikään peruskarttaan merkitylle tervahaudalle. Tervahauta sijaitsee rinteessä 80 metrin korkeuskäyrällä polun päässä lähellä Riitakaskensuota. Suppilonmuotoista kuoppaa ympäröivät korkeudeltaan 1–4 metriä korkeat vallit.

Suppilomaisen haudan keskeltä kulkee länteen kouru, joka leikkaa läpi lännenpuoleisista valleista.

Kohteella maaperä on metsämaannos. Ympäröivä kasvillisuus on vaihtelevaa. Tervahaudan valleilla kasvaa koivua, kuusta ja mäntyä, ja maanpintakasvillisuus koostuu heinistä, sammaleesta ja käenkaalista. Tervahautaa ympäröivä sekametsä on nuorta ja aluskasvillisuudessa on paljon heinää.

Tervahaudan eteläpuoleisen vallin päälle on rakennettu puiset portaat, joiden päässä on lankuista tehty tasanne.

Kohteen näkyvyys on hyvä läheltä, mutta se ei näy kovin kauas metsässä. Kohteen kunto on muuten hyvä, mutta eteläreunan valli on vahingoittunut portaiden rakentamisen takia. Kohteella tehdyt tutkimukset käsittivät vain dokumentoinnin.

Kuva 51. Vihti Riitakaskensuo. Tervahaudan eteläisen vallin päälle vievät portaat. Tasanteella M. A. Manninen ja H. Vuorenmaa). Kuvattu etelästä pohjoiseen 6.5.2010. (Kuva: A. Hänninen)

Kuva 52. Vihti Riitakaskensuo. Tervahaudan suppilossa S Lillman. Kuvattu eteläisen vallin päältä etelästä pohjoiseen 7.5.2010. (Kuva: A. Hänninen)

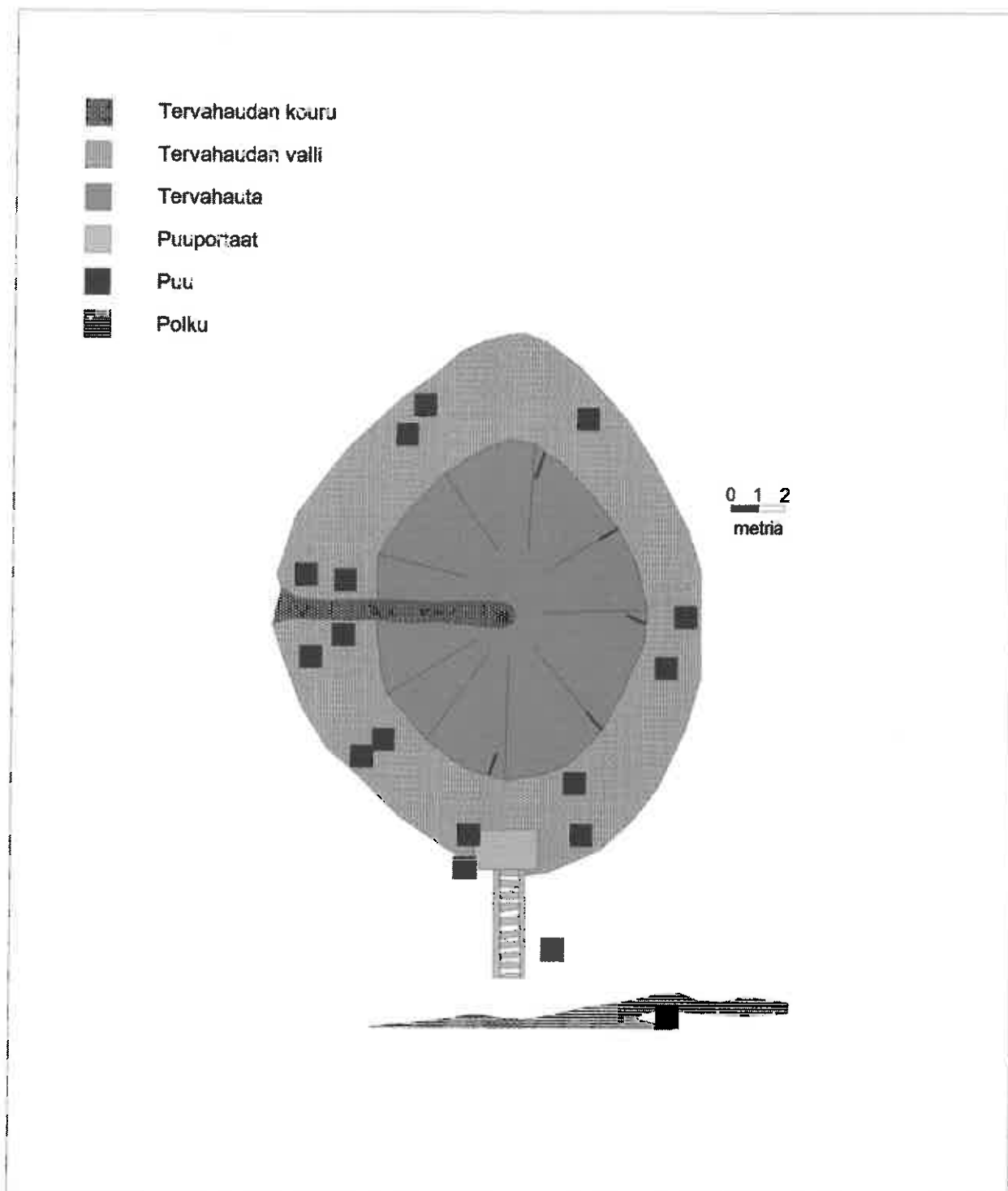

Kuva 53. Vihti Riitakaskensuo. Yksityiskohtakuva tervahaudan kourusta. Kuvattu idästä länteen 7.5.2010. (Kuva: A. Hänninen)

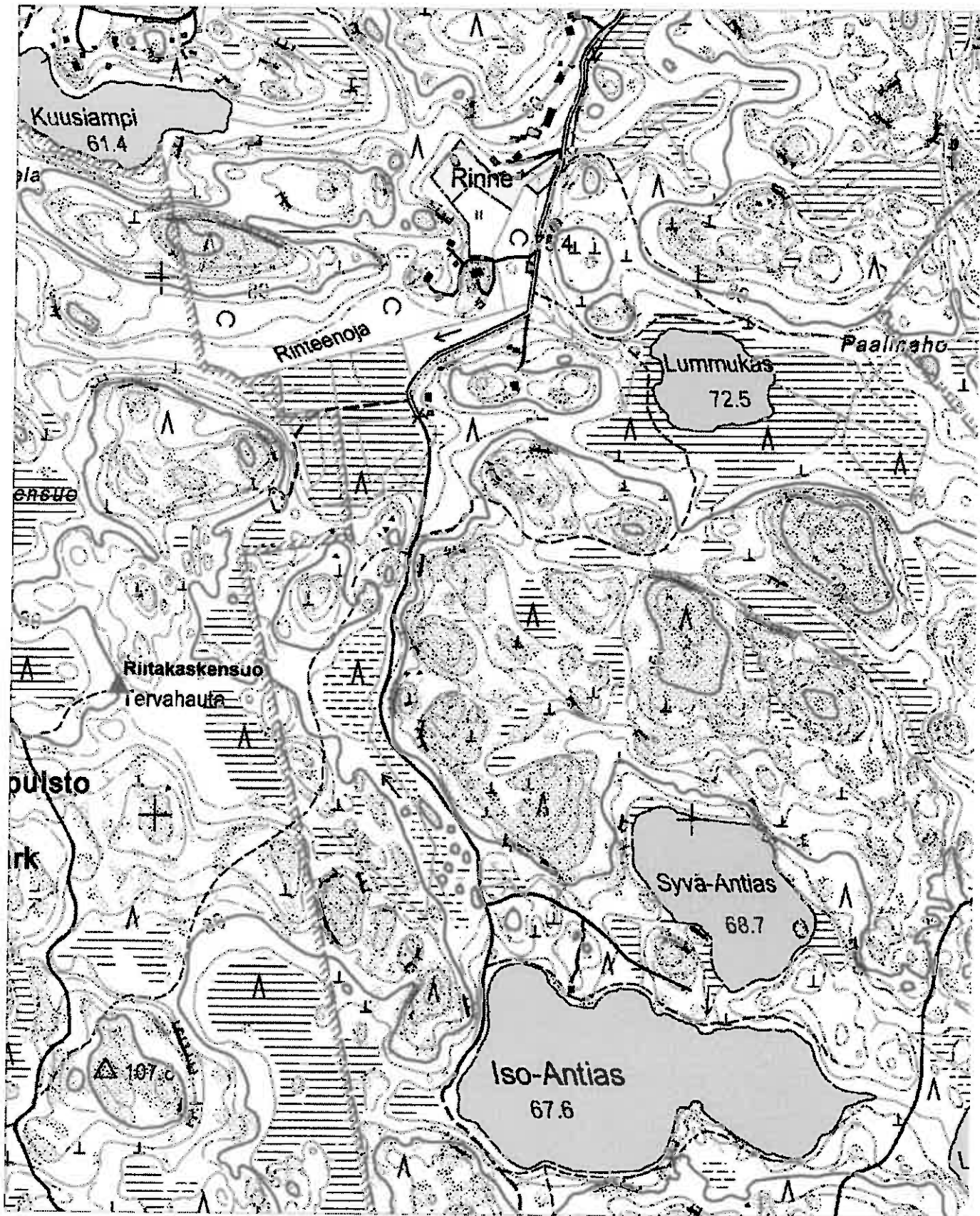
Riitakaskensuo
07.05.2010
Yleiskarttaluonnos
Piirt. ja digit. Heidi Vuorenmaa

Mittakaava
1:200

Kartta 20. Vihti Riitakaskensuo. Yksityiskohtakartta tervahaudan rakenteesta ja nykytilasta.

Vihti Riitakaskensuo

Kartta 19. Vihti Riitakaskensuo. Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1:20 000 2041 08 OJAKKALA).

Vihti Takala 1

PERUSTIEDOT

	Ei todettua muinaisjäännöstä
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	-
Ajoitus:	Historiallinen
Rauhoitusluokka:	2 (ehdotus)
Lukumäärä:	3 rakennuksen perustusta, 1 pelto

SIJAINTI

Topografinen kartta:	2041 08 OJAKKALA/ TM35-lehti L4141A
Koordinaatit:	KKJ: <i>p=6694320; i=3362088; z=60–70 m mpy</i> ETRS-TM35FIN: <i>p=6691510; i=361975</i>
Koordinaattiselite:	Keskikoordinaatti, joka on otettu jälkikäteen karttapaikasta koordinaattivirheen takia.
Etäisyystieto:	Vihdin vanhasta kirkosta 13,5 kaakkoon

ARKISTOTIEDOT

Lähteet:	-
Tutkimukset:	-
Löydöt:	-

INVENTOINTI 2010

Päivämäärä:	3.5.2010
Inventoijat:	O. Seitsonen, M. Kannari, V. Honkanen, O. Putkonen
Havaintomahdollisuudet:	Hyvät
Koko:	70 x 20 m
Lähilöydöt:	Korpinkallio 6 (historiallinen työ- ja valmistuspaikka) Korpinkallio 7 (historiallinen asuinpaikka) Nuuksion Myllypuro 1 (2 ajoittamatonta kivirakennetta) Nuuksion Myllypuro 2 (ajoittamaton kivirakenne)

Kartat:	Peruskarttaote (Kartta 12)
Valokuvat:	Kuva 46, 47

Kohdekuvaus:

Takalan asuinpaikka muodostuu Takalan mäkituvan alueesta. Alueeseen kuuluu 3 pientä rakennuksen pohjaa ja yksi umpeen kasvava pelto. Tupa (KKJ *p=6694320; i=3362088/ ETRS-TM35FIN p=6691510; i=361975*) on kooltaan 4,5 x 5 m. Tupa koostuu yhdestä huoneesta, jota hallitsee uunin pohja. Uunin halkaisija on 2,5 m. Tupa näkyy maastossa selkeästi

erilaisen kasvillisuuden ansiosta. Tuvan pihapiirissä kasvaa luonnonvaraisen kasvillisuuden lisäksi koristepensaikkoa. Maastoa ympäröi kuusikko, mutta talon paikalla kasvaa lehtipuita ja pensaita. Tuvasta etelään on maarakenne (KKJ $p=6694271$, $i=3362123$ / ETRS-TM35FIN: $p=6691461,134$; $i=362009,519$), kooltaan 3 x 3 m. Tuvasta kaakkoon, 20 m Myllypurosta itään on kivrakenne (KKJ $p=6694261$; $i=3362115$ / ETRS-TM35FIN $p=6691451,138$; $i=362001,522$), joka on 2 x 2 x 0,3 m.

Kohteella sijaitsevan Metsähallituksen opastaulun mukaan kivrakenne puron varressa on saunan kiuas ja maarakenne navetanpohja. Navetan päädyssä on ollut rehu- ja puuvarastoja. Taulun mukaan Takalan mäkitupa on aikoinaan pilkottu Salmen kartanon metsien takimmaiseen kulmaukseen ja autioituneet ja romahtaneet rakennukset purettiin 1960-luvulla. Tilaan on kuulunut myös pelto, joka on edelleen hahmotettavissa tuvan välittömässä läheisyydessä. Pellon mitat ovat n. 30 x 50 m ja peltoa leikkaa karttaan merkitty kävelyreitti.

Takalan mäkitupa sijaitsee merkittyä kävelyreittiä pitkin n. 1,1 km päässä Kattilantiestä, Takala–Kattila reitin varrella. Tupa on helposti nähtävissä polulta, josta se on n. 1 m koilliseen. Tuvan länsipuolella on loivasti nouseva rinne, jota polku jatkaa ylöspäin. Itse tupa ja pelto sijaitseva kallioperän notkelmassa. Maaperä on humuksen sekaista hietaa. Kasvillisuus kohteen ympärillä koostuu pääosin kuusikosta, pelolla ja tuvan välittömässä läheisyydessä kasvaa koivikkoa sekä pensaita. Tuvan pohjoispuolella on kalliota ja luonaispuolella peltoa. Selvät ojat rajaavat peltoa.

Kohteen läpi kulkeva Takala-Kattila –reitti ja siihen liittyvä kohteen yhteydessä sijaitseva laavu ja tulipaikka aiheuttavat kohteen kulumista.

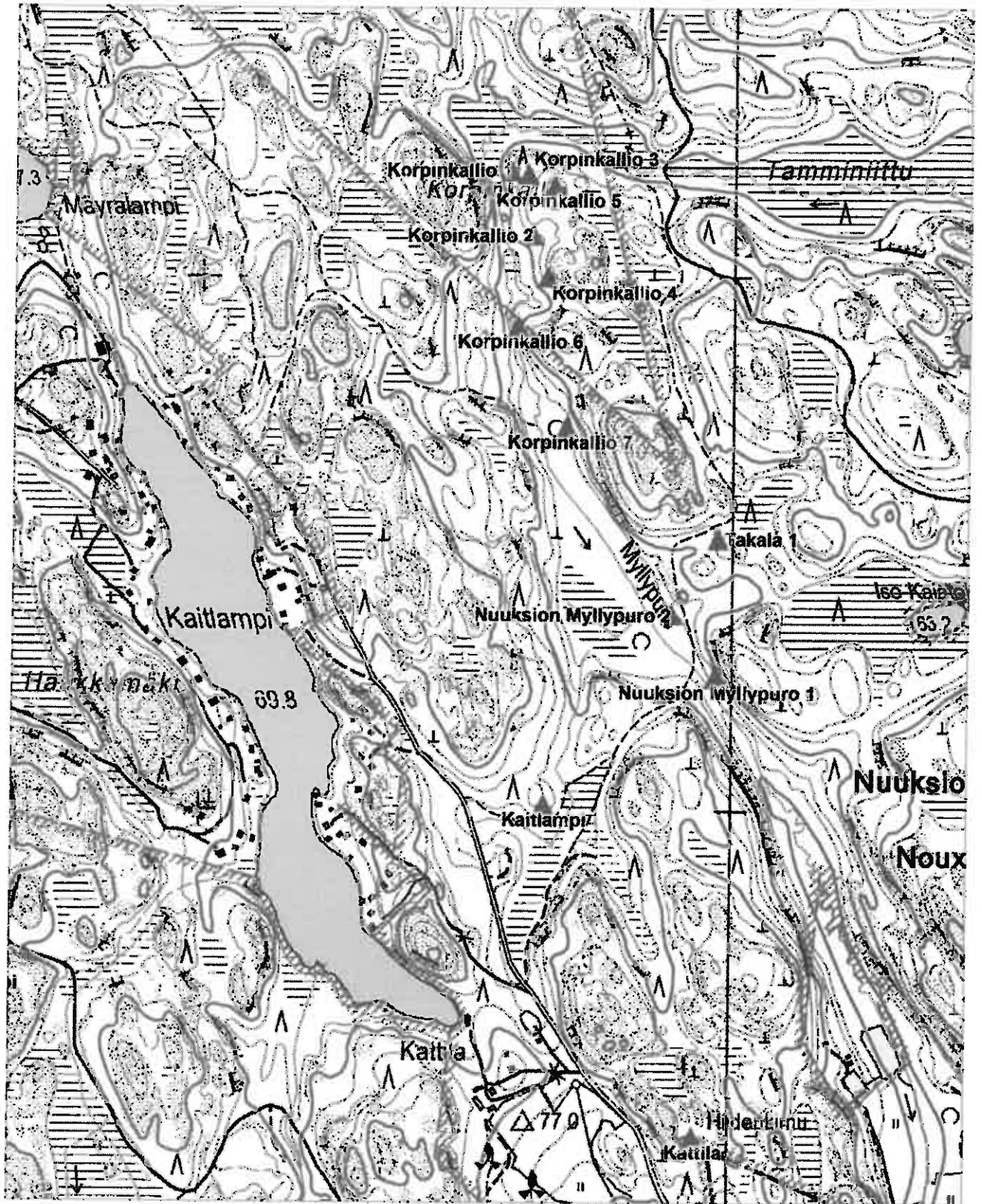

Kuva 46. Vihti Takala 1. Kuvassa näkyy oikealla Takalan tuvan paikka opiskelijan edessä. Polulla mäen päällä on opastaulu. Kuva on otettu lounaasta koilliseen 3.5.2010 (Kuva: V. Honkanen)

Kuva 47. Vihti Takala 1. A. Hänninen seisoo Takalan tuvan vieressä. Taustalla näkyy pihalla kasvavaa koristepensaikkoo ja Myllypuron rantaan johtava polku. Kuvattu koillisesta lounaaseen 4.5.2010. (Kuva: M. A. Manninen)

Vihti Takala 1

Kartta 12. Vihti Korpinkallio 1-7, Nuuksion Myllypuro 1-2, Takala 1 ja Kaitlampi sekä Helfwetin Kattila (kartalla Kattila). Peruskarttaote 1: 10 000 (Pohjakartta peruskartta 1: 20 000 2041 08 OJAKKALA).